

*Collección Antòni Nogués
de versiones en aranés*

43

Es mil e ua net

2



ES MIL E UA NET

Anonymous

VOLUM DUSAU

Istòria deth visir Nureddin, deth sòn frair eth visir Chamseddin e de Hassan Badreddin

Alavetz, Giafar Al-Barmaki didec:

“Te cau saber, ò Comendador des Credits! que i auie en país de Mesr¹ un sultan just e benefic. Aguest sultan auie un visir sabent e prudent, expèrt enes sciéncies e enes letres. E aguest visir, qu’ère plan vielh, auie dus hilhs que semblauen dues lues. Eth màger se cridaue Chamseddin e eth mendre Nureddin; mès Nureddin, eth mès petit, ère cèrtament mès beròi e mès ben format que Chamseddin, que, ath sòn torn, ère perfècte. Mès arrés egalaue en tot eth mon a Nureddin. Ère tant admirable, qu’en cap parçan s’ignoraue era sua beresa, e fòrça viatjaires venguen en Egipte, des des païsi mès luenhants, solet peth gust de contemplar era sua perfecccion e es faccions deth sòn ròstre.

Mès volec eth Destin que morisse eth sòn pair eth visir. E eth sultan se’n hec fòrça. De seguit manèc cridar as dus joeni, hec que s’apressessen ada eth, les autregèc vestits d’auror, e les didec: “A compdar d’ara desvoloparatz ath mèn costat eth cargue deth vòste pair.” Alavetz eri s’alegrèren, e punèren era terrà entre es mans deth sultan. Dempús heren que se tardèssen pendent un mes es funeralhes deth sòn pair, e de seguit comencèren a desvolopar eth sòn cargue nau de visirs, e cada un exercie pendent ua setmana es foncions deth visirat. E quan eth sultan gessie de viatge, sonque se hège a vier damp eth a un des dus frairs.

E ua net entre es nets, se passèc qu’eth sultan auie de gésser a londeman, e en auer-li tocat eth cargue de visir aquera setmana a Chamseddin, eth màger, es dus frairs parlauen sus ahèrs diuèrsi entà entretier era cauhada. Pendent era convèrsa, eth màger li didec ath mendre: “Ò frair mèn! me pensi que mos cau pensar en maridar-mos, e era mia intencion ei que mos maridem era madeisha net.” E Nureddin responec: “Que se hèisque sivans era tua voluntat, ò frair mèn! donques que sò d’acòrd damp tu en aguesta e en totes es causes.” E acordat ja entre es dus aguest prumèr punt, Chamseddin li didec a Nureddin: “Quan, gràcies a Allà, mos ajam junhut damp dues joenes, e era madeisha net mos ajacem damp eres, e agen amainadat eth madeish dia, e (s’ac vò Allà) era tua esposa amainade a un mainatge e era mia a ua mainada, auram de maridar un damp er aute as dus cosins.” E Nureddin didec: “Ò frair mèn! e qué penses demanar alavetz de dòt ath mèn hilh entà balhar-l’ac ara tua hilha?” E Chamseddin didec: “Demanarè ath tòm hilh, coma prètz dera mia hilha, tres mil dinnars d’aur, tres uarts e tres des milhors pòbles d’Egipte. E plan que òc, aquerò non serà grana causa, en comparèr damp era mia hilha. E s’eth tòm hilh non vò acceptar aguest contracte, non i aurà arren de çò dit.” E en entener-lo, didec Nureddin: “Mès, qu’ei que sónies? Quina dòt li penses demanar ath mèn hilh? As desbrembat qu’èm dus frairs, e enquia e tot dus visirs en un de solet? En

¹ Nòm qu’es arabs designen indistintament a Egipte e ara ciutat de Eth Caire

sòrta d'aguestes exigéncies te calerie aufrir, coma present, era tua hilha entath mèn hilh, sense pensar en demanar-li cap dòt. Ath delà, non sabes qu'eth baron vau tostemp mès qu'era hemna? E vaquí qu'eth baron ei eth mèn hilh, e encara vòs qu'amie era dòt, quan ei era tua hilha era que l'aurie d'amar? Qu'actues coma aqueth comerciant que non vò véner es sues mercaderies, e entà espaurir ath parroquian comence a demanar-li quate còps mès de çò que vau." Alavetz didec Chamseddin: "Solide te deus pensar qu'eth tòn hilh ei mès nòble qu'era mia hilha, çò que demostre qu'és mancat de rason e de sen, e mès que mès d'agraïment. Pr'amor qu'è parlat deth visirat, desbrembes que tan nautes foncions me les deues a jo, e se t'associè damb jo, siguec solet per pietat, entà que podesses ajudar-me en mèn prètzhet. Mès, en fin, que ja ei dit! Pòs pensar çò que volgues; pr'amor que jo, en veir que tu penses atau, ja non voi maridar ara mia hilha damb eth tòn hilh ne peth mau de morir!" Que li heren fòrça mau aguestes paraules a Nureddin, e responec: "Tampòc jo voi maridar ath mèn hilh damb era tua hilha!" E Chamseddin repliquèc alavetz: "Donques non ne parlem mès. E coma que deman me cau partir damb eth sultan, non è ja temps entà hèr-te compréner çò d'inconvenent des tues paraules. Mès Dempús, ja veiràs! Quan torna, s'Allà m'ac permet, se passarà çò que s'a de passar!"

Alavetz Nureddin s'aluenhèc, plan aclapat per aguesta scèna, e se n'anèc a dormir solet, damb es sòns tristi pensaments.

A londeman gessec de viatge eth sultan, accompanhat deth visir Chamseddin, e se filèc de cap ara arriba deth Nil, lo trauessèc en barca entà arribar en Guesirah, e d'aqui enquisas Piramides.

Per çò que hè a Nureddin, Dempús d'auer passat aquera net plan contrariat pera manèra d'actuar deth sòn frair, se lheuèc lèu en hèr dia, hec es sues ablucions, didec era prumèra oracion maitiau, e Dempús se n'anèc entath sòn armari que d'eth treiguec ua biaça, e l'aumplic d'aur, pensant tostamps enes paraues mespredoses de Chamseddin e ena umiliacion patida. E alavetz recitèc aguestes estròfes:

Vè-te'n, amic mèn! Abandona'c tot, e vè-te'n! que ja traparàs a d'auti amics en sòrta des que dèishes! Vè-te'n! Dèisha era ciutat e monta era tua tenda de campanha! e demora-te en era! Aquiu, e sonque aquiu traparàs es delícies dera vida!

Enes cases civilizades e estables non i a fervor ne amistat! Crè-me! Hug dera tua pàtria! Dèisha eth solèr dera tua pàtria! Cala-te en païsi estrangèrs!

Escota! È comprobat qu'era aigua estancada se poirís; que se poirie desliurar dera sua poiridura corrent de nauèth! Mès se non ac hè atau, non se pòt guarir!

È observat tanben eth plen dera lua, e podí endonviar eth nombre des sòns uelhs, des sòns uelhs de lum! Mès se non auessa seguit es sues revolucions en espaci, non auria pogut conèisher es uelhs de cada quart de lua, es uelhs que me guardauen!

E eth leon? Serie possible caçar ath leon se non auesse gessut deth sòn espès bòsc?... E era flècha? aucirie era flècha se non gessesse violentament der arc tibat?

E er aur e era plata? Non serien povàs vil se non auessen gessut des sòns jadiments? E er armoniós laüt? Ja sabes! Solet serie un tròç de husta s'er obrèr non l'auesse arrincat dera tèrra entà dar-li forma!

Despatria-te e traparàs es cims! Se t'estàs apegat en tòn solèr, jamès escalaràs era nautada!

Quan acabèc de recitar aguesti vèrsi, manèc a un des sòns esclaus qu'enserèsse ua mula grisa, poderosa e rapida entara marcha. E er esclau premanic era melhor de totes es mules, li botèc ua sera ornada de brocat e d'aur, damb estrius indis e ua hlaçada de velot d'Ispahan. E ac hec tan ben, qu'era mula semblaue ua nauèth maridada damb eth sòn vestit nau e ludent. Dempús, encara dispausèc Nureddin que li botèssen ath dessús un tapís gran de seda e un aute mès petit de satin, e acabat aquerò, metec entre es dus tapissi era biaça plia d'aur e de jòies.

Ara seguida li didec ad aguest esclau e a toti es auti: “Me'n vau a hèr un torn per dehòra dera ciutat, entara part de Kaliubia a on pensi passar tres nets. Qu'è eth pièch serrat, e vau a dilatar es mèns paumons alendant er aire liure. Mès vos enebisqui a toti que me seguigatz.”

E aproredit de viures entath camin, montèc ena mula e s'aluenhèc rapidament. Tanlèu gessec d'Eth Caire, caminèc tan leugèr, que tath meddia arribèc en Belbeis, a on s'arturèc. Baishèc dera mula entà descansar e deishar-la descansar, mingèc quauquarren, crompèc en Belbeis guaire li calie entada eth e era sua mula, e seguic eth viatge. Dus dies dempús, precisament tà meddia, gràcies ath pas dera mula, entrèc en Jerusalem, era ciutat santa. Aquiu baishèc dera mula, descansèc e la deishèc repausar, treiguec dera saca un shinhau de minjar, e dempús d'alimentar-se placèc era saca en solèr entà que li servisse de coishin, dempús d'auer estenut eth tapís gran de seda, e s'esclipsèc, pensant tostemp damb indignacion ena conducta deth sòn frair.

A londeman, en hèr dia, montèc de nauèth e non deishèc de caminar a bona marcha, enquia arribar ena ciutat d'Alepo. Aquiu se lotgèc en un des ostaus dera ciutat e deishèc passar tranquillement tres dies, descansant e deishant descansar ara mula, e quan auec respirat ben er aire blos d'Alepo, seguic eth sòn viatge. E plan que òc, montèc de nauèth ena mula, dempús d'auer crompat es meravilloses lecaries que se hèn en Alepo, farcits de pinhons e d'amelhes, caperadi de sucre, e que li shautauen fòrça des dera mainadesa.

E deishèc qu'era mula se filèsse de cap a on volesse, donques qu'en gésser d'Alepo ja non sabie entà on anar. E cavauquèc dia e net, enquia qu'ua tarde, dempús de cogar-se eth solei, se trapèc ena ciutat de Bassra, mès que non sabie qu'aquera ciutat siguesse Bassra. E non se'n sabec deth sòn nòm enquia dempús d'arribar en ostau, a on l'ac dideren. Baishèc alavetz dera mula, la descarguèc des dus tapissi, des viures e dera biaça, e l'encarguèc ath portèr der ostau que la passegèsse un shinhau entà que non se heredèsse per çò de repausar massa lèu. E per çò de Nureddin, eth madeish estenec eth tapís e se seiguec en ostau entà repausar.

Eth portèr der ostau cuelhec ara mula dera brida, e se n'anèc damb era. Mès se passèc era coïncidència de qué precisament alavetz eth visir de Bassra se trapaue seigut ena hièstra deth sòn palai, contemplant eth carrèr. E en veir a ua mula tan beròia, damb es sues magnifiques garnidures de gran valor, sospechèc qu'aguesta mula tanhie sense doble a bèth visir entre es visirs estrangèrs, o dilhèu a bèth rei entre es reis. E se metec a contemplar-la, en tot sénter ua grana perplexitat. E Dempús ordenèc a un des sòns esclaus que li hesse a vier de seguit ath portèr que passejaue era mula. E er esclau correc ara cèrca deth portèr e l'amièc dauant deth visir. Alavetz eth portèr auancèc un pas e punèc era tèrra entre es mans deth visir, qu'ère un ancian de molta edat e plan respectable. E eth visir li didec ath portèr: "Qui ei eth patron d'aguesta mula, e quin cargue tie?" Eth portèr li responce: "Ò, senhor mèn! eth patron d'aguesta mula ei un joen plan beròi, plen de seducion, ricament vestit, coma hilh d'un gran mercadèr, e era sua portadura impause respècte e admiracion."

En entener-lo, eth visir se metec de pès, montèc a shivau, e partint ara prèssa entar ostau, entrèc en pati. Quan lo vedec Nureddin, correc ath sòn encontre e l'ajudèc a baishar deth shivau. Alavetz eth visir li dirigic era salutacion acostumada, e Nureddin l'ac entornèc e la recebèc plan coraument. E eth visir se seiguec ath sòn costat, e li didec: "Ò hilh mèn! D'a on vies e per qué ès en Bassra?" E Nureddin responce: "Ò senhor mèn! que vengui d'Eth Caire, era mia ciutat natau. Eth mèn pair ère visir deth sultan d'Egipte, mès moric en èster cridat pera misericòrdia d'Allà." Dempús li condèc tota era sua istòria, des deth principi enquiat finau. E Dempús higec: "Que non voi tornar en Egipte enquia auer recorрут eth mon, visitant totes es ciutats e toti es parçans."

E eth visir li responce a Nureddin: "Hilh mèn, dèisha de cornèr aguestes idies de viatge contunh, donques que costaràn era tua perdicion. Te cau saber que viatjar per païsi estrangèrs ei era roïna e era darrèra causa que s'a de hèr. Atie aguest avertiment, donques que cranhi que te damnatgen es eveniments dera vida e deth temps."

Dempús eth visir ordenèc as sòns esclaus que desenredessen era mula e li treiguessen es tapissi e es sedes, e se hec a vier damb eth a Nureddin, en tot lotjar-lo ena sua casa, e lo deishèc repausar, Dempús d'auer-lo aproredit de tot çò que necessitaue.

Nureddin s'estèc bèth temps ena casa deth visir, e eth visir lo vedie cada dia e l'aumplie de consideracions e favors. E acabèc per estimar-lo fòrça, enquiat punt qu'un dia li didec: "Hilh mèn, jo ja sò vielh, e non è cap hilh baron. Mès Allà m'a autrejat ua hilha que t'egale en beresa e perfeccions. E enquia ara l'ac è remit a guairi me la demanèren en matrimòni. Mès a tu, que t'estimi fòrça, te voi preguntar se consentiries acceptar-la coma esclaua tua. Donques que jo desiri tu per tu que sigues er espós dera mia hilha. E se vòs acceptar, partirè ara cèrca deth sultan e li diderè qu'ès un nebot mèn, nauèth arribat d'Egipte, e qu'as vengut en Bassra entà maridar-te damb era mia hilha. E eth sultan, pera afecion que me tie, te balharà eth visirat, pr'amor que jo ja sò plan vielh e me cau descansar. E atau me poirè embarrar ena mia casa entà non gésser ja d'era."

En enténer aguesta proposicion, baishèc es uelhs Nureddin, e Dempús didec: "Escoti e aubedisqui."

Alavetz eth visir arribèc ar arràs dera alegria, e de seguit ordenèc as sòns esclaus que premanissen eth hestau e ornèssen e illuminèssen era sala de recepcion, era mès espaciosa de totes, reservada especiaument ath mès gran entre es emirs.

Dempús amassèc a toti es sòns amics e convidèc a toti es nòbles deth règne e a toti es mercadèrs de Bassra, e toti acodiren a presentar-se entre es sues mans. Alavetz, eth visir, entà explicar-les eth hèt d'auer alstat a Nureddin damb preferéncia a toti es auti, didec: “Jo qu’auia un frair qu’ère visir en Egipte, e Allà l’auie afavorit damb dus hilhs, coma a jo m’auie afavorit damb ua hilha, coma sabetz. Eth mèn frair, pòc abans de morir, m’encarguèc que maridèssa ara mia hilha damb un des sòns hilhs, e jo l’ac prometí. E precisament aguest joen que vedetz ei un des dus hilhs deth mèn frair eth visir d’Egipte. Qu’a vengut en Bassra damb aguesta finalitat. E eth mèn màger desir ei que s’escrue eth sòn contracte damb era mia hilha, e que demore damb era ena mia casa.”

Alavetz responeren toti: “Que sigue coma dides! Botem sus eth nòste cap tot çò que hèsques!”

E toti cuelheren part en gran hestau, beueren tota sòrta de vins, e mingèren ua quantitat prodigiosa de pastissi e confitures. E dempús, esposcada era sala damb aigua de ròses segons costum, se dideren adiu deth visir e de Nureddin.

Alavetz eth visir manèc as sòns esclaus qu’amièssen a Nureddin en hammam e li hessen un bon banh. Et visir li regalèc un des milhors vestits entre es sòns vestits, e dempús l’envièc tovalhòles, palanganes de coeire, perfumadors e totes es autes causes de besonh entath banh. E Nureddin se banhèc e gessec deth hammam damb eth sòn vestit nau, e ère mès beròi qu’era lua plia ena mès bèra des nets. Dempus Nureddin cavauquèc ena sua mula grisa, en tot filar-se entath palai deth visir, e quan passaue pes carrèrs l’admirauen toti, laudant era sua beresa e era òbra d’Allà. E baishèc dera mula, entrèc ena casa deth visir e li punèc era man. Alavetz eth visir...

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era vintau net

Era didec:

Me n’è sabut, ò senhor afortunat! qu’alavetz eth visir se lheuèc, en tot acuélher damb alegria ar eròi Nureddin e dider-li: “Entra, ò hilh mèn! ena cramba dera tua esposa, e sigues erós. Deman t’amiarè a veir ath sultan. E ara sonque me rèste implorar d’Allà que t’autrege toti es sòns favors e toti es sòns bens.”

Alavetz Nureddin punèc un aute còp era man deth visir, eth sòn soèr, e entrèc ena cramba dera damaisèla. E se passèc çò que s’auie de passar!

E aquerò siguec çò que tanh a Nureddin.

Per çò de Chamseddin, eth sòn frair... vaquí se qué arribèc. Acabada era expedicion que hec damb eth sultan d'Egipte, entath costat des Piramides, tornèc immediatament ena sua casa. E s'enquierèc fòrça quan non trapèc ath sòn frair Nureddin. E preguntèc per eth as sòns esclaus, que li responeren: "Eth nòste patron Nureddin, eth madeish dia que partires damb eth sultan, montèc en ua mula garnida damb gran luxe, coma enes dies solemnes, e mos didec: "Me'n vau entara part de Kaliubia, serè dehòra uns dies, pr'amor qu'è eth pièch serrat e me cau aire liure; mès que non me seguisque arrés." E d'alavetz ençà non auem tornar a auer naues sues."

Alavetz Chamseddin deplorèc fòrça era abséncia deth sòn frair, e eth sòn dolor anèc augmentant de dia en dia, enquia qu'acabèc per convertir-se en ua afliccion immensa. E pensaue: "Solide, eth motiu de qué se n'age anat non ei un aute qu'aqueres paraules tan dures que li didí era vesilha deth mèn viatge damb eth sultan. E aquerò e non ua auta causa l'a obligat a húger. Mès me cau reparar era fauta cometuda contra eth e ordenar que lo cerquen."

E Chamseddin anèc de seguit a veir ath sultan, e li condèc çò que passaue. E eth sultan manèc escríuer messatges autorizadi damb eth sòn sagèth e les envièc damb emisaris a shivau en totes es direccions, a toti es sòns lòctenents de toti es parçans, e les didie en aguestes nòtes que Nureddin auie despareishut e l'autien de cercar siguesse a on siguesse.

Mès, passat bèth temps, toti es corrèus tornèren sense cap naua, donques que ne un de solet auie anat entà Bassra, a on ère reaument Nureddin. Alavetz Chamseddin, en tot planher-se enquiat limit des lamentacions, exclamèc: "Qu'eth tòrt ei mèn! Tot aquerò m'a arribat per çò deth mèn pòc tacte e era mia manca de discrecion!"

Mès coma tot a un tèrme, Chamseddin acabèc per consolar-se, e un dia demanèc en matrimòni ara hilha d'un gran comerciant d'Eth Caire; hec eth sòn contracte damb era e damb era se maridèc. E se passèc çò qu'auie de passar!

E se dèc era coïncidència de qué era madeisha net qu'entrèc Chamseddin ena cramba noviau, siguec justament era madeisha que Nureddin entrèc ena cramba dera hilha deth visir de Bassra. E permetec Allà aguesta coïncidència deth matrimòni des dus frairs ena madeisha net, enta demostrar que mane en destin des creatures.

E tot se verifiquèc, ath delà, cossent damb çò qu'auien planejat es dus frairs abans dera sua peleja, pr'amor qu'es dues esposes quedèren prenhades era madeisha net: amainadèren eth madeish dia e ara madeisha ora, e era de Chamseddin, visir d'Egipte, amainadèc ua mainada qu'era sua beresa non auec parièr en tot eth país; e era de Nureddin, de Bassra, amainadèc a un mainatge tan beròi que non n'auie un aute coma eth en tot eth mon. Que ja ac didec eth poèta:

Eth mainatge!... Be n'ai de delicat!... e gentil! e graciós!... Béuer era sua boca! Béuer aguesta boca hè desbrembar es causes plies e es veires desbordants!

Béuer enes sòns pòts, amortar era set ena frescor des sues caròles e guardar-se ena hònt des sòns uelhs, qu'ei desbrembar era porpra des vins, era sua flaira, eth sòn sabor e tota era sua embriaguesa!

Se venguesse era madeisha beresa entà comparar-se damb aguest mainatge, baisharie umiliada era sua tèsta!

E se li preguntèssetz: “Ò beresa! qué te sembla? Vederes jamès quauquarren semblable?” Era responerie: “Coma eth, vertadèrament, degun!”

Ath hilh de Nureddin lo cridèren Hassan Badreddin, per çò dera sua beresa.

Eth sòn neishement costèc granes alegries publiques. E that setau dia se balhèren hestaus e taulejades digni de princes.

Acabades es hèstes, eth visir de Bassra anèc damb Nureddin a veir ath sultan. Alavetz Nureddin punèc era tèrra entre es mans deth sultan, e coma qu'ère dotat d'ua grana eloquència e ère plan adreit enes bereses literaries, li recitèc aguesti vèrsi deth poèta:

Dauant d'eth s'incline e s'amague, eth màger des benfactors; pr'amor qu'a conquistat eth còr de toti es èssers escuelhudi!

Canti es sues òbres, encara que non son òbres, senon causes tan beròies que s'aurie de formar damb eres un colhar qu'ornèsse eth còth!

E se puni era punta des sòns dits ei perque non son dits, senon era clau de toti es beneficis!

Autant agradèren ath sultan aguesti vèrsi, qu'obsequièc esplendidament a Nureddin e ath sòn soèr eth visir, ignorant encara çò deth matrimòni e tot çò que se restacaue damb era sua existència, per çò que li preguntèc ath visir dempús d'auer felicitat a Nureddin: “Qui ei aguest joen tan beròi e tant eloquènt?”

Alavetz eth visir li condèc ath sultan tota era istòria, des deth principi enquiat finau, e li didec: “Aguest joen qu'ei nebòt mèn.” Eth sultan exclamèc: “E com ei que jo non auia entenut parlar d'eth?” E eth visir didec: “Ò sobeiran e senhor mèn! Te cau saber qu'un frair men ère visir d'Egipte. Quan moric deishèc dus hilhs, eth màger des quaus eretèc eth cargue, e er aute, qu'ei aguest, a vengut a cercar-me, pr'amor que li prometí e li jurè ath mèn frair que maridaria ara mia hilha damb un des mèns nebots. Atau, donc, a penes arribèc lo maridè damb era mia hilha. Aguest nebòt mèn ei joen, coma ves, e jo ja sò massa vielh e sò sord e non posqui atier es negòcies deth règne. Plan per aquerò vengui a demanar-li ath mèn sobeiran eth sultan, que se digne nomentar ath mèn nebòt, qu'ei tanben eth mèn gendre, entath cargue de visir. E vos posqui assegurar que merite aguest cargue, donques qu'ei òme de bon conselh, prodig en idies excellentes e plan adreit ena manèra de despachar es ahèrs.”

Alavetz eth sultan guardèc damb mès atencion a Nureddin, e quedèc encantat d'aguest examen, acceptèc eth conselh deth sòn ancian visir e nomentèc entath cargue a

Nureddin en lòc deth sòn soèr, e li regalèc un magnific vestit d'aunor, eth melhor de toti es que podec trapar, e ua mula des suas pròpries escudaries, e li senhalèc es sòns gardes e es sòns camarlencs.

Nureddin punèc alavetz es mans deth sultan, e gessec damb eth sòn soèr, e ambdús tornèren ena sua casa ar arràs d'alegria e punèren ath nauèth neishut Hassan Badreddin e dideren: "Eth neishement d'aguesta creatura mos a hèt a vier bona sòrt."

A londeman, Nureddin venguec en palai entà desvolopar es suas foncions, e quan arribèc punèc era terra entre es mans deth sultan, e recitèc aguestes dues estròfes:

Entà tu son es naues felicitats toti es dies, e es prosperitats tanben! e er envejós se consumís de ràbia!

Pro que siguen blanqui entà tu, toti es dies, e neri es dies de toti es envejosí!

Alavetz eth sultan li permetec que se seiguesse en divan deth visirat, e Nureddin se seiguec en divan deth visirat. E comencèc a desvolopar eth sòn cargue, en tot despachar es ahèrs pendents e administrar justícia coma s'auesse amiat fòrça ans coma visir, e ac hec tant a consciéncia dauant deth sultan, que se meravilhèc dera sua intelligéncia, dera sua comprension entad aqueri ahèrs e dera sua admirabla manèra d'administrar justícia, e lo distinguic encara mès, en tot entrar en grana intimitat damb eth.

E Nureddin seguic desvolopant meravilhosament es suas nautes foncions; mès non per aquerò desbrembèc era educacion deth sòn hilh Hassan Badreddin, a maugrat de toti es ahèrs deth règne. Pr'amor que Nureddin ère cada dia mès poderós e mès afavorit peth sultan, eth quau aumentèc eth nombre des sòns camarlencs, servidors, gardes e corrèus. E arribèc a èster tan ric, que se podec tier ath comèrci ar engròs, en tot naulejar vaishèths mercants que recorrien tot eth mon, bastint mòles e arròdes elevadores d'aigua e plantant magnifics uarts e jardins. E tot aquerò abans de qué eth sòn hilh complisse es quate ans.

Moric Dempús er ancian visir, soèr de Nureddin, e aguest li hec un enterrament solemne, qu'ada eth assistiren eth e toti es importants deth règne.

E des d'alavetz se consagrèc Nureddin exclusiuament ara educacion deth sòn hilh. E lo fidèc ath sabent mès adreit en leis religioses e civiles. Aguest sabent venerable venguie cada dia a balhar-li leçons de lectura ath mainatge Hassan Badreddin, e de man en man, damb metodologia, l'inicièc ena interpretacion deth Coran, qu'acabèc per aprener-se de memòria, e Dempús eth sabent seguic ans e ans en tot ensenhar ath sòn disciple toti es coneishements utils. E Hassan non deishaue de créisher en beresa, gràcia e perfeccion, coma ditz eth poèta:

Aguest joen! Qu'ei era lua, e, coma era, lutz de beresa, encara qu'eth solei cuelhe eth resplendor des sòns arrais des anemones des suas caròles!

Qu'ei eth rei dera beresa per çò dera distincion sense parièr.! E mos calerà supausar que prestèc era sua beresa as flors e as pradères!

Pendent tot aqueth temps, eth joen Hassan Badreddin non abandonèc un instant eth palai deth sòn pair Nureddin, pr'amor qu'eth sabent l'exigie ua gran atencion as suas leçons. Mès quan Hassan complic es quinse ans e ja non avec d'aprèner arren mès deth vielh mestre, eth sòn pair lo cridèc, li botèc eth vestit mès luxuós que trapèc entre es sòns, hec que montèsse ena melhor des suas mules e se dirigic damb eth entath palai deth sultan, en tot trauessar damb nombrosa acompanyada es carrèrs de Bassra. E toti es abitants, s'estarnèren en crits d'admiracion, pera sua beresa, era elegància deth sòn pòrt, era sua gràcia e es suas manères encantadores. E exclamauen: "Per Allà! Qu'ei beròi coma era lua! Qu'Allà lo desliure deth mau de uelh!" E aquerò se tardèc enquiarà arribada de Badreddin e deth sòn pair en palai, e alavetz comprehenec era gent eth sens des estròfes deth poèta.

Quan eth sultan vedec era beresa deth joen Hassan Badreddin, quedèc tant estonat, que perdec er alend e se'n desbrembèc d'alendar pendent ua estona. E li manèc apressar-se, e l'estimèc fòrça, lo hec eth sòn favorit, en tot aumplir-lo de presents, e li didec ath sòn pair Nureddin: "Visir, qu'ei absoludament indispensble que me lo hèsques a vier cada dia, donques que compreni que non poiria estar-me sense eth." E eth visir Nureddin li calec respóner: "T'escoti e t'aubedisqui."

Quan Hassan Badreddin arribèc a èster amic e favorit deth sultan, eth sòn pair Nureddin queiguec grèument malaut, e sospechant que non se tardarie Allà a cridar-lo ena Sua Misericòrdia, manèc cercar ath sòn hilh e li didec aguesti darrèrs avertisments, en tot dider-li: "Te cau saber, ò hilh mèn! qu'aguest mon ei entà nosati un ostau passatgèr, donques qu'eth mon futur ei etèrn. Plan per aquerò abans de morir de voi dar quauques instruccions; escota-les e dauris-les eth tòn còr." E Nureddin expliquèc ath sòn hilh Hassan es melhores normes entà comportar-se coma cau damb es sòns semblables e guidar-se ena vida.

Dempús s'en brembèc Nureddin deth sòn frair Chamseddin, eth visir d'Egipte, e deth sòn país e des sòns parents e de toti es sòns amics d'Eth Caire, e en rebrembar-les non podec estar-se de plorar per çò de non auer-les tornat a veir. Mès de seguit s'en brembèc de qué l'auie de conselhar quauquarren mès a Hassan, e li didec: "Hilh mèn, sauva ena tua memòria es paraules que te vau a díder, donques que son plan importantes. Te cau saber qu'è en Eth Caire un frair cridat Chamseddin, qu'ei oncle tòn, e ath delà visir d'Egipte. Hè ja temps que mos separèrem un shinhau desengustadi, e jo sò aciu en Bassra, sense eth sòn permís. Te vau, donc, a dictar-te es darrères disposicions mies sus aquerò. Cuelh un papèr e ua pluma e escriu çò que te dicta."

Alavetz Hassan Badreddin cuelhec ua huelha de papèr, treiguec eth tintèr, e era melhor pluma der estug, se seiguec, dobleguèc eth papèr sus era man quèrra, e cuelhent era pluma damb era man dreta, li didec a Nureddin: "Ò pair mèn!, escoti es tues paraules." E Nureddin comencèc a dictar: "En nòm d'Allà eth Clement, eth Misericordiós..." e seguic dictant-li ath sòn hilh tota era sua istòria, des deth principi enquiat finau, e ath

delà li dictèc era data dera sua arribada en Bassra, e eth sòn maridatge damb era hilha deth vielh visir, e li dictèc era sua genealogia complèta, es sòns ancestors dirèctes e indirèctes, damb es sòns nòms; eth nòm deth sòn pair e deth sòn pairin, era sua origina, eth sòn reng de noblèsa personau aquerida, e fin finau, tot eth sòn linhatge pairau e mairau.

Dempús li didec: “Sauva suenhosament aguest plec de papèr. E se per mandat deth Destin t’arribèsse quauque malastre ena tua vida, torna entath païs d’origina deth tòn pair, a on jo neishí, ei a díder, en Eth Caire, era ciutat prospèra; pregunta aquiu peth tòn oncle eth visir, que demore ena nostra casa, e saluda-lo dera mia part, en tot desirar-li era patz, e ditz-li qu’è mort aflligit per çò de morir en estrangèr, luenh d’eth, e qu’abans de morir non auia un aute desir que veder-lo. Vaquí, ò hilh mèn Hassan! es conselhs que te volia balhar. Te conjuri a que non les desbrembes!”

Alavetz Hassan Badreddin dobleguèc suenhosament eth papèr, dempús de botar-li areneta, secar-lo e sagerar-lo damb eth sagèth deth sòn pair eth visir, e dempús lo placèc ena folradura deth sòn turbant, e lo cosec aquiu, en tot estropar-lo en un tròç de tela pr’amor de preservar-lo dera umiditat.

Hèt aquerò, non pensèc senon en plorar, punant era man deth sòn pair Nureddin e aclapant-se en compréner que se demoraue solet, en èster tan joen, e privat dera companhia deth sòn pair. E Nureddin non deishèc de balhar-li conselhs ath sòn hilh Hassan Badreddin enquia qu’autregèc era sua anma.

Hassan Badreddin hec durar dus mesi es ceremònies de dòu, e pendent tot aguest temps non gessec un solet moment dera sua casa e enquia e tot desbrembèc era visita en palai entà saludar ath sultan, sivans eth costum.

E eth sultan non comprehèc qu’ère era afliccion çò que retenguei ath beròi Hassan Badreddin luenh d’eth, senon que pensèc que Hassan l’abandonau e lo mespredau. E alavetz s’anugèc fòrça, e en sòrta de nomenyar a Hassan successor deth sòn pair eth visir Nureddin, nomenèc a un aute entad aguest cargue, en tot hèr privat sòn a un joen camarlenc.

Non content damb aquerò, hec mès causes eth sultan contra Hassan Badreddin. Manèc sagerar e confiscar toti es sòns bens, totes es sues cases e totes es sues proprietats, e dempús ordenèc qu’agarrèssen a Hassan Badreddin e que l’amièssen encadenat. E de seguit eth nau visir, en companhia de diuèrsi camarlencs, se dirigic entara casa deth joen Hassan, que non podie sospechar eth malastre que lo menaçau.

Erosament, i auie entre es esclaus deth sòn palai un joen mameLOC qu’estimaue fòrça a Hassan Badreddin. Quan se’n sabec de çò que se passau, se metec a córrer, e arribèc ena casa deth joen Hassan, ath quau trapèc fòrça trist, damb eth cap clin e eth còr dolorit sense deishar de pensar ena mort deth sòn pair. E er esclau li didec çò que se passau. E Hassan preguntèc: “Mès, non aurè temps entà cuélher tot çò de besonh entà subsistir

pendent era mia hujuda entar estrangèr?” E eth mameLOC li didec: “Que non i a temps. Non penses qu’en sauvar era tua persona.”

En entener-lo, eth joen Hassan, vestit tau coma anae, e sense hèr-se a vier arren, gessec ara prèssa, dempús de meter-se era orladura dera sua tunica en cap pr’amor de que non l’arreconeishessen. E seguic caminant enquia que se vedec dehòra dera ciutat.

En saber-se’n es abitants de Bassra que s’auie sajat d’agarrar a Hassan Badreddin, hilh deth defuntat visir Nureddin, e dera confiscacion des sòns bens e dera sua probabla sentència de mòrt, s’aclapèren fòrça e exclamèren: “Quin malastre de beresa e de joen tant agradiu!” E Hassan, en recòrrer es carrers sense que l’arrecosnishessen, entenie aguesti planhs e exclamacions. Mès encara s’esdeguèc mès, e seguic caminant, enquia qu’era sòrt e eth destin heren que precisament passèsse peth cementèri a a on ère era *tourbeh*² deth sòn pair. Alavetz entrèc en cementèri, e entre es hòsses arribèc en *tourbeh* deth sòn pair. E se treiguec era orladura que caperaue eth sòn cap, entrèc jos era copòla dera *tourbeh*, e decidic passar aquiu era net.

Mès, mentre s’estaue seigut e calat enes sòns pensaments, vedec que se l’apressaue un judiu de Bassra, mercadèr plan coneishut ena ciutat. Aguest mercadèr judiu tornaue d’un pòble pròche, en tot filar-se de cap a Bassra. E en passar apròp dera *tourbeh* de Nureddin campèc en sòn interior, e vedec ath joen Hassan Badreddin, qu’arreconeishec de seguit. Alavetz, entrèc, s’apressèc ada eth respectuosament e li didec: “Ò senhor mèn! Be n’as de mala cara, en èster tan beròi! T’arribat bèth malastre ath delà dera mòrt deth tòn pair, eth visir Nureddin, que respectè e que tant m’estimaue e estimaua? Qu’Allà l’age ena Sua Misericòrdia!” Mès Hassan Badreddin non volec revelar-li eth vertadèr motiu deth sòn aclapament, e li responce: “Aguesta tarde, mentre èra en tot dormir, se me presentèc eth mèn defuntat pair, e m’ha repotegat pr’amor que non visitaua era sua *tourbeh*. Còp sec me desvelhè, plen de terror e de racacòr e venguí aciu de seguit. E encara sò jos aquera impression tan penibla.”

Alavetz eth judiu li didec: “Ò senhor mèn! Que ja hè temps que pensaua vier a cercar-te entà parlar-te d’un ahèr, e ara m’afavorís er edart, donques que te trapi. Te cau saber, donc, ò senhor mèn! qu’eth tòn pair eth visir, que damp eth jo auia relacions comerciaus, auie naulejat vaishèths qu’ara tornen cargadi de mercaderies. Aguesti vaishèths arriben consignadi ada eth. Se me volesses cedir era sua carga, t’aufriria mil dinnars per cada ua, e t’ac pagaria a truca truquet.”

E eth judiu treiguec dera sua pòcha un monedèr plen d’aur, compdèc mil dinnars, e les aufric de seguit a Hassan que non deishèc d’acceptar aguest aufriment, ordenat per Allà pr’amor de treir-lo deth trebuc que se trapaue. E eth judiu higec: “Ara, ò senhor mèn! botatz-me eth recebut damp eth vòste sagèth.” E Hassan Badreddin, cuelhec eth papèr que li presentaue eth judiu, atau coma era pluma, banhèc aguesta en tintèr de coeire, e escriuec en papèr:

² hòssa

“Declari que qui a escrit aguest papèr ei Hassan Badreddin, hilh deth defuntat visir Nureddin (qu’Allà l’age acuelhut ena sua misericòrdia), e qu’a venut ath judiu N., hilh de N., mercadèr de Bassra eth cargament deth prumèr vaishèth qu’arriba ena ciutat de Bassra e forme part des pertanhents ath mèn pair Nureddin. E veni aquerò per mil dinnars, e arren mès.” Dempús botèc eth sòn sagèth ena part inferiora dera huelha, e l’ac autregèc ath judiu, que lo saludèc respectuosament e se n’anèc.

Alavetz Hassan s’estarnèc a plorar, pensant en sa pair, ena sua posicion passada e ena sua sòrt presenta; mès, coma que ja auie escurit, lo vencec eth saunei e se demorèc esclipsat en *tourbeh*. E atau seguic enquia que gessec era lua, e coma qu’en aqueth moment se l’auie baishat eth cap de dessús dera pèira dera *tourbeh*, li calèc hèr un torn complèt, en tot meter-se d’esquia, e era lua l’illuminèc totafèt eth sòn ròstre, que ludie damb tota era sua beresa.

Aqueth cementèri ère freqüentat pes efrits dera bona espècia, efrits musulmans e credents. Per edart, aquera net, ua encantadora efrita volaue per aquiu, prenenet era fresca, e vedec ara lum dera lua ath joen Hassan qu’ère en tot dormir, e observèc era sua beresa e es sues beròies proporcions, e en quedar-se meravilhada, didec: “Glòria a Allà! Ò, be n’ei de beròi aguest joen! Com m’encamarden es sòns beròis uelhs, que m’imagini plan neri e d’ua blancor...!” Mès Dempús pensèc: “Mentre se desvelhe vau a seguir eth mèn passeg pes aires.” E se metec a volar, pugèc plan naut cercant era fresca e se trapèc naut de tot damb un des sòns companhs, un efrit tanben musulman. Lo saludèc plan gentilament e eth li tornèc era salutacion damb fòrça deferència. Alavetz era li preguntèc: “D’a on vies, companh?” E eth responèc: “D’Eth Caire.” E era efrita tornèc a preguntar: “Les va ben as bravi credents d’Eth Caire?” E er efrit responèc: “Gràcies a Allà, les va ben.” Alavetz era efrita li didec: “Companh, vòs vier damb jo entà admirar era beresa d’un joen qu’ei en tot dormir en cementèri de Bassra?” E er efrit didec: “Que sò as tues ordes.” Alavetz se cuelheren dera man, baishèren amassa en cementèri, e se posèren dauant de Hassan adormit. E era efrita li didec ar efrit, en tot guinhar-li un uelh: “Tè, auia jo rason?” E er efrit, estonat pera meravilhosa beresa de Hassan Badreddin, exclamèc: “Per Allà! Que non è vist arren de parièr! Qu’a estat creat entà méter en combustion a totes es vulves.” Dempús reflexionèc un moment, e didec: “Ça que la, fraia mia, me cau dider-te qu’è vist a ua auta persona que se pòt comparar damb aguest joen tan beròi.” E era efrita exclamèc: “Que non ei possible!” E didec er efrit: “Per Allà que l’è vist! Que siguec jos eth clima d’Egispte, en Eth Caire, e ei era hilha deth visir Chamseddin.” Era efrita didec: “Que non la coneishi.” E er efrit li repliquèc: “Escota. Vaquí era istòria d’aguesta joena:

“Eth sòn pair, eth visir Chamseddin, a queigut en desgràcia per tòrt d’era. En auer entenut eth sultan d’Egipte parlar as sues hemnes dera beresa extraordinària dera hilha deth visir, l’ac demanèc en matrimòni ath sòn pair. Mès eth visir Chamseddin, qu’auie pensat ua uata causa entara sua hilha, se vedec en ua gran confusion, e li didec ath sultan: “Ò senhor mèn e sobeiran! Tie era bontat de perméter que me desencusa, e perdon-a-me per aquerò. Que sabes era istòria deth mèn praube frair Nureddin, qu’ère visir damb jo. Ja sabes que despareishec un dia sense qu’ajam tornat a saber arren d’eth.

E eth motiu dera sua partida non podec èster mès leugèr.” E li condèc ath sultan peth menut aguest motiu. E Dempús higec: “Qu’è jurat dauant d’Allà, eth dia que neishec era mia hilha, que, passesse çò que passèsse, non la maridaria senon damb eth hilh deth mèn frair Nureddin. E s’an passat d’alavetz ençà dètz-e-ueit ans. Mès erosament, me n’è sabut hè uns dies qu’eth mèn frair Nureddin s’auie maridat damb era hilha deth visir de Bassra e qu’auie auut un hilh. Per tant, era mia hilha neishuda des mies accions damb era sua mair, ei destinada e escriturada ath sòn cosin, eth hilh deth mèn frair Nureddin. Per çò que hè a tu, ò senhor mèn e sobeiran! pòs alistar a ua uata joena. En Egipte n’è moltes, e moltes son bocada de rei!”

Mès eth sultan, en entener-lo, s’anugèc fòrça, e cridèc: “Qué as dit, miserable visir? Te volí aunorar baishant enquia tu entà maridar-me damb era tua hilha, e encara gauses remir-la-me, damb aguesta desencusa tant estupida? Plan ben! Mès, juri peth mèn cap que t’obligarè a maridar-la, a maugrat tòn, damb eth darrèr des mèns sirvents!” E eth sultan auie un palafrenèr difòrme e gibós, damb ua giba dauant e ua auta darrèr, e lo manèc cridar de seguit e ordenèc que s’escriturèsse eth sòn contracte de matrimòni damb era hilha deth visir Chamseddin, a maugrat des supliqueus d’aguest. E ordenèc ath gibós que s’ajacèsse aquera madeisha net damb era joena. Ath delà, ordenèc qu’era nòça se celebrèsse luxuosament e damb musica.”

Atau les è deishat, ò fraia mia! en moment qu’es esclaus de palai enrodauen ath gibós e li hègen badinades egipciies plan graciòses, en tot amiar cada un ena man es candèles dera nòça entà acompanhar ath nòvi. E aguest cuelhie eth banh en hammam entre es arridolets e es burles des esclaus, que didien: “Mos estimarièm mès auer er esturment pelat d’un saumet, qu’era hastigosa verga d’aguest gibós.” E, plan que òc, fraia mia, eth gibós ei fòrça leg e repulsiu.” E er efrit, en rebrembar-lo, escopic en solèr damb un gèst de repugnància. Dempús didec: “Per çò que hè ara joena, ei era creatura mès beròia qu’è vist ena mia vida. Te posqui assegurar qu’ei encara mès beròia qu’aguest gojat. La criden Sett El-Hosn³, e se merite eth nòm. S’ha demorat plorant amarament, aluenhada deth sòn pair, ath quau l’an enebit d’assistir ena ceremònia. E s’està soleta, ath miei des hestaus, entre es musics, dançaires e cantaires. E eth repugnant palafrenèr non se tardàrà a gésser deth hammam, e lo demoren entà començar era hèsta.

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era vint-e-unau net

Era didec:

Que me n’è sabut, ò rei afortunat! de qué er efrit acabèc eth sòn relat damb aguestes paraules: “E non demoren ua uata causa senon qu’eth gibós gesque deth hammam.” E era efrita repliquèc: “Me semble, ò companh! que t’enganhes en afirmar que Sett El-Hosn ei mès beròia qu’aguest joen. Que non ei possible. Qu’ei, sense cap de doble, eth

³ sobeirana dera beresa

mès beròi deth sòn temps.” Mès er efrit responcec: “Per Allà, fraia mia! t’asseguri qu’ aquera joena ei mès beròia encara. Non te cau senon vier damb jo, entà que, en veder-la, te convences. Qu’ ei plan aisit. Ath delà, poiríem profitar era escadença entà amagar ath maudit gibós aquera meravilha hèta carn. Pr’ amor qu’ es dus joeni son digni er un der aute, e autant se retiren, que se poirie díder que son frairs, o aumens cosins. E serie un malastre qu’ eth gibós copulèsse a Sett El-Hosn.”

Alavetz responcec era efrita: “Qu’ as rason, frair mèn. Amiem en braça ad aguest gojat adormit e amassem-lo damb era joena que parles. Atau haram ua bona òbra, e veiram ath delà quin des dus ei mès beròi.” E er efrit didec: “Escoti e aubedisqui! Es tues paraules son plies de rectitud e de justícia. Anem, donc!” E alavetz, er efrit se metec ena espatla ath joen e comencèc a volar, seguit d’ apròp pera efrita, que l’ ajudaue entà arribar abans, e ambdús, d’ aguesta sòrta, arribèren cargadi en Eth Caire damb tota rapiditat. E aquiu deishèren anar ath beròi Hassan, en tot deishar-lo adormit sus eth banc d’ un carrèr propèr ath palai, qu’ ère ar arràs de gent. E alavetz lo desvelhèren.

Hassan se desvelhèc, e demorèc ena mès extrèma perplexitat en non veder-se en Bassra, ena *tourbeh* deth sòn pair. E guardèc entara dreta. E guardèc entara quèrra. E non coneishie arren d’ aquerò. Pr’ amor qu’ aquerò ère ua ciutat, mès ua ciutat plan desparièra dera de Bassra. Tant estonat se demorèc, que dauric era boca entà cridar, mès de seguit vedec ath sòn dauant un òme gigantesc e barbut, que li guinhèc eth uelh en tot indicar-li que non cridèsse. E Hassan se tiec. E aqueth òme, qu’ ère er efrit, li presentèc ua candèla alugada e li manèc que s’ amassèsse damb era gent qu’ amiaue candèles alugades entà acompanhar era nòça, e li didec: “Te cau saber que sò un efrit, mès credent! Te transportè aciu pendent eth tòn saunei. Aguesta ciutat ei Eth Caire. T’ è hèt a vier pr’ amor que t’ estimi e desiri afavorir-te sense cap interès, solet per amor a Allà e pera tua beresa. Cuelh aguesta candèla alugada, cala-te entre era gent e camina damb era enquiad aguest hammam que ves aquiu. D’ eth a de gésser ua sòrta de gibós qu’ amiaràn trionfaument. Seguis-lo! Tè-te tostemp ath sòn costat, donques qu’ ei eth nòvi. Entraràs en palai damb eth, e en arribar ena gran sala de recepcions te botaràs ara sua dreta, coma se siguesses dera casa. E cada còp que veigues arribar ath voste costat a un music, ua dançaira o ua cantaira, met-te era man ena pòcha, que ja harè jo que sigue tostemp plia d’ aur, e cuelh-lo a sarpats sense dohtar bric e lançar-lo entà toti. E non te cau pòur de qué se t’ acabe, qu’ aquerò ei causa mia. Balha, donc, sarpats d’ aur a toti es que se t’ aprèssen. Hè lèu e non t’ artures dauant d’ arren. Fida en Allà que te creèc tan beròi e en jo que t’ estimi. Ath delà, tot çò que t’ arribe, t’ arribarà pera volontat e peth poder deth Plan Naut.” E dites aguestes paraules, er efrit despareishec.

Alavetz Hassan Badreddin de Bassra, didec entada eth: “Qué deu voler díder tot aquerò? De quini favors m’ a parlat aguest estonant efrit?” Mès sense pèrder temps en aguestes preguntes, se metec a caminar, alugèc era sua candèla ena d’ un convidat, e arribèc en hammam quan eth gibós auie acabat de banhar-se e gessie a shivau damb un vestit magnific.

Hassan Badreddin se calèc alavetz entre era multitud, damb tanta traça, qu'arribèc en cap dera acompanhada, ath costat deth gibós. E alavetz ludec damb tot eth sòn esplendor era meravelhosa beresa de Hassan. Qu'anaue vestit damb eth mès somptuos des sòns vestits de Bassra, amiaue un mantèl de seda teishut damb hiu d'aur, e en cap ua tòca enrodada d'un magnific turbant brodat en aur e plata, botat sivans eth costum de Bassra. E tot aquerò ennautaue era sua portadura e era sua beresa.

Pendent era marcha dera acompanhada, cada còp qu'ua cantaira o ua dançaira se separaue deth grop des musics e s'apressaue ada eth entà arribar dauant deth gibós, Hassan Badreddin se metie era man ena pòcha e en tot treir-la plia d'aur, lo lançaue a sarpats ath sòn entorn, e ne metie mès en tamborin dera dançaira o dera cantaira, en tot aumplir-la d'aur, damb senhaus de generositat sense egal.

E plan per aquerò, totes es hemnes, madeish qu'era multitud, quedèren estonades d'aquera generositat, en tot admirar era beresa e es encantaments de Hassan.

Era acompanhada arribèc en palai. Alavetz es camarlencs arturèren ara multitud, e sonque deishèren passar darrèr deth gibós as musics, as dançaires e as cantaires.

Mès es dançaires e es cantaires pelegèren totes ath còp as camarlencs, e les dideren: “Per Allà! Que hètz ben d'empedir qu'aguesti òmes entren damb nosates en arèm entà presenciar se com se vestís era nòvia. Mès, dera nòsta part, non entraram se non mos accompanhe aguest joen que mos a claufit de beneficis. E non hestejaram ara nòvia se non ei en preséncia d'aguest joen amic nòste.”

Alavetz es hemnes s'apoderèren ara fòrça deth joen Hassan e l'amièren damb eres en arèm, ath miei dera gran sala de hèstes. E siguec eth solet òme que siguec en arèm a maugrat deth nas deth gibós, que non ac podec empedir. Aquiu se trapauen amassades totes es daunes deth palai, es esposes des emirs, visirs e camarlencs. E s'alinhauen en dues ringlères, tient cada ua ena man ua grana candèla; e totes auien era cara caperada damb eth vel de seda blanca per çò dera preséncia d'aqueri dus òmes. E Hassan e eth gibós passèren entre es dues ringlères e se seigueren en ua estrada nauta, en tot trauessar es dues ringlères de hemnes que s'alongauen des dera sala de hestaus enquiara cramba noviau, d'a on auie de gésser era nòvia entara nòça.

En veir a Hassan Badreddin e encuedar-se'n dera sua beresa, des sòns encantaments e deth sòn ròstre luminós coma era lua, es hemnes s'esmoigueren entà lèu demorar-se sense alend e pèrder era rason. E usclaua cada ua en desirs d'abraçar ad aqueth meravilhós joen, e sarrar-lo contra era sua hauda, en tot estar-se junhudi pendent un an, o un mes, o encara que siguesse solet ua ora, sonque eth temps de besonh entà que la penetrèsse un còp e lo sentesse ath sòn laguens.

E de ressabuda, totes es hemnes, en non poder tier-se pendent mès temps, se desnishèren eth ròstre, en tot lheuar-se eth vel. E se mostrèren sense pudor, desbrembant era preséncia deth gibós! E totes s'apressèren a Hassan Badreddin entà admirar-lo mès d'apròp e dider-li paraules d'amor, o aumens guinar-li un uelh entà que vedesse se

guaire lo desirauen. E ath delà, es dançaires e es cantaires laudauen era sua generositat, ahiscant as daunes entà que lo servissen çò melhor possible. E es daunes didien: “Per Allà! Vaquí un beròi joen! Aguest plan que pòt dormir damp Sett El-Hosn! Que neisheren er un entar aute! Que confone, donc, Allà ad aguest maudit gibós!”

E mentre es daunes seguien laudant a Hassan e lançant imprecacions contra eth gibós, es jogaires d'esturments se meteren a tocar, se dauric era pòrta dera cramba noviau e era nòvia Sett El-Hosn entrèc ena sala des hestaus enrodada d'eunucs e damaisèles.

Sett El-Hosn, hilha deth visir Chamseddin, apareishec ath miei des sòns sirvents, e ludie coma ua huri⁴. Es autes, en comparèr damp era, non èren senon uns astres que formauen era sua acompanyada, coma es esteles qu'enròden ara lua en gésser d'ua broma. Que s'auie perhumat damp ambre, musc e ròsa, e era sua pientada cabeladura ludie jos era seda que la caperaue. Es sues espacles admirables se mercauen a trauèrs deth sòn somptuos vestit. Qu'anaue coma ua reina: entre d'autas gales, amiaue un vestit brodat d'aur ròi, damp diboishi d'audèths e de flors. E aquerò ère eth vestit exterior, pr'amor qu'es interiors solet Allà serie capable de coneisher-les e d'estimar-les en sòn vertadèr merit. En còth ludie un colhar que supausaue incalculables milenats de dinnars. e cada ua des sues pèrles ère de tau valor, que cap mortau, ne enquia e tot eth rei en persona, n'a vistes de parières.

En resumit, Sett El-Hosn campau tan beròia coma eth plen dera lua ena catorzau net.

E Hassan Badreddin segueie seigut entre eth grop de daunes, costant era admiracion de totes. E era nòvia auancèc damp un graciós movement, en tot dirigir-se entara estrada. Alavetz, eth gibós se lheuèc e la volec punar. Mès era, orrificada, lo refusèc e s'anèc a plaçar rapidament ath costat deth beròi Hassan. E pensar qu'ère eth sòn cosin, e era non ac sabie, madeish qu'eth!

E totes es daunes se meteren a arrir, mès que mès quan era nòvia s'arturèc dauant deth beròi Hassan, que per eth se sentec de seguit usclada en desirs, e exclamèc, lheuant entath cèu es sues mans: “Allà! hè qu'aguest beròi gojat sigue eth mèn marit e desliurame d'aguest palafrenèr gibós!”

Alavetz, Hassan Badreddin, seguint es instruccions der efir, metec era man ena sua pòcha e la treiguec plia d'aur, en tot lançar-lo a sarpats as servidores de Sett El-Hosn e as cantaires e dançaires, qu'exclamèren: “Pro que que tengues ara nòvia!” E Badreddin corresponèc damp un gentil arridolet ad aguest desir e ad aguestes felicitacions.

E eth gibós se vedie, pendent aguesta scèna, abandonat de toti, e se trapaue solet, mès lèg qu'un monard. E totes es personnes que per edart se l'apressauen, quan passauen peth sòn costat amortauen era candèla en senhau de burla. E atau s'estèc pendent bèth temps, en tot engüejar-se e botar-se de mala encolia. E totes es daunes se n'arrien quan lo guardauen, e li hègen badinades scandaloses. Ua li didie: “Monard, ja poiràs masturbar-te en sec e copular damp er aire!” Ua auta li didie: “Guarda! A penes as un

⁴ hemna plan beròia

volum coma eth deth penis deth nòste patron! E es tues dues gibes son era mida exacta des sòns testiculs.” E didie ua tresau: “Se te fotessa un còp ena tua verga, queiries de cu en estable.” E toti se n’arrien d’eth.

Era nòvia hec et torn ath salon tres còps seguits, vestida cada còp d’ua manèra desparièra, e seguida per totes es daunes, e s’arturaue en cada torn dauant de Hassan Badreddin El-Basrraui. E cada vestit nau ère plan mès beròi qu’er anterior, e cada ornament infinitament superior as auti ornaments. E mentre auançaua doçament era nòvia, es musiques hègen meravilhes e es cantaires didien mès apassionadament cançons amoroses e excitantes, e es dançaires, en tot acompanhar-se damb es tamborins sautauen coma audèths. E Hassan Badreddin El-Basrrauí non deishaua de lançar sarpats d’aur, en tot escampilhar-lo per tot eth salon, e es hemnes se precipitauen a recuelher-lo pr’amor de tocar quauquarren qu’auesse passat pes mans deth joen. E enquia e tot n’aucet ues que, profitant-se dera ilaritat e dera excitación generau, deth sonar des esturments e dera embriaguesa des cançons, s’estireren en térra, ues ath dessús des autes, entà simular ua copulacion, contemplant a Hassan, que des deth sòn sèti arrie. E eth gibós presenciaue tot aquerò plan aclapat. E eth sòn aclapament aumentaua cada còp que vedie a ua des hemnes virar-se entà Hassan, e damb era man estirada e baishada bruscament, aufrir-li, per senhaus, era vulva, o a ua auta agitar eth dit còr, guinhant eth uelh; o a ua auta voludar es anques retortilhant-se, e balhant damb era man dreta dubèrta ena quèrra barrada; o a ua auta, damb eth ròstre mès lubric, picar-se es anques, e dider-li ath gibós: “Ac tastaràs en temps des albricòts!”. E toti arrien.

Acabat eth setau torn, s’acabèc era nòça, que s’auie tardat gran part dera net. E es musiques deishèren de tocar es esturments, es dançaires e es cantaires s’arturèren, en tot passar damb totes es daunes per dauant de Hassan, punar-li era man e tocar-li era òrla deth vestit. E toti lo guardauen quan gessien, en hèr-li compréner que non se botgèsse d’aqueith loc. E plan que òc, sonque quedèren en salon eth joen Hassan, eth gibós e era nòvia damb es sòns sirvents. Alavetz es damaisèles se heren a vier a Sett El-Hosn entara cramba destinada a despolhar-se, li treigueren un a un es vestits, en tot díder en quèir cada pèça: “En nòm d’Allà!” pr’amor de desliurar-la deth mau de uelh. E Dempús se n’anèren, deishant-la soleta damb era sua vielha hilhuquèra, qu’abans d’amiar-la ena cramba noviau li calie demorar qu’entrèsse prumèr eth nòvi gibós.

E eth gibós se lheuèc alavetz dera estrada, e en veir que Hassan non se botjaue deth sòn sèti, li didec secament: “De vertat senhor, que mos aunorères fòrça damb era tua preséncia, en tot aumplir-mos de beneficis aguesta net. Mès ara te cau gésser, non demoraràs que te donguen eth viatge.” Alavetz, eth joen, que non sabie se qué hèr, didec: “En nòm d’Allà!” E se lheuèc e gessec. Mès a penes auie trauessat es lumedans dera sala, se l’apareishec er efrit e li didec: “Entà on vas, Badreddin? Pòst-te e escota es mies instruccions. Eth gibós ven d’anar-sen en lavabo. Aquiu se les apraiarà damb jo. Tu, fila-te de cap ara cramba noviau e quan veigues entrar ara nòvia, li dides: “Eth tòn vertadèr marit que sò jo. Eth sultan, cossent damb eth tòn pair, a tengut aguesta estratagèma per pòur deth mau de uelh. E per çò deth palafrenèr, qu’ei eth mès miserable des palafrenèrs, entà indemnizar-lo, son en tot premanir-li ena escudaria un

bon veire de lèit calhada entà que se refresque ara tua santat.” Dempús t’apressaràs ada era, e en trèir-li eth vel, haràs damb eth tòn còs çò que te cau hèr.” E dit aquerò, despareishec er efrit.

Eth gibós auie estat, plan que òc, en lavabo entà descargar-se abans d’entrar ena cramba dera nòvia. E en estar-se ajocat sus eth marme, comencèc era sua òbra. Mès còp sec er efrit cuelhec era forma d’un arrat e gessec deth horat deth lavabo, hènt crits d’arrat: “Sik! Sik!” Mès er arrat comencèc a créisher e se convertic en un enòrme gat de uelhs herotges e ludents, que s’estarnèc a miaular plan emmaliciat. Dempús, coma qu’eth gibós seguisse ena sua operación, eth gat anèc creishent e se convertic en un gosset enòrme, que se metec a lairar: “Guau! Guau!” Alavetz eth gibós comencèc a espaurirse, e li didec: “Vè-te’n d’aciu monstre!” Mès eth gosset, creishent tostemp, se convertic en un ase, que se metec a bramar ena madeisha cara deth gibós e a lofar-se damb un tarrabast òrre. E eth gibós, plen de terror, sentec que tot eth vrente se li des.heiguie en escorrilhes, e a penes podec cridar: “Ajuda! Ajuda!” E de seguit er ase creishec mès e se transformèc en un bufle monstruós, que tapèc complètament era pòrta deth lavabo entà que non s’escapèsse, e eth bufle, aguest còp, parlèc damb votz d’òme, e didec: “Que queigue eth malastre sus tu, giba deth mèn cu! Qu’èss eth palafrenèr mès immund!” En enténer aguestes paraules, sentec eth gibós que l’invasion eth hered dera mòrt, e s’esquitlèc a miei vestir entath pasiment, e es maishères tumèren entre eres, en tot acabar er espauriment soldant-les. Alavetz eth bufle cridèc: “Gibós de betum! Non as pogut cercar a ua auta hemna qu’era mia estimada entà atacar-la damb era tua innòbla verga?” E eth palafrenèr, espaurit, non podec badar boca. E er efrit li didec: “Repon, o te harè avalar es tòns excrements!” Alavetz, eth gibós, tremolant per aguesta terribla menaça, podec díder: “Per Allà! Que jo non n’è eth tòrt, donques que te cau saber que m’an obligat! E ath delà, ò poderós sobeiran des bufles! jo non podia endonviar qu’era joena auesse coma aimant a un bufle. Te juri que me n’empenaïsqu e li demani perdon a Allà e a tu.” Alavetz er efrit didec: “Vas a jurar per Allà qu’aubediràs es mies ordes.” E eth gibós s’esdeguèc a jurar, e er efrit didec: “Passaràs aciu era net, enquia que gesque eth solei, e non te n’anaràs abans d’aguesta ora. Mès, sustot, non digues ua soleta paraula sus aquerò, se non vòs que te trinca eth cap en mil bocins. E non tornes a hèr hangues en aguesta part deth palai, ne a apressar-te ar arèm, donques que te torni a díder que t’estrondaria eth cap e t’en.honsaria en un potz nere.” E dempús higec: “Ara te vau a botar en ua postura, e non te botjaràs enquiara auba.” Alavetz eth bufle agarrèc damb es sues dents ath palafrenèr e lo metec de cap en horat deth lavabo sense deishar-li dehòra senon es pès. E li repetitive: “Compde damb hèr un solet movement!” E despareishec de seguit.

E aquerò ei tot çò que l’arribèc ath gibós.

Dera sua part, Hassan Badreddin El-Bassrauí, deishant que s’apraièssen er efrit e eth gibós, trauessèc es apartaments particulars e entrèc ena cramba noviau, en tot vier a sèir-se ena testèra. E a penes avec arribat, apareishec era nauèth maridada emparada ena sua hilhuquèra, que s’arturèc ena pòrta, deishant entrar solet e Sett El-Hosn. E sense veir ben ath qu’ère ena testèra, e pensant que parlaue damb eth gibós, li didec era vielha:

“Lhèua-te, eròi valent, cuelh ara tua esposa e compòrta-te d’ua manèra brilhanta! E ara, hilhs mèns, qu’Allà sigue damp vosati!” E era vielha se retirèc.

Alavetz entrèc plan desesperada Sett El-Hosn, e se didie: “Que m’estimi mès era mort abans qu’aguest gibós immund!” Mès a penes auec arreconeishut ath meravihós Badreddin, hec un crit de felicitat, e didec: “Ò estimat mèn! Be ne sigueres d’amable demorant-me pendent tant de temps! Mès, ès solet? Ò, quina felicitat mès grana! Te coheissi qu’en veder-te ena sala ath costat d’aguest odiós gibós me pensè que vos auíet associat es dus entà possedir-me.” E Badreddin responec: “Ò, senhora mia, qué pensères!. Ei possible que te tòque aguest maudit gibós? E com mos auíem d’associar entà tau causa?” Alavetz Sett El-Hosn preguntèc: “Mès, tè, quin des dus ei eth mèn marit, eth o tu?” E Badreddin repliquèc: “Que sò jo, estimada mia! S’a endonviat aguesta estragèma deth gibós entà hèr-mos arrir, e tanben entà desliurar-mos deth mau de uelh; pr’amor que totes es daunes an entenut a parlar dera tua beresa sense parièr, e eth tòn pair loguèc ad aguest palafrenèr entà que conjurèsse eth mau de uelh, en tot gratificar-lo damp dètz dinnars. E ara ei ena escudaria a mand d’avalar-se ara nòsta santat ua gèrla de lèit fresca ben calhada.”

En enténer a Badreddin, Sett El-Hosn arribèc ar arràs dera alegria, e arric gentilament e s'estarnèc en arridalhes encara mès gentilament. E Dempús, sense poder tier-se mès, exclamèc: “Per Allà, estimat mèn! Possedis-me.” Sarra-me ben! Vene de seguit ena mia hauda!” E coma Sett El-Hosn s’auie trèt era ròba interiora e ère despolhada, solet caperada per ua hauda, quan didec: “Vene de seguit ena mia hauda!”, la lheuèc rapidament enquiara nautada dera vulva, mostrant en tota era sua magnificència es suas cueishes e es suas anques de gensem. E dauant des encantaments d’aquera carn de *huri*, Badreddin sentec qu’eth desir recorrie tot eth sòn còs e desvelhaue ath mainatge adormit. E en tot lheuar-se ara prèssa, se despolhèc, en tot trèir-se es pantalons d’innombrables plecs e dera borsa que contengue es mil dinnars que l’auie autrejat eth judiu de Bassra, e la placèc en divan, ath costat des pantalons, e Dempús se treiguec eth beròi turbant e lo botèc en ua cagira, caperant-se damp un aute leugèr de dormir qu’auien deishat aquiu entath gibós, e solet se demorèc damp era fina camisa de mossolina de seda brodada d’aur e damp er ample calçotet de seda blua, estacat ena cintura per dus cordons damp flòcs d’aur.

E deishant anar aguesti cordons, abracèc a Sett El-Hosn, que l’aufrie tot eth sòn còs. La lheuèc entà naut, l'estirèc en lhet, e se metec sus era. E ajocat, dubèrtes es comes, cuelhec es cueishes de Sett El-Hosn, les tirèc entada eth e les separèc. De seguit afustèc era ciutadèla damp era sua flècha, qu’ère ja prèsta. Possèc aguesta flècha poderosa, en tot en.honsar-la ena bèrca, e era bèrca cedic. E Badreddin podec entosiasmar-se en comprobar qu’era pèrla non ère perforada e non aie penetrat en era mès flècha qu’era sua, ne tansevolh l’auien tocat damp era punta deth nas. E comprobèc tanben qu’aqueuth cu benedit jamès auie resistit eth pes d’un caudador.

E entà mès felicitat, li treiguec era virginitat e se deleitèc ath sòn gust damp eth sabor d’aquera joenessa. E un atac darrèr der aute, era flècha foncionèc pendent quinze còps

seguits, entrant e gessent sense parar. E toti es còps li semblauen deliciosi. Des d'aqueth moment, plan que òc, quedèc prenhs Sett El-Hosn, segons veiràs en aquerò que seguís, ò Emir des Creditors!

E quan Badreddin acabèc de clauar es quinze claus, didec entada eth: “Me semble que de moment ei pro!” E s'estirèc ath costat de Sett El-Hosn, en tot passar-li doçament era man per dejós deth cap, e era l'enrodèc tanben damb eth sòn braç, en tot sarrar-se es dus estretament, e abans d'esclipsar-se se recitèren aguestes estròfes admirables:

Non cranhes arren! Cala era tua lança en objècte deth tòn amor! E non ne hèsques cabau des conselhs der envejós, donques que non serà cap er envejós eth que servisque as tòns amors!

Pensa qu'eth Clement non creèc mès beròi espectacle qu'eth deth dus aimants entrelaçadi en lhet!

Guarda-les! Que son aciu, apegadi er un ar aute, de benedicçions! Es sues mans e es sòns braci les servissen de coishin!

Quan eth mon ve a dus còrs junhudi pera ardenta passion, sage de herir-les damb er acèr hered!

Mès non ne hèsques cabau! Quan eth Destin bote ua beresa en ton camin, ei entà que l'estimes e entà que visques solet damb era!

E aquerò ei tot çò que l'arribèc a Hassan Badreddin e a Sett El-Hons, era hilha deth sòn oncle.

Er efrit, dera sua part, s'esdeguèc a vier ara cèrca dera sua amiga era efrita, e er un e era auta admirèren as dus joeni adormidi en tot assistir enes sòns jòcs e compdant es escometudes deth boçon. Dempús er efrit li didec ara efrita: “Qu'auràs vist, fraia, que jo auia rason. Ara te cau cargar damb eth joen e amiar-lo en madeish lòc que lo cuelhí, en cementèri de Bassra, ena *tourbeh* deth sòn pair Nureddin. E hè lèu, jo t'ajudarè pr'amor que ja hè dia e non ei convenient que deishem atau es causes.” Alavetz era efrita lheuèc ath joen Hassan, adormit, se lo metec ena espatla, sense mès ròba qu'era camisa, donques qu'eth calçotet l'auie queigut pendent ua des escometudes e volèc damb eth, seguida d'apròp per efrit. De ressabuda, pendent era carrèra per aire, ar efrit l'assautèren idies lubriques respècte ara efrita e la volet violar mentre anaua cargada damb eth beròi Hassan. E era efrita non s'aurie opausat en bèra auta escadença, mès ara cranhié peth joen. Ath delà, intervenguec erosament Allà, enviant contra er efrit a uns angels, que li lancèren ath dessús ua colomna de huec e l'usclèren. E era efrita e Hassan se vederen liures deth terrible efrit que dilhèu les aurie pogut hèr quèir d'aquera nautada. Pr'amor qu'er efrit ena sua copulacion ei terrible! Alavetz era efrita baishèc en solèr, en madeish lòc qu'auie queigut er efrit, que damb eth aurie copulat se non auesse amiat a Hassan, que per eth cranhié fòrça era efrita.

Mès auie escrit eth Destin qu'eth lòc a on era efrita botèsse a Hassan Badreddin (per çò de non gausar transportar-lo era soleta mès luenh) serie plan près dera ciutat de Damasc, en país de Sham⁵ e alavetz era efrita amièc a Hassan ath cant d'ua des pòrtes dera ciutat, lo deishèc doçament en tèrra e se metec a volar un aute còp.

Quan hec dia, se dauriren es pòrtes dera ciutat, e es que gesseren d'era s'estonèren, dauant d'aqueth meravilhos joen adormit, sense mès ròba qu'era camisa e damb ua casqueta de dormir en cap en sòrta de turbant. E se didien es uns as auti: "Qu'ei estonant! Qu'aurà auut de velhar fòrça entà estar-se ara adormit tan prigondament!" E d'auti dideren: "Allà, Allà! Beròi joen! Erosa e afortunada era hemna que damb eth s'a ajaçat! Mès, per qué ei totafèt nud?" D'auti responeren: "Dilhèu, aguest praube joen a passat ena tauèrna mès temps deth degut, e aurà begut mès de çò que pòt tier. E en tornar de net, aurà trapat barrades es pòrtes, e s'a decidit a dormir en solèr."

Mès, mentre conversauen d'aguesta manèra, se lheuèc era brisa maitiau, e amorassant ath beròi joen, li quilhèc er camisa. E alavetz campèc un vrente, un melic, ues cames e ues cueishes coma de cristau! E un penis e uns colhons plan ben proporcionadi. E aguest espectacle meravilhèc ara gent, qu'admirauen tot aquerò.

Se desvelhèc alavetz Badreddin, e en trapar-se estirat près d'aquera pòrta desconeishuda e enrodat de personnes, s'estonèc fòrça, e exclamèc: "A on sò, brava gent? Vos prègui que m'ac digatz. E per qué m'enrodatz atau? Qué se passe?" E li reponeren: "Que mos auem arturat peth gust de veder-te. Mès, qu'ei non sabes que te trapes enes pòrtes de Damasc? A on as passat era net, entà estar-te complètament despolhatt?" E Hassan repliquèc: "Per Allà, brava gent! qué me didetz? Qu'è passat era net en Eth Caire. E me didetz que sò en Damasc?" Alavetz se meteren a arrir toti, e un d'eri didec: "A, gran avalador d'aishish!" E dideren d'auti: "Qu'ei hòl, sense remèdi. Malastre que sigue hòl un joen tan beròi!" E d'auti higeren: "Mès, a tot darrèr, quina ei era istòria aguesta que mos a volgut enganhar?" Alavetz Hassan Badreddin responec: "Per Allà, brava gent, que jo non mentisqui jamès! Vos afirmi e repetisqui qu'aguesta net l'è passada en Eth Caire, e era anteriora en mèn pòble, qu'ei Bassra." En entener-lo, un cridèc: "Quina causa mès estonanta!" Un aute dicec: "Qu'ei hòl." E quauqui uns s'estarnauen d'arrir, hènt còps de man. E d'auti dideren: "Non ei ua causa malerosa qu'un joen tant admirable age perdit era rason? Be n'ei d'especiau aguest lhòco!" E un aute, mès prudent, li didec: "Hilh mèn, saja de remeter-te e non digues taus pegaries." Alavetz Hassan responec: "Que sai pro ben çò que digui. Ath delà, vos cau saber qu'anet, en Eth Caire, passè ua net plan agradiua coma un nauèth maridat." Alavetz toti se convencèren dera sua holia. E un d'eri exclamèc arrint: "Ja vedetz qu'aguest praube joen s'a maridat en sauneis. E com ei aguest matrimòni? Guairi escometudes queiguerten? Ère ua *huri* o ua prostituta?" Mès Badreddin començau ja anujar-se, e les didec: "Donques plan qu'ère ua *huri*, e non è copulat en sauneis, senon quinze còps entre es sues cueishes, e è ocupat eth lòc d'un hastigós gibós e m'è calat era sua casqueta de dormir, qu'ei aguesta." E Dempús pensèc pendent un moments, e didec: "Mès, per Allà! brava gent, a

⁵ Siria

on ei eth mèn turbant, es mèns calçotets e es mèns pantalons? E sustot, a on ei era mia pòcha?”

E Hassan se lheuèc e cerquèc eth sòn vestit ath sòn entorn. E alavetz toti comencèren a guinhar-se eth uelh e a hèr senhaus de qué eth joen ère lhòco coma ua craba.

Alavetz eth praube Hassan se decidic a entrar ena ciutat tau qu’ère e li calec trauessar es carrèrs e es places ath miei d’ua gran acompanyada de mainatges e de grani que cridauen: “Ei un lhòco! Un lhòco!” E eth praube Hassan ja non sabie se qué hèr, quan Allà, cranhent qu’ath beròi joen l’arribèsse quauquarren, lo hec passar peth costat d’ua pastisseria que venguie de daurir-se. E Hassan se refugièc ena botiga, e coma qu’eth pastissèr ère un òme de punhs, qu’es sues hètes èren pro coneishudes ena ciutat, era gent cuelhec pòur e se retirèc, en tot deishar en patz ath joen.

Quan eth pastissèr, que se cridaue El-Haj Abdalà, vedec ath joen Hassan Badreddin e lo podec examinar ath sòn gust, lo meravilhèc era sua beresa, es sòns encantaments e es sòns attractius naturaus, e claufit per cò d’afeccion, li didec: “Ò gentil gojat! Ditz-me d’a on vies. Non te cau pòur. Mès, conda-me era tua istòria, donques que ja t’estimi mès qu’ara mia vida.” E Hassan alavetz condèc tota era sua istòria ath pastissèr Haj Abdalà, des deth principi enquiat finau.

E eth pastissèr, prigondament meravilhat, li didec a Hassan: “Ò eth mèn joen senhor Badreddin! De vertat qu’aguesta istòria ei plan estonanta e plan extraordinari eth tòn relat. Mès te conselhi, amic mèn, que non l’ac condes ad arrés, pr’amor qu’ei perilhós hèr confidéncies. T’aufrisqui era mia botiga, e te demoraràs damp jo enquia qu’Allà se digne balhar punt finau as malastres que t’aclapen. Ath delà, jo non è hilhs, e me haràs fòrça ben se me vòs acceptar coma pair. Jo t’adoptaria coma hilh.” E Hassan responec: “Qu’accepèti! Sigue sivans eth tòn desir!”

Ara seguida se n’anèc entath mercat eth pastissèr, e crompèc diuèrsi vestits magnifics entà vestir ath joen, e se lo hec a vier ena casa deth kadí e dauant de testimònisi ahilhèc a Hassan Badreddin.

E Hassan s’estèc ena pastisseria coma hilh deth patron, e crubaue es sòs des parroquians e les venie pastissi, pòts de doci, plates plies de crèma e tota era confitaria famosa de Damasc e aprenec de seguit eth mestier de pastissèr que li shautaue fòrça, per çò des leçons recebudes dera sua mair, era hemna deth visir Nureddin, que premanie pastissi e doci dauant d’eth quan ère mainatge.

E coma qu’en tota era ciutat de Damasc siguec laudada era beresa de Hassan, er elegant joen de Bassra, hilh adoptiu deth pastissèr, era botiga de Hadj Abdalà siguec era mès freqüentada de totes es pastisseries de Damasc.

E aquerò siguec tot sus Hassan Badreddin!

Per çò dera nauèth maridada Sett El-Hosn, eth maitin a vier dera net des sues nòces, non trapèc ath sòn costat ath beròi Hassan; mès en tot pensar qu'auie anat en lavabo, lo demorèc plan tranquilla.

En aqueth moment se presentèc entà saber-se'n d'era eth sòn pair eth visir Chamseddin. Venguie fòrça inquiet. Ère cuelhut d'indignacion pera injusticia deth sultan d'obligar-li a maridar ara sua hilha damb eth palafrenèr gibós. E en entrar enes crambes dera sua hilha, se didec: "Se me'n sai que s'a autrejat ad aguest immond gibós, l'aucisqui."

Piquèc ena pòrta dera cramba noviau e cridèc: "Sett El-Hosn!" E, de laguens, responèc era: "Que ja daurisqui, pair mèn!" E en tot lheuar-se de seguit, dauric era porta. Semblaue mès beròia que de costum, e mostraue un reludent ròstre e anma, satisfèta per auer sentut es fòrtes amorasses d'aqueuth beròi cèrvi. E en tot inclinar-se dauant deth sòn pair, damb cacarèla, li punèc es mans. Mès, eth sòn pair, en veder-la tan contenta, en sòrta de trapar-la aclapada pera sua union damb eth gibós, li didec: "A, desvergonhada! Com gauses a mostrar-te damb aguesta cara d'alegria, Dempùs d'auer dormit damb aguest òrre gibós?" E Sett El-Hosn, en entener-lo, se metec a arrir, e exclamèc: "Per Allà, pair mèn! pro de badinades! Que ja ei pro qu'aja estat objècte de badinades de toti es convidadi, per çò deth mèn supausat marit, aguest gibós que non l'arribe a mieja onglia deth mèn vertadèr espós d'aguesta net. Ò, quina net! Be n'è estat d'erosa ath costat deth mèn estimat! Pro, donc, de badinades, pair mèn. Non me parles mès deth gibós." Eth visir tremolaue de ràbia en enténer ara sua hilha e es sòns uelhs èren blus de ràbia, e didec: "Qué dides, malerosa? Non passères aciu era net damb eth gibós?" E era responèc: "Per Allà! pair mèn! Non me parles mès deth gibós. Qu'Allà lo confone, ada eth, ath sòn pair, ara sua mair e a tota era sua familha! Te cau saber que ja m'en sai dera estratagèma qu'endonvières entà defener-me deth mau de uelh." E li balhèc ath sòn pair toti es detalhs dera nòça e de guaire l'auie arribat aquera net, en tot híger: "Que m'ac passè fòrça ben en sénter sus era mia hauda ath mèn adorat espòs, eth beròi joen d'esquistes manères e esplendits e neri uelhs e d'arquejades celhes!"

En enténer aquerò, cridèc eth visir: "Mès, hilha, ès hèla? Sabes se qué dides? A on se trape eth joen que crides eth tòn espòs?" E Sett El-Hosn responèc: "Qu'a anat en lavabo." Alavetz, eth visir, plan espaurit, se precipitèc dehòra dera sua cramba, e corrent entath lavabo, se trapèc ath gibós que seguie immobil, damb es pès entà naut e eth cap laguens deth horat. Estonat ath mès poder, exclamèc eth visir: "Què veigui? Ès tu, gibós?" E coma que non li responesse, repetit aguesta pregunta en votz mès nauta. Mès eth gibós tanpòc volet respóner, pr'amor que seguie espaurit, pensant que qui li parlaue ère er efrit...

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era vint-e-dusau net

Era didec:

Me n'è arribat a saber, ò rei afortunat! que Giafar seguic atau era istòria condada ath califa Arim Al-Rachid:

“Eth covard gibós, en pensar-se que li parlaue er efrit, auie fòrça pòur, e non gausaue a respóner. Alavetz, plan anujat, eth visir lo repoteguèc: “Respon-me, maudit gibós o te trauèssi damb aguesta espada!” E alavetz, eth gibós sense trèir deth horat eth cap, responec des de laguens: “Per Allà, ò patron des efrits, tie pietat de jo! Te juri que t’è aubedit, sense botjar-me d’aciu en tota era net.” En entener-lo eth visir ja non sabec se qué pensar, e exclamèc: “Mès qué me dides? Jo non sò cap efrit, senon eth pair dera nòvia.” E eth gibós, alendant prigondament, responec alavetz: “Donques vè-te’n d’aciu, qu’arren è jo a veir damb tu. E vè-te’n abans de qué campe eth terrible efrit, arrancaire d’anmes. Ath delà, t’è en òdi, pr’amar que tu n’as eth tòrt de totes es mies desgràcies, en maridar-me damb era aimanta des bufles, es saumets e es efrits. Maudidi sigatz tu e era tua hilha e toti es qu’actuen tan mau coma vosati!” Eth visir li didec: “Mès ès hòl? Ges d’aciu entà que t’escota ben aquerò que vies de condar.” Alavetz eth gibós repliquèc: “Que pòt èster que siga hòl, mès que non ne sò enquiathe punt de botjar-me d’aguest lòc sense eth permís deth terrible efrit. Pr’amar que m’a enebit gésser deth horat abans de que hèsque dia. Atau, donc, vè-te’n e dèisha-me en patz. Mès abans, ditz-me: “manque guaire entà que gesque eth solei?” E eth visir, cada còp mès perplèx, responec: “Mès quin efrit ei aguest que parles?” E alavetz eth gibós li condèc era istòria, era sua venguda en lavabo entà hèr es sòns besonhs abans d’entrar en quarto dera esposa, era aparicion der efrit jos es diuèrses formes d’arrat, gat, gosset, ase e bufle, e fin finau era proibicion hèta e eth tracte patit. E acaba eth relat, s’estarnèc en somics.

Alavetz eth visir s’apressèc ath gibós, e tirassant-lo des pès lo treiguec deth horat. E eth gibós damb eth ròstre malerosament tintat d’auriò, li cridèc ath visir: “Maudit sigues tu, maudida era tua hilha, era aimanta des bufles!” E per pòur de qué se l’apareishesse de nauèth er efrit se metec a córrer damb totes es sues fòrces, cridanç e sense gausar virar era cara. E arribèc en palai, e anèc a veir ath sultan, e l’expliquèc era sua aventura damb er efrit.

Per çò deth visir Chamseddin, tornèc coma un lhòco ena cramba dera sua hilha Sett El-Hosn, e li didec: “Hilha mia, me semble que sò en tot pèrder eth sen. Explica-me çò que se passèc.” Alavetz, Sett El-Hons li didec: “Te cau saber, ò pair mèn! qu’eth joen encantador qu’artenhèc es aunors dera nòça dormic tota era net damb jo, gaudint de totes es premicies, e solide aurè un hilh. E coma pròva de çò que digui, vaquí ena sera eth sòn turbant, es sòns pantalons en divan, e es sòns calcòtets en mèn lhet. Ath delà, enes sòns pantalons traparàs quauquarren qu’a amagat e que jo non podí endonviar.” Dempús d’aguestes paraules se filèc eth visir entara cagira, cuelhec eth turbant, e lo virèc en totes es direccions pr’amar d’examinar-lo ben, e Dempús exclamèc: “Qu’ei un turbant coma es des visirs de Bassra e de Mossul!” Dempús despleguèc era tela, e trapèc un plec qu’auie estat cosut, e s’apressèc a sauvar-lo, e examinèc dempús es pantalons, en tot trapar en eri era pòcha des mil dinnars qu’eth judiu l’auie balhat a Hassan Badreddin. E ena pòcha i auie un papèr, a on eth judiu auie escrit çò que seguís: “Jo, comerciant de Bassra, declari auer autrejat era quantitat de mil dinnars ath joen Hassan

Badreddin, hilh deth visir Nureddin (qu'Allà age recebut ena sua misericòrcia), per çò deth cargament deth prumèr vaishèth qu'arribe en Bassra.” En liéger eth papèr, eth visir Chamseddin hec un crit e s'estavanic. Quan se remetec, s'esdeguèc a daurir eth plec qu'auie trapat en turbant e de seguit arreconeishec era letra deth sòn frair Nureddin. E alavetz comencèc a plorar e a planher-se dident: “Praube frair mèn! Praube frair mèn!”

E quan s'auec padegat un shinhau, exclamèc: “Allà qu'ei Totpoderós!” E li didec a Sett El-Hosn: “Ò, hilha mia! sabes eth nòm d'aqueth que t'as autrejat aguesta net? Donques qu'ei Hassan Badreddin, eth mèn nebot, eth hilh deth tòn oncle Nureddin. E aguesti mil dinnars son era sua dòt. Qu'Allà sigue laudat!” Dempús recitèc aguestes dues estròfes:

Torni a trapar es sues tralhes, e de seguit me senhorege eth desir! E en rebrembar er ostau dera felicitat, vèssi totes es lèrmes des mèns uelhs!

E pregunti e cridi, sense arténher era responsa “Qui m'a arrincat luenh d'eth? Ò! qu'age pietat de jo er autor des mies desventures, e que me permete que torna..!

De seguit liegec suenhosament era Memòria deth sòn frair, e trapèc relatada tota era vida de Nureddin e eth neishement deth sòn hilh Badreddin. E quedèc plan estonat, mès que mès, quan contrastèc es dates anotades peth sòn frair damp es deth sòn pròpri matrimòni en Eth Caire, e deth neishement de Sett El-Hosn. E vedec qu'aguestes dates concordauen perfèctament.

E autant s'estonèc que s'esdeguèc a vier ara cèrca deth sultan entà condar-li era istòria e mostrar-li aqueri papèrs. E eth sultan s'estonèc tanben de tau sòrta, que manèc as escrivans deth palai que redigissen tant admirabla istòria entà sauvar-la escrupulosament en archiu. Per çò deth visir Chamseddin, se n'anèc ena sua casa e demorèc en companhia dera sua hilha era tornada deth sòn nebot Hassan Badreddin. Mès acabèc d'encuedar-se'n de qué Hassan auie despareishut. E non podent explicar-se era causa, se didec: “Per Allà! Be n'ai d'extraordinària aguesta aventura! Que non n'è coneishut ua auta de semblabla...”

En arribar en aguest moment dera narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e discrèta, interrompec eth sòn relat, pr'amor de non cansar ath sultan Schahriar, rei des isles dera India e dera China.

Mès quan arribèc era vint-e-tresau net

Era didec:

Me n'è arribat a saber, ò rei afortunat! que Giafar Al-Barmaki, visir deth rei Harun Al-Rachid, seguic d'aguesta manèra era istòria que condaue ath califa:

“Quan eth visir Chamseddin se convencèc de qué eth sòn nebot Hassan Badreddin auie despareishut”, se didec: “Donques qu'eth mon ei hèt de vida e de mòrt, arren melhor que saja qu'eth mèn nebot trape ena sua tornada aguesta casa madeish que l'a deishat.” E eth visir Chamseddin cuelhec un tintèr, ua pluma e e un plec de papèr e anotèc, un a un, toti

es mòbles e trastes dera casa, d'aguesta forma: “Tau armari qu'ei en tau loc; tau cortina en tau aute”, e atau successiuament. Quan acabèc, sagerèc eth papèr Dempús de lieger-l'ac ara hilha Sett El-Hosn, e se lo sauvèc damb fòrça suenh ena caisha des papèrs. Dempus recuelhec eth turbant, era casqueta, es pantalons, era ròba e era pòcha, e hec damb tot aquerò un paquet, que se sauvèc damb eth madeish suenh.

Per çò de Sett El-Hosn, era hilha deth visir, quedèc prenhs efectiuament era prumèra net de nòces, e tàs nau mesi amainadèc un hilh tan beròi coma era lua e que se retiraue ath sòn pair en tot, en çò de beròi, gentil e perfècte. De seguit que neishec lo lauèren es hemnes e l'enneriren es uelhs damb cosmetic. Dempús li braquèren eth cordon umbilicau, e lo fidèren as sirventes e ara hilhuquera. E per çò dera sua beresa estonanta lo cridèren Agib⁶.

Mès quan er admirable Agib arribèc, dia a dia, mes a mes, e an a an, a complir es sèt ans d'edat, eth sòn pairin, eth visir Chamseddin l'amièc entara escòla d'un mèstre plan famós, en tot recomanar-lo fòrça ad aguest mèstre. E Agib, accompanhat cada dia per esclau nere Said, eunuc deth sòn pair, anaue ena escòla entà tornar ena sua casa tà meddia e en escurir. E atau anèc ena escòla pendent cinc ans, enquia complir es dotze. Mès, ça que la, es auti escolans non podien suportar a Agib, que les pataquejaue e les insultaue e les didie: “Qui de vosati se pòt comparar damb jo? Eth mèn pair ei eth visir d'Egipte.” Fin finau s'amassèrent toti es alumnes e anèren a planher-se ath mèstre contra era conducta d'Agib. E eth mèstre, en veir qu'es dues exortacions ath hilh deth visir non èren efectives, sense gausar hèr-lo enlà, per èster qui ère, les didec as auti mainatges: “Vos vau a díder ua causa que quan l'ac digatz l'empedirà tornar ena escòla. Deman ara ora deth pati vos amassaratz toti ath torn d'Agib e vos dideratz es uns as auti: “Per Allà! Vam a jogar a un jòc meravilhós! Mès entà jogar-i mos cau díder en votz nauta cada un eth sòn nòm e eth nòm deth sòn pair e dera sua mair. Pr'amor qu'aqueth que non posque díder eth nòm deth sòn pair e dera sua mair, serà considerat coma hilh adulter e non jogarà damb nosati.”

E aqueth maitin, quan Agib arribèc ena escòla, toti es mainatges se meteren ath sòn entorn, e un d'eri didec: “Vam a jogar a un jòc meravilhós! Mès arrés poirà jogar senon damb era condicion de qué digue eth sòn nòm e es des sòns pairs. Comencem un a un!” E les guinhèc et uelh.

Alavetz auancèc un des mainatges, e didec: “Me cridi Nahib, era mia mair se cride Mahiba e eth mèn pair Izeddin.” E un autre didec: “Jo me cridi Naguib, era mia mair se cride Gamila e eth mèn pair se cride Mustafà.” E eth tresau, e eth quatau e es auti s'exprimiren dera madeisha manèra. Quan li toquèc eth torn a Agib, didec capinaut: “Jo que sò Agib, era mia mair se cride Sett El-Hosn e eth mèn pair se cride Chamseddin, visir d'Egipte.”

Mès toti es mainatges repliquèren: “Non, per Allà! eth visir non ei eth tòn pair!” E Agib cridèc anujat: “Qu'Allà vos confone! Eth visir qu'ei eth mèn pair!” Mès es mainatges

⁶ meravilhós

comencèren a arrir e a picar de mans, e li virèren era esquia, en tot dider-li: “Vè-te’n! Vè-te’n! Que non sabes se com se cride eth tòn pair! Chamseddin non ei eth tòn pair, senon eth tòn pairin, eth pair dera tua mair! Que non jogaràs damb nosati!” E es mainatges s’escampilhèren arrint a arridalhades.

Alavetz Agib sentec que se li sarraue eth còr e que l'estofauen es somics. E de seguit se l'apressèc eth mèstre e li didec: “Mès, com ei, Agib, non sabies qu'eth visir non ei eth tòn pair, senon eth tòn pairin, eth pair dera tua mair Sett El-Hosn? Ath tòn pair, ne tu, ne nosati, ne arrés lo coneish. Pr'amor qu'eth sultan auie maridat a Sett. El-Hosn damb un palafrènèr gibós, mès aguest non se podec ajaçar damb era e a anat condant per tota era ciutat qu'era net dera sua nòça es efrits l'auien embarrat ada eth, entà dormir eri damb Sett El-Hosn. E a condat tanben istòries estonantes de bufles, gossets, saumets e d'auti èssers semblables. Per çò que, ò estimat Agib, arrés se'n sap deth nòm deth tòn pair. Sigues, donc, umil duant d'Allà e damb es tòns companhs, que te guarden coma hilh adulter. Pensa que te trapes ena madeisha situacion qu'un mainatge venut en un mercat e que non sap se qui ei eth sòn pair. Te cau saber, donc, qu'eth visir Chamseddin non ei senon eth tòn pairin, e qu'ath tòn pair arrés lo coneish. E en futur saja d'èster modèst.”

Dempús d'enténer ath mèstre dera escola, Agib gessec corrent entara casa dera sua mair Sett El-Hosn, plorant tant, que non podec ara prumeria prononciar cap paraula. Alavetz era sua mair comencèc a consolar-lo, e en veder-lo tan esmoigut se l'aumplic eth còr de pena, e li didec: “Hilh mèn, conda-li ara tua mair era causa dera tua pena!” E lo punèc e l'amorassèc. Alavetz eth petit li didec: “Ditz-me, mair, se qui ei eth mèn pair.” E Sett El-Hosn, plan estonada li didec: “Donques eth visir!” E Agib li responc estofat pes plors: “Non, aguest non ei eth mèn pair! Non m'amagues era vertat! Eth visir ei eth tòn pair, mès non eth mèn! Se non me dides era vertat, damb aguest punhau m'aucirè ara madeish.” E Agib li repetitive ara sua mair es paraules deth mèstre dera escòla.

Alavetz, en brembar-se'n deth sòn cosin e espós, era beròia Sett El-Hosn se'n brembèc tanben dera sua prumèra net de nòces e dera beresa e encantaments deth meravilhós Hassan Badreddin El-Bassraui, e plorèc plan emocionada, alendant aguestes estròfes:

Aluguèc eth desir en mèn còr, e se n'anèc plan luenh! e se n'anèc entà çò mès luenhant dera nòsta casa!

Era mia praua rason non l'è de recuperar enquia qu'eth torne! E en tot demorar-lo, è perdit eth saunei reparador e tota era paciència!

M'abandonèc, e damb eth m'abandonèc era felicitat, en tot trèir-me era tranquillitat! e d'alavetz ençà perdí tot repaus!

Me deishèc e es lèrmes des mèns uelhs ploren era sua absència, e en córrer, es sòns arriuets neguen es mars.!

Que non se passe un dia sense qu'eth mèn desir me posse entada eth e batane eth mèn còr damb eth dolor dera sua absència;

Plan per aquerò, era sua imatge se lhèue ath mèn dauant, e en guardar-la, era mia afeccion, eth mèn desir e es mèns rebrembes!

Ò!, era sua imatge estimada ei tostemp çò prumèr que se presente dauant des mèns uelhs ena prumèra ora deth maitin! E atau a d'èster tostemp, pr'amor que non è d'auti pensaments ne d'auti amors!

Dempús seguic enes sòns somics. E Agip, en veir plorar ara sua mair, se metec a plorar tanben. E mentre es dus eren en tot plorar, entrèc ena cramba eth visir Chamseddin, qu'auie entenut es plors e es votzes. E en veir se com plorauen, se li sarrèc eth còr, e didec plan espaurit: “Hilhs mèns, per qué plorazt atau?” Alavetz, Sett El-Hosn li condèc era aventura d'Agip damb es mainatges dera escòla. E eth visir, en entener-la, s'en brembèc de totes es desaventures passades, aqueres que l'auien arribat ada eth, ath sòn frair Nureddin, ath sòn nebot Hassan Badreddin, e fin finau ath sòn arrèhilh Agib, e en arremassar toti aguesti rebrembes non podec mens de plorar tanben. E partic plan desesperat ara cèrca der emir, e li condèc çò que li passaue, en tot dider-li qu'aquera situacion non podie durar, ne per çò deth sòn nòm ne peth des sòns hilhs; e li demanèc permís entà partir enes païsi de Lheuant, e arribar ena ciutat de Bassra a on pensau trapar ath sòn nebot Hassan Badreddin. Li demanèc, ath delà, qu'eth sultan l'escriuesse uns decrets que li permetessen realizar pes païsi, es gestions de besonh entà trapar e hèrse a vier ath sòn nebot. E coma non cessau en sòn amargant plor, s'atrendic eth sultan e l'autregèc es decrets. E Dempús de balhar-li mil gràcies e desirar-li ua enòrma granesa, en tot ajulhar-se dauant d'eth e punar era tèrra entre es sues mans, eth visir se didec adiu. De seguit hec es preparatius entara partida e se n'anèc damb era sua hilha Sett El-Hosn e Agib.

Caminèren eth prumèr dia e eth dusau e eth tresau, e atau successiuament entà Damasc, e fin finau arribèren sense cap dificultat en Damasc. E s'arturèren apròp des pòrtes, en mercat d'Asba, a on plantèren es tendes entà descansar dus dies abans de contunhar eth camin. E les semblèc Damasc ua ciutat admirabla, plia d'arbes e d'aigua correnta, en èster en realitat tau que la cantèc eth poèta:

È passat un dia e ua net en Damasc! Damasc! Eth sòn creador jurèc non hèr en futur arren de semblable!

Era net capère amorosament a Damasc damb es sues ales! e quan arribe eth dia, esten peth dessús es ombres des sòns espèssi arbes!

Era arrosada enes arrames d'aguesti arbes non ei arrosada, senon pèrles, pèrles que quèn coma flòcs de nhèu gràcies ara brisa que les posse!

Enes sòns bòsqui lutz era Natura toti es sòns ornamenti: er audèth hè era sua lectura maitiau; era aigua ei coma ua plana blanca dubèrta; era brisa respon e escriu çò que dicte er audèth, e es blanques bromes dèishen anar es gotes entara escritura!

Es sirvents deth visir anèren a visitar era ciutat e es sòns mercats entà crompar çò que les calie e véner es causes amiades d'Egipte. E non deishèren de banhar-se enes

hammams famosi, e entrèren ena mesquita des Bani-Ommiah⁷ plaçada en centre dera poblacion, e que non n'a de parièra en tot eth mon.

Agib partic tanben entara ciutat pr'amor d'esvagar-se, accompanhat deth sòn fidèu eunuc Said. E er eunuc lo seguie d'apròp e amiaue ena man un hlagèth capable d'aucir a un camèlh, donques que se'n sabie dera fama qu'an es abitants de Damasc, e damb aqueuth hlagèth volie empêdir-les apressar-se ath sòn patron, eth beròi Agib. E plan que òc, non s'enganhau, pr'amor qu'a penes vederen ath beròi Agib, es abitants de Damasc se n'encuedèren de guaire encantador ère, en tot trapar-lo mès doç qu'era brisa deth Nòrd, mès deliciós qu'era aigua fresca entath paladar deth assedegat e mès agradiu qu'era salut entath convalescent. E de seguit era gent deth carrèr, des cases e des botigues seguiren a Agib, sense deishar-lo, a maugrat deth hlagèth der eunuc. E d'auti corrien entà auançar-lo e se seiguien en solèr, ath sòn pas, entà contemplar-lo pendent mès temps e melhor. A tot darrèr, per volontat deth Destin, Agib e er eunuc arribèren en ua pastisseria a on s'arturèren entà desliurar-se de tant indiscreta gent.

E precisament aquera pastisseria ère era de Hassan Badreddin pair d'Agib. Que s'auie mòrt er ancian pastissèr qu'ahilhèc a Hassan, e aguest auie eretat era botiga. E aqueuth dia Hassan ère ocupat en premanir un plat deliciós damb grans de milgrana e d'autas causes sucrades e saboroses. E quan vedec arturar-se a Agib e ar eunuc, quedèc encantat damb era beresa d'Agib, e non solet encantat, senon esmoigut per ua emocion corau e extraordinària, que li hec exclamar plen d'afeccion: “Ò eth mèn joen senhor! Vies de conquistar eth mèn còr e règnes entà tostemp en interior deth mèn èsser, en tot senterme tirassat enquiat hons des mies entralhes. Me vòs aunorar entrant ena mia botiga? Vòs hèr-me eth favor de tastar es mèns doci, simplament per pietat?” E Hassan, en díder aquerò, sentie que, sense podèc remediar, es sòns uelhs s'aumplien de lèrmes, e plorèc fòrça en brembar-se'n alavetz deth sòn passat e dera sua situacion presenta.

E quan Agib entenec es paraules deth sòn pair, se l'atrendic tanben eth còr, e virant-se entar esclau li didec: “Said! Aguest pastissèr m'a atrendit. Me pensi que deu auer un hilh absent e jo li rebrembi ad aguest hilh. Entrem, donc, ena sua botiga entà complader-lo, e tastem aquerò que mos aufrís. E se damb aquerò aleugerim era sua pena, dilhèu Allà age pietat de nosati e hèisque qu'ajam capitada ena cèrca deth mèn pair.”

Mès Said, en enténer a Agib, exclamèc: “Ò, senhor mèn, non hescam aquerò! Per Allà! Ne peth mau de morir! Que non ei digne deth hilh d'un visir entrar en ua pastisseria deth mercat, e mens encara, minjar publicament en era. Ò!, que non pòt èster! S'ac hès per pòur dera gent que te seguissen e plan per aquerò vòs entrar ena botiga, ja saberè jo espaurir-les e defener-te damb ent mèn hlagèth. Mès aquerò d'entrar ena botiga, de cap manèra!”

E Hassan Badreddin se'n hec fòrça en enténer ar eunuc. E dempús, virant-se entada eth, damb es uelhs plei de lèrmes, li didec: “Ò, eunuc! Per qué non as pietat de jo e me balhes eth gust d'entrar ena botiga? Pr'amor que tu, coma era castanha, ès nere per

⁷ dinastia des califes de Damasc

dehòra mès peth laguens blanc! E t'an laudat toti es nòsti poètes damb vèrsi admirables, enquiat punt de qué te posqui revelar eth secret de qué campes tan blanc per dehòra coma n'ès peth laguens.” Alavetz eth brave eunuc se metec a arrir e exclamèc: “De vertat? Ac pòs hèr atau? Per Allà, esdega-te a dider-m'ac!” E de seguit Hassan li recitèc aguesti vèrsi admirables en aunor des eunucs:

Era sua educacion esquista, era doçor des sues formes e eth sòn nòble pòrt an hèt d'eth garda respectat des cases des reis!

E entar arèm, quin servidor tant incomparable! Qu'ei tau era sua gentilesa, qu'es angels deth cèu baishen ath sòn torn entà servir-lo!

Aquesti vèrsi èren, plan que òc, tan meravilhosí e tant avients, e sigueren tant admirablement recitadi per Hassan, qu'er eunuc s'esmoiguec e se sentec plan aunorat, enquiat punt que, cuelhent dera man a Agib, entrèc damb eth ena botiga.

Alavetz Hassan Badreddin arribèc ar arràs dera alegria e s'esdeguèc a hèr tot çò que podec entà aunorar-les. Cuelhèc ua tassa de porcelana des mès riques, l'aumplic de grans de milgrana premanida damb sucre e amelhes pelades, tot perhumat deliciosament e plan ath sòn punt, e ac presentèc damb era mès somptuosa des sues plates de coeire repossat. E en veder-les minjar damb manifèsta satisfaccion, se sentec plan aunorat e plan complasut: “Ò, quin aunor entà jo! Quina sòrt era mia! Que vos sigue tant agradiu coma profitós!”

Agib, Dempús de tastar es prumères bocades convidèc a sèir-se ath pastissèr, e li didec: “Que pòs demorar-te damb nosati e minjar damb nosati. Pr'amor qu'Allà ac aurà en compde, en tot hèr que trapem ad aqueth que cercam.” E Hassan Badreddin s'esdeguèc a replicar: “Mès, com, hilh mèn! Dilhèu te planhes ja, en èster tan joen, dera pèrta d'un èsser estimat?” E Agib responcec: “Ò brave òme! Era abséncia d'un èsser estimat a esbauçat ja eth mèn còr! E aguest èsser que per eth plori ei arren mens qu'eth mèn pair! Pr'amor qu'eth mèn pairin e jo auem abandonat eth nòste país entà recórrer toti es parçans ara sua cèrca.” E Agib, en rebrembar eth sòn malastre, se petec en somics, mentre que Badreddin, esmoigut per aqueth dolor, ploraue tanben. E enquia e tot er eunuc joquèc eth cap en senhau de sentiment. Ça que la, heren es aunors ara magnifica tassa de milgrana perhumada, premanida damb tant d'art. E mingèren enquia assadorar-se, donques que tan esquista ère.

Mès coma qu'eth temps pressaue, Hassan non podec saber mès, pr'amor qu'er eunuc hec qu'Agib partisse damb eth entàs tendes deth visir.

E a penes avec partit Agib, Hassan sentec qu'era sua anma se n'anaue damb eth, e non podec resistir eth desir de seguir-lo. Barrèc de seguit era botiga, e sense sospechar qu'Agib ère eth sòn hilh, partic a pas seguit, pr'amor d'artenher-les abans de qué auessen passat era pòrta principau dera ciutat.

Alavetz er eunuc se n'encuedèc de qué eth pastissèr les seguie, e en tot virar-se entada eth, li didec: “Pastissèr, per qué mos seguisses?” E Badreddin responcec: “Que me cau

despachar un ahèr dehòra dera ciutat, e è volut artenher-vos entà qu'anem amassa e tornar dempús de seguit. Ath delà, era vòsta partida m'a arrincat era anma deth còs.”

Aguestes paraules anugèren prigondament ar eunuc, qu'exclamèc: “Me semble que mos serà massa car eth maudit doç! Aguest òme mo’ lo va a amargar! E vaquì qu'ara mos seguirà pertot!” E alavetz, Agib, en virar-se e veir ath pastissèr, se rogic tot, e gasulhèc: “Dèisha-lo, Said, qu'eth camin d'Allà ei liure entà toti es musulmans!” E higec dempús: “S'arriba enquias tendes, ja non n'auram cap de doble de qué mos seguís, e alavetz lo haram enlà.” E dit aquerò, Agib joquec eth cap e seguic caminant, e er eunuc anaue a pòqui passi darrèr d'eth.

Per çò que hè a Hassan, non deishèc de seguir-les enquiat mercat de Hasba, a on èren es tendes. E alavetz Agib e er eunuc se virèren en veder-lo pòqui passi ath sòn darrèr. E aguest còp s'anugèc Agib, cranhent qu'er eunuc l'ac condèsser tot ath sòn pairin: Qu'Agib auie entrat en ua pastisseria e qu'eth pastissèr auie seguit a Agib! E espaurit de qué arribèsse aquerò, cuelhec ua pèira e tornèc a guardar a Hassan, que seguie immobil, en tot contemplar-lo tostemp damb ua estranya lum enes sòns uelhs. E Agib, sospechant qu'aguesta ahlama des uelhs deth pastissèr ère ua ahlama enganhosa, se metec encara mès furiós e lancèc damb tota era sua fòrça era pèira contra eth, en tot herir-lo grèument en front. Dempús, Agib e er eunuc hugeren entàs tendes. Per çò que hè a Hassan Badreddin, queiguec en solèr, estavanit e damb era cara caperada de sang. Mès erosament non se tardèc guaire a remeter-se, e se shuguèc era sang, e damb un tròç deth sòn turbant se bendèc era herida. Dempús comencèc a repotegar-se d'aguesta manèra: “Plan que òc, jo n'è eth tort! Qu'è hèt fòrça mau en barrar era botiga e seguir ath aguest beròi gojat, en tot hèr-li creir que l'assetjaua damb intencions sospechoses.” E alendèc dempús: “Alah karim!”⁸ Dempús tornèc ena ciutat, dauric era botiga e seguic premanint es sòns pastissi e venent-les coma hège abans, pensant tostemp, plen de dolor, ena sua pruba mair, qu'ena ciutat de Bassra l'auie ensenhat des de plan petit es prumères leçons d'art dera pastisseria. E se metec a plorar e entà padegar-se, recitèc aguesta estròfa:

Non li demanes justícia ara desgràcia! Sonque traparàs desencantament! Pr'amor qu'era desgràcia jamès te harà justícia!

Per çò deth visir Chamseddin, oncle deth pastissèr Hassan Badreddin, passadi es tres dies de repaus en Damasc, ordenèc que lheuèssen eth campament deth mercat, e que seguissen eth camin entà Bassra, passant per Homs, Hama e Alepo. E pertot hège investigacions. D'Alepo se n'anèc entà Mardin, dempús entà Mosul e ara seguida entà Diarbekir. E fin finau arribèc ena ciutat de Bassra.

Alavetz, a penes auec descansat, s'esdeguèc a presentar-se ath sultan de Bassra, que lo recebec damb fòrça amabilitat, en tot preguntar-li eth motiu deth sòn viatge. E Chamseddin li condèc tota era istòria, e li didec qu'ère frair deth sòn ancian visir Nureddin. E en enténer eth nòm de Nureddin, exclamèc eth sultan: “Qu'Allà l'age ena

⁸ Diu ei generós

sua gràcia!” E higec: “Plan que òc, Nureddin siguec eth mèn visir, e l'estimè fòrça, e moric hè quinze ans. E deishèc un hilh cridat Hassan Badreddin qu'ère eth mèn favorit predilècte; mès un dia despareishec e non auem tornat a saber arren d'eth. Mès en Bassra s'està encara era sua mair, era esposa deth tòn frair, e hilha deth mèn ancian visir, er anterior a Nureddin.”

Aguesta notícia aumplic d'alegria a Chamseddin, que didec: “Ò rei! Que voleria veir ara mia cunhada!” E eth rei consentic.

Chamseddin correc ena casa deth sòn defuntat frair tanlèu se'n sabec d'a on s'estau. E arribèc de seguit, pensant pendent eth camin en Nureddin, mort luenh d'eth, damb era tristesa de poder-lo abraçar. E plorant, recitèc aguestes dues estròfes:

Ò! Que torna jo ara casa des mies ancianes nets! Artenhí jo punar es dues parets!

Mès que non ei er amor ad aguesti murs dera casa estimada çò que m'a herit eth còr, senon er amor ad aqueth que s'estau en era!

Trauassèc Chamseddin era pòrta principau, en tot arribar en un gran pati, qu'ath hons se quilhaue era casa. Era pòrta ère ua meravilha d'arcades de granit, emberida per marmes de toti es colors. En lumedan, sus ua magnifica lòsa de marme, vedec eth nòm deth sòn frair Nureddin, gravat damb letres d'aur. S'inclinec entà punar aqueth nòm, e s'esmoiguec fòrça, recitant aguestes estròfes:

Cada maitin demani naues dues ath solei gessent! E totes es dues les ac demani ath relampit que lutz!

Quan dormisqui, enquia e tot quan dormisqui, eth desir, eth visperon deth desir, eth pes deth desir, era sèrra ahilada deth desir, trabalhe en jo! e jamès clami aguesti dolors!

Ò doç amic! Non alongues mès era dura abséncia! Eth mèn còr ei esbocinat, talhat a bocins, per çò deth dolor dera tua abséncia!

Ò! quin dia benedit, quin dia tant incomparable serie aqueth que fin finau mos podessem amassar!

Mès non cranhes que pera tua abséncia s'age aumplit eth mèn còr damb er amor de un aute! Eth mèn còr non ei pro gran enta embarrar un aute amor!

Dempús entrèc Chamseddin ena casa, e trauassèc diuèrsi apartaments, enquia arribar en aqueth que s'estau reaument era sua cunhada, era mair de Hassan Badreddin El-Bassrauí.

Des dera desaparision deth sòn hilh, s'auie embarrat en aquera cramba, e aquiu s'estau dies e dues plorant. E auie manat bastir ath miei dera cramba un petit edifici damb era sua copòla entà que simulèsse era hòssa deth sòn praube hilh, que se pensaua qu'ere

mòrt de hège temps. E aquiu deishaue passar entre lèrmes era sua vida, e aquiu, agotada peth dolor, ajocaua eth cap en tot demorar era mòrt.

En arribar en costat dera porta, Chamseddin entenec ara sua cunhada que damb era sua votz planhosa recitaue aguesti versi:

Ò hòssa! Ditz-me, per Allà, s'an despareishut era beresa e es encantaments deth mèn amic! S'estavanic entà tostemp eth magnific espectacle dera sua beresa?

Ò hòssa! Non ès solide eth jardin des delicies ne eth naut cèu; mès ditz-me, com veigi lúder laguens de tu era lua e florir era arrama?

Alavetz entrèc eth visir Chamseddin, saludèc ara sua cunhada damb eth màger respècte, e li hec saber qu'ère eth frair deth sòn espós Nureddin. Dempús li condèc tota era istòria, en tot hèr-li saber que Hassan, eth sòn hilh, s'auie ajaçat ua net damb era sua hilha Sett El-Hosn e auie despareishut peth maitin, e Sett El-Hosn quedèc prenhs e amainadèc a Agib. Dempús higec: “Agib a vengut damb jo. Qu'ei eth tòn hilh, per èster hilh deth tòn hilh e dera mia hilha.”

Era veuda, qu'enquiad aqueth moment auie estat seiguda, coma ua hemna de rigorós dòu que renóncie as usatges sociaus, en saber-se'n que viuie eth sòn hilh e qu'eth sòn arrèhilh ère aquiu e auie ath sòn dauant ath sòn cunhat eth visir d'Egipte, se lheuèc còp sec e se lancèc as pès de Chamseddin, en tot punar-les, e recitèc en aunor sòn aguestes estròfes:

Per Allà! Aumplís de beneficis ad aqueth que ven d'anonciar-me aguesta naua erosa, donques qu'entà jo ei era notícia mès alègra e melhor de guaires se pòden enténer!

E se li shauten es presents, li posqui hèr eth present d'un còr esbocinat pes abséncies!

Eth visir ordenèc que cerquessen de seguit a Agib, e quan aguest se presentèc, era sua mairia s'abracèc ada eth plorant. E Chamseddin li didec: “Ò senhora mia! Que non ei eth moment de plorar, senon de qué premanisques eth tòn viatge entà Egipte ena nòsta companhia. E volgue Allà amassar-mos damb eth tòn hilh e nebot mèn Hassan!” E era mairia d'Agib responc: “Escoti e aubedisqui.” E en aqueth moment anèc a premanir totes es causes de besonh, e es viures, e es sirvents, sense tardar-se guaire a èster prèsta.

Alavetz et visir Chamseddin anèc a dider-se adiu deth sultan de Bassra. E eth sultan li balhèc fòrça presents entada eth e entath sultan d'Egipte. Dempús, Chamseddin, es dues daunes e Agib se meteren en marcha acompanyadi de tota era sua seguida.

E non s'arturèren enquia arribar de nauèth en Damasc. Heren un arrèsta ena plaça de Kanum, plantèren es tendes, e eth visir didec: “Ara mos estaram en Damasc tota era setmana, pr'amor d'auer temps entà crompar presents coma se les merite eth sultan d'Egipte.”

E mentre eth visir recebie as rics mercadèrs qu'auien acodit entà aufrir-li eth sòn genre, Agib li didec ar eunuc: “Baba Said, qu'è talents d'esvagar-me un shinhau. Anem entath

mercat entà saber se quines nauetats i a e qué l'arribèc ath aqueth pastissèr que mingèrem es sòns doci, e en sòrta d'arregraïr-li era sua ospitalitat li paguèrem trincant-li eth cap d'ua peirada. Plan que òc l'entornèrem mau per ben.” E er eunuc responec: “Escoti e aubedisqui.”

Alavetz Agib e er eunuc abandonèren eth campament, donques qu'Agib obraue damb un impuls cèc, coma possat per ua afeccion filiala inconsciente. Arribadi ena ciutat, caminèren per toti es mercats enquia que trapèren era pastisseria. E ère era ora qu'es credents se n'anauen entara mesquita des Bani-Ommiah entara oracion deth *asr*.

Precisament en aguest moment ère Hassan Badreddin ena sua botiga, tengut a confeccionar eth madeish plat deliciós der aute viatge: grans de milgrana damb amelhes, sucre e perhums ath punt. E alavetz Agib podec observar ath pastissèr, e en veir en sòn front era creta dera peirada que l'auie herit, se l'atrendic mès eth còr e li didec: “Ò, pastissèr, qu'era patz sigue damb tu! Er interès que m'inspires me hè vier entà tu. Te'n brembes de jo?” E a penes lo vedec Hassan, se li botgèren es entralhes, li batanèc eth còr desordenadament, baishèc eth cap entath solèr, e era sua lengua, apegada ath paladar, l'empedie prononciar cap paraula. Fin finau lheuèc era vista entath gojat, e somesa e umilament recitèc aguestes estròfes:

Pensè repotegar ath mèn aimant, mès tanlèu lo vedí ac desbrembè tot, e non podí dominar era mia lengua ne es mèns uelhs!

È carat e baishè es uelhs dauant dera sua portadura impausanta e capinauta, e volí dissimular çò que sentia, mès non ac podí arténher!

Vaquí se com, Dempús d'auer escrit planes e planes de repotechs, en trapar-lo ath mèn dauant me siguec impossible badar boca!

Dempús higec: “Ò senhors mèns! voletz entrar sonque per condescendéncia e tastar aguest plat? Perque, per Allà! a penes t'è vist, ò beròi gojat! eth mèn còr s'a inclinat entara tua persona, coma er aute viatge. E m'empenaïsquí d'auer cometut era lhocaria de seguir-te.” E Agib responec: “Per Allà!, qu'ès un amic perilhós! Per çò d'uns doci que mos autregeres, sigueres a mand de comprometer-mos. Mès ara non vau a entrar, ne minjarè arren ena tua casa, se non me jures que non gesseràs darrèr de nosati coma er aute viatge. E te cau saber que se non ei atau jamès tornaram aciu, pr'amor que passaram tota era setmana en Damasc, pr'amor de qué eth mèn pairin li crompe pressents ath sultan.” Alavetz Badreddin exclamèc: “Qu'ac juri dauant de vosati!” E de seguit Agib e er eunuc entrèren ena botiga, e Badreddin les aufric ua tassa de grans de milgrana, era sua deliciosa especialitat. E Agib li didec: “Vene, e minja damb nosati. E atau dilhèu Allà autregi era capitada as nòstres recèrques.” E Hassan se sentec plan eròs en sèir-se dauant d'eri. Mès que non deishaué ne un solet moment de contemplar a Agib. E lo guardaue d'ua manèra tant estranya e persistenta, qu'Agib, aclapat, li didec: “Per Allà! Qu'ès un enamorat plan pesant e shordaire! Ja t'ac didí er aute còp. Non me guardes d'aguesta manèra, pr'amor que semble que me volgues avalar damb es tòns uelhs.” E as sues paraules responec Badreddin damb aguestes estròfes:

En çò de mès prigond deth mèn còr i a entà tu un secret que non posqui revelar, un pensament intim e amagat que jamès arrevirarè en paraules!

Ò tu, qu'umilies ara ludenta lua, orgulhosa dera sua beresa! Ò tu, ròstre radiant, qu'avergonhes ath maitin e ara reludenta auròra!

Que t'è consagrat un culte mut; te dediquè, ò veire escuelhut! un signe mortau e acertats vòts que de contunh s'aumenten e emberissen!

E ara uscli e me honi complètament! Eth tòn ròstre qu'oi eth mèn paradís! Sò segur de morir d'aguesta set usclanta! E ça que la, es tòns pòts la poirien amortar e me porien refrescar damb era sua mèu!

Acabades aguestes estròfes, ne recitèc d'autes non mens admirables, mès damb un aute sens, dirigides ar eunuc. E atau s'estèc en tot díder vèrsi pendent ua ora, tan lèu dedicadi a Agib coma ar esclau. E dempús de qué es sòns òstes s'auessen assadorat, Hassan se lheuèc pr'amor de hèr-les a vier çò que les calie entà lauar-se. E de seguit les aufric un beròi pichèr de coeire fòrça net; les esposquèc damb aigua de ròses, en tot hèr servir un aspersor de plata que sauvaue suenhosament en estatge mès naut dera botiga, que sonque lo treiguie en escadences especiaus. E non content encara, gessec un instant entà tornar de seguit, hènt-se a vier ena man dus cantres plei de sorbet d'aigua de ròses, e n'aufric un a cada un, dident: “Accepatz-ac e coronatz atau era vòsta condescendéncia.” Alavetz Agib cuelhec un cantre e beuèc, e dempús l'ac autregèc ar eunuc, que beuèc e l'ac autregèc un aute còp a Agib que beuèc e l'ac tornec a autrejar ar esclau, e atau successiuament, enquia qu'aumpliren ben eth vrente e se vederen assadoradi coma jamès n'auien estat ena sua vida. E fin finau li balhèren es gràcies ath pastissèr, e se retirèren ara prèssa entà arribar en campament abans dera còga deth solei.

E arribadi enes tendes, Agib s'apressèc a punar era man dera sua mairia e dera sua mair Sett El-Hosn. E era mairia li balhèc un aute punet, en tot brembar-se'n deth sòn hilh Badreddin, e li calec alendar e plorar fòrça. Dempús recitèc aguestes dues estròfes:

Se non auessa era esperança de qué es objèctes separadi s'an d'amassar bèth dia, arren auria sauvat ja des de que partires!

Mès que hi eth jurament de qué non entrarie en mèn còr mès amor qu'eth sòn! e Allà eth mèn senhor, que coneish toti es secrets, pòt èster testimòni de qué ac è complit!

Dempús li didec a Agib: “Hilh mèn, a on sigueres?” E eth responc: “Pes mercats de Damasc.” E era didec: “Que deues auer fòrça apetís.” E se lheuèc e li hec a vier ua terrina plia deth famós doç de milgrana, deliciosa especialitat qu'en era n'ère fòrça adreita, e qu'es sues prumères nocions auie balhat ath sòn hilh Badreddin quan ère un mainatge.

E li manèc ar eunuc: “Que pòs minjar damb eth tòn patron Agib.” E er eunuc, hènt ua potèla, se didie: “Per Allà! Maudit er apetís que senti! Non poirè minjar ne ua soleta bocada!” Mès venguec a sèir-se ath costat deth sòn senhor.

E Agib, que s'auie seigut tanben, se trapaue damb er estomac plen per çò qu'auie minjat e begut ena pastisseria. Ça que la, cuelhec un shinhau d'aqueth doç, mès que non se lo podec avalar pr'amor qu'ère hart. Ath delà li semblèc plan pòc ensucrat. E de vertat que non ère atau, ne plan mens. Pr'amor qu'eth tòrt ère sòn, donques que ja non podie èster mes cargat de çò qu'ère. Atau ei que, hènt veir ua grana repugnància, li didec ara sua mairia: “Ò, mairia! aguest doç non ei guaire ben hèt.” E era mairia, despiechada, exclamèc: “Com gauses díder que non son ben hèti es mèns doci? Qu'ei que non sabes que non i a arrés en mon que m'egale en art dera pastisseria e dera confitura, coma non sigue eth tòn pair Hassan Badreddin, e aquerò pr'amor que jo l'ensenhè?” Mès Agib repliquèc: “Per Allà, mairia, qu'ad aguest plat li manque un shinhau de sucre. Non l'ac digues ara mia mair ne ath mèn pairin; mès te cau saber que viem de minjar en mercat, a on mos a obsequiat un pastissèr en tot aufrir-mos aguest madeish plat. A!, sonque de flairar-lo mos daurie eth còr! E eth sòn sabor deliciós aurie desvelhat er apetís d'un malaut. E reaument, aguest plat preparat per tu non se li pòt comparar ne de luenh, mairia mia.”

E era mairia, emmaliciada en enténer aguestes paraules, lancèc ua terribla guardada ar eunuc Said e li didec...

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Alavetz, era sua fraia, era joena Doniazada, didec: “Ò fraia mia! Be ne son de doces e agradiues es tues paraules, e guaire deliciós e encantador ei aguest conde!”

E Schahrazada arric e didec: “Òc, fraia mia; mès que non ei arren en comparèr damb çò que vos condarè era pròplèu net, se visqui encara, gràcies a Allà e ath rei.”

E eth rei didec entada eth: “Per Allà! Non l'aucirè abans d'enténer era seguida dera sua istòria, donques que de vertat ei ua istòria estonanta e extraordinària.”

Dempús eth rei Schahriar e Schahrazada passèrent abraçadi era rèsta dera net enquia que gessec eth solei.

Ara seguida eth rei Shahriar se n'anèc entara sala des sòns justícies e s'aumplic eth divan damb era multitud de visirs, camarlencs, gardes e gent de palai. E eth rei jutgèc e dispausèc nomenclaments e destitucions, e governèc e despachèc es ahèrs pendents, enquia que s'auec acabat eth dia.

E Dempús se lheuèc eth divan, entornèc eth rei en palai, e quan arribec era net venguec a cercar a Schahrazada, era hilha deth visir, e non deishèc de hèr damb era, era sua causa acostumada.

E quan arribèc era vint-e-quatau net

E era joena Doniazada, quan vedec que ja s'auie acabat era causa, s'esdeguèc a lheuar-se deth tapís e li didec a Schahrazada:

“Ò fraia mia! te supliqui qu'acabes aguest conde tan polit dera istòria deth beròi Hassan Badreddin e dera sua hemna, era hilha deth sòn oncle Chamseddin. Qu'ère precisament en aguestes paraules: “Era mairia lancèc ua guardada terribla ar eunuc Said, e li didec:...” Qué li didec?”

E Schahrazada, arrint ara sua fraia, repliquèc: “La vau a contunhar de tot còr e bona volontat, mès non sense qu'eth rei tan ben elevat m'ac permete.”

Alavetz, eth rei, que demoraue impacient eth finau deth relat, li didec a Schahrazada: “Pòs contunhar.”

E Schahrazada didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! qu'era mairia d'Agib s'anugèc fòrça, guardèc ar esclau d'ua manèra terribla, e li didec: “Mès, malerós! Atau as pervertit ath mainatge! Com gausères hèr-lo entrar en botigues de codinèrs o pastissèrs?” Dauant d'aguestes paraules d'Agib, er eunuc, plan espaurit, s'esdeguèc a remir, e didec: “Que non auem entrat en cap pastisseria; non hérem senon passar peth dauant.” Mès Agib persutèc tu per tu: “Per Allà! Qu'auem entrat e auem minjat fòrça ben.” E maliciosament higec: “E te torni a díder, mairia, qu'aqueuth doç ère plan melhor qu'aguest que mos aufrisses.”

Alavetz era mairia se n'anèc indignada ara cèrca deth visir pr'amor de hèr-li saber aqueth terrible delicte der “eunuc de quitran”. E de tau sòrta excitèc ath visir contra er esclau, que Chamseddin, òme de mala encolia, que solie ventar-se a crits contra es sirvents, se pressèc a anar damp era sua cunhada ara cèrca d'Agib e der eunuc. E exclamèc: “Said! Ei vertat qu'entreràs damp Agib en ua pastisseria?” E er eunuc, espaurit, didec: “Que non ei vertat, non auem entrat.” Mès Agib, maliciosament, didec: “Plan qu'auem entrat! E ath delà, guaire auem minjat! Ai, mairia! Qu'ère tant esquist que mos assadorèrem enquiat nas. E Dempús auem prenut un sorbet deliciós, damp nhèu, de çò mès esquist. E er complasent pastissèr non estauvièc bric eth sucre, coma era mairia.” Alavetz aumentèc era ira deth visir, e li tornèc a preguntar ar eunuc, mès aguest seguie remint. Ara seguida eth visir li didec: “Said! Qu'ès un mentidèr, as auut era audàcia de desmentir ad aguest mainatge, que ditz era vertat, e solet te poiria creir se te mingèsses tota era terrina premanida pera mia cunhada. Atau me desmostraries qu'ès en dejun.”

Alavetz, Said, assadorat pera regolada ena casa de Badreddin, volec someter-se ara pròva. E se seiguec dauant dera terrina, prèst a començar, mès que li calec deishà'c ena prumèra bocada, pr'amor qu'ère plen enquiara görja. E auec de lançar era bocada que cuelhec, en tot esdegar-se a díder qu'era vesilha auie minjat tant en pabilhon damp es auti esclaus, qu'auie cuelhut ua indigestion. Mès eth visir comprenec de seguit qu'er eunuc auie entrat reaument aqueth dia ena botiga deth pastissèr. E ordenèc qu'és auti esclaus l'estirèsssen en solèr, e eth madeish, damp tota era fòrça, li fotec ua gran

repassada. E er eunuc, plen de còps, demanaue pietat, encara que seguie cridant: “Ò, senhor! qu’ei cèrt que cuelhí ua indigestion!” E coma qu’eth visir ja se cansau de pataquejar-lo, s’arturèc e li didec: “Tè! Ditz era vertat!” Alavetz er eunuc se decidic e didec: “Òc, senhor mèn, qu’ei vertat. Auem entrar ena pastisseria en mercat. E aquerò que mos autregèren aquiu enta minjar ère tant esquist, qu’ena mia vida è tastat ua causa semblabla. Non coma aguesta, plan òrra e detestabla! Per Allà! Be n’ei de dolent!”

Alavetz eth visir se metec a arrir de boni talents; mès era mairia non podec tier eth sòn despièit, e didec: “Cara, mentidèr! Que non vas a hèr-me a vier un plat coma aguest! Tot aquerò qu’as dit non ei senon ua invencion tua. Vè-te’n se non, a cercar ua terrina d’aguest madeish doç. E se te la hès a vier, poiram comparar eth mèn travalh damb eth d’aguest pastissèr. Eth mèn cunhat serà qui jutge.” E er eunuc responc: “Que i sò d’acòrd”. Alavetz era mairia li balhèc miei dinnar e ua terrina de porcelana ueda.

E er eunuc gessec, caminant entara pastisseria, a on li didec ath pastissèr: “Vaguí que viem d’apostar en favor d’aguest plat de milgrana, que sabes hèr, contra un aute qu’an premanit es sirvents. Aciu qu’as miei dinnar, mès presenta-lo damb tota era tua adretia, pr’amor que se non, me foteràn ua naua repassada. Encara me hèn mau es costelhes.” Alavetz Hassan se metec a arrir e li didec: “Non te cau pòur; sonque i a en mon ua persona que se’n sàpie de hèr aguest doç, e ei era mia mair. Mès que s’està en un país luenhant.”

Dempús Badreddin aumplic plan suenhosament era terrina, e enquia e tot la milhorèc en tot higer-li un shinhau de musc e d’aigua de ròses. E er eunuc tornèc ara prèssa entath campament. Alavetz era mairia d’Agib cuelhec era terrina e s’esdeguèc a tastar eth doç entà veir era sua qualitat e eth sòn sabor. E a penes se lo hec a vier enes sòns pòtz, exalèc un crit e queiguec d’esquia.

E eth visir e toti es auti non gessien deth sòn estonament, e se pressèren a esposcar damb aigua de ròses era cara dera mairia, qu’ath cap d’ua ora se remetec. E didec; “Per Allà! Er autor d’aguest plat de milgrana non pòt èster senon eth mèn hilh Hassan Badreddin, e non cap aute! Ne sò solide fòrça! Que sò era soleta que se’n sap de premanir-la d’aguesta sòrta, e solet l’ac ensenhè ath mèn hilh Hassan!”

E en entener-la, eth visir arribèc ar arràs dera alegria e dera impaciéncia, e exclamèc: “Allà va a perméter que fin finau mos amassem!” De seguit cridèc as sòns sirvents, e dempús de meditar pendent un moment, cuelhec un plan, e les didec: “Anatz vint de vosati ena pastisseria d’aguest Hassan, coneishut en mercat coma Hassan El-Bassraui, e trincatz tot çò qu’age ena botiga. Estacatz ath pastissèr damb era tela deth sòn turbant e hètz-me-lo a vier aciu, mès sense hèr-li cap mau.”

Dempús montèc a shivau, e aproredit des cartes oficiaus, se n’anèc entara casa deth govèrn entà veir ath lòctenent que representaue en Damasc ath sòn senhor eth sultan d’Egipte. E li mostrèc es cartes deth sultan ath lòctenent governador, que s’inclinèc en lieger-les, punant-li respectuosament e botant-se-les en cap damb veneracion. Dempús, en tot virar-se entath visir, li didec: “Que sò as vòstes ordes. De qui voletz apoderar-

vos?” E eth visir li responec: “Solet d'un pastissèr deth mercat.” E eth governador didec: “Qu'ei plan aisit.” E manèc as sòns gardes entà qu'anèssen a ajudar as sirvents deth visir. E dempús de dider-se adiu deth governador, tornèc eth visir enes sues tendes.

Per sua part, Hassan Badreddin, vedec arribar gent armada damb paus, piòshes e destraus, que se calèren còp sec ena sua pastisseria, en tot trincà'c tot, llançar per tèrra toti es doci e pastissi, e esbauçant, fin finau, era botiga sancera. Alavetz, agarrant ath plan espaurit pastissèr, l'estaquèren damb era tela deth sòn turbant, sense badar boca. E Hassan pensau: “Per Allà! Era causa de tot aquerò que deu ester era terrina. Què auràn trapat en era?”

E acabèren per hèr-lo-se a vier en campament, ena preséncia deth visir. E Hassan Badreddin, plan espaurit, exclamèc: “Senhor! Quin crim e cometut?” E eth visir didec: “Ès tu eth qu'a premanit aguest doç de milgrana?” E Hassan repliquèc: “Ò, senhor mèn! Auetz trapat en eth quauquarren que per aquerò m'agen de talhar eth cap?” E eth visir repliquèc severament: “Talhar-te eth cap? Aquerò serie un castig massa leugèr. Quauquarren pejor t'arribara, coma veiràs.”

Pr'amor qu'eth visir auie encargat as dues daunes que lo deishèssen actuar ath sòn gust, donques que non volie balhar-les compdes des sues investigacions enquiarà sua arribada en Eth Caire.

Cridèc, donc, as sòns esclaus, e les didec: “Que vengue un des nòsti camelhèrs. E hètz-vos a vier un calaish gran de husta.” E es esclaus aubediren de seguit. Dempus, per orde deth visir, s'apoderèren der espaurit Hassan e lo heren entrar en calaish, que barrèren suenhosament. De seguit lo cargueren en camèlh, lheuèren es tendes e era acompanhada se metec en marcha. E atau caminèren enquiarà net. Alavetz s'arturèren entà minjar, e pr'amor de qué Hassan tanben mingèsse lo deishèren gésser uns instants, en tot embarrar-lo dempús de nauèth. E atau seguiren eth viatge. De quan en quan s'arturauen, e hègen gésser a Hassan deth calaish entà tornar-lo a embarrar dempús d'un interrogatori deth visir, que li preguntaue cada còp: “Ès tu eth que premanic eth doç de milgrana?” E Hassan responie tostemp: “Òc, senhor mèn! Qu'ei atau, de vertat! E eth visir exclamaue: “Estacatz ad aguest òme e embarratz-lo en calaish!”

E d'aguesta sòrta arribèren en Eth Caire. Mès abans d'entrar ena ciutat, eth visir hec que treiguessen a Hassan deth calaish e l'ac presentèssen. E alavetz dispausèc: “Que vengue de seguit un hustèr!” E eth hustèr venguec, e eth visir li didec: “Cuelh es mides de longada e d'amplada entà bastir ua estrada que li vengue ben ad aguest òme, e adaptar-la a un carreton, qu'arrossegàrà un parelh de bufles.” E Hassan, espaurit, exclamèc: “Senhor, què vas a hèr damb jo?” E eth visir didec: “Cluar-te ena estrada e amiar-te pera ciutat entà que toti te veiguen.” E Hassan repliquèc: “Mès, quin ei eth crim, entà que me castigues d'aguesta manèra?” Alavetz eth visir Chamseddin li didec: “Era negligència que premanires eth plat de milgrana! Li mancaue condiment e aròma.” En entener-lo Hassan, se piquèc damb es mans eth cap, e didec: “Per Allà! Tot aquerò qu'ei eth mèn crim! E non ei ua auta era causa d'aguest suplici de viatge, e de qué solet m'ages balhat un còp ath dia de minjar, e penses, ath delà, cluar-me ena estrada?” E

eth visir responc: "Plan que òc, aguesta qu'ei era soleta causa: era manca de condiment!"

Alavetz Hassan arribèc en limit der estonament, e lheuant es braci entath cèu se metec a reflexionar prigondament. E eth visir li didec: "Me cau ensenhar-te a que non reincidisques, e non veigi una auta manèra." Mès Hassan exclamèc: "Donques era tua manèra d'actuar ei un crim plan màger qu'eth mèn e auries de pensar en castigar-te." Alavetz eth visir responc: "Non te'n hèsques, era estrada ei çò que te conven mès."

E mentretant, eth hustèr seguie premanint aquiu madeish eth pau deth suplici, e de quan en quan lançaue guardades a Hassan, volent dider-li: "Per Allà! Que i seràs plan a gust!"

Mès a tot darrèr escuric. E s'apoderèren de Hassan e de nauèth l'embarrèren en calaish. E eth sòn oncle li didec: "Deman te crucificaram!" Dempús demorèc a que Hassan s'auesse adormit laguens dera sua preson. Alavetz ordenèc que carguèsssen era caisha en un camèlh e dèc era orde de partir sense arturar-se enquia arribar en palai.

E siguec alavetz quan l'ac volet revelar ara sua hilha e ara sua cunhada. E li didec ara sua hilha Sett El-Hosn: "Laudat sigue Allà! que mos a permetut trapar ath tòn cosin Hassan Badreddin! Aciu que l'as! Vè-te'n, hilha mia e sigues erosa! E saja de plaçar es móbles, es tapissi e tot çò de casa e dera cramba noviau exactament madeish qu'èren era net dera tua nòça." E Sett El-Hosn, lèu ath limit dera emocion, balhèc de seguit es ordes necessàries, e es sues sirventes se lheuèren de seguit, e se meteren ara òbra, alugant es candelèrs. E eth visir les didec: "Que vau a ajudar ara vòsta memòria." E dauric un armari, e treiguec eth papèr damp era lista des móbles e de toti es objèctes, damp era indicacion deth lòc qu'ocupauen. E anèc liegent plan peth menut aguesta lista, en tot tier compde de que cada causa anèsse en sòn lòc. E tan meravilhosament se hec tot, qu'er observaire mès intelligent s'aurie pensat qu'ère ena net dera nòça de Sett El-Hosn damp eth gibós.

De seguit eth visir placèc damp es sues pròpies mans era ròba de Hassan a on aguest l'auie deishat: eth turbant ena cagira, es calçotets en lhet, es pantalons e era tunica en divan, damp era borsa des mil dinnars e eth contracte deth judiu, tornant a cóser en turbant eth tròç de tela damp es papèrs que contengui.

Dempús li recomanèc a Sett El-Hosn que se vestisse coma era prumèra net, en tot premanir-se a recéber ath sòn cosin e espós Hassan Badreddin, e quan aguest entrèss li didesse: "Ò, Be n'as estat de temps en lavabo! Per Allà! Se non te trapes ben, per qué non ac dides? Dilhèu non sò era tua esclaua?" E li recomanèc tanben, encara qu'en realitat Sett El-Hosn non auie besonh d'aguest avvertiment, que se mostrèssse plan corau damp eth sòn cosin e li hesse passar ua net çò de mès agradiua possible.

E dempús eth visir anotèc era data d'aguest dia benedit. E venguec ena cramba a on ère Hassan embarrat en calaish. Lo manèc trèir mentre dormie, li desliguèc es cames, lo despolhèc e non li deishèc qu'ua camisa fina e ua casqueta en cap, madeish qu'era net

dera nòça. E Dempús s'esguitlèc, daurint es pòrtes qu'amiauen entara cramba noviau, entà que Hassan se desvelhèsse solet.

E Hassan non se tardèc a desvelhar-se, e estonat en veder-se lèu despolhat en aqueuth correder tan meravilhosament alugat, e que non l'ère desconeishut, didec: "Per Allà! Serè desvelhat e soniant?".

Passadi es prumèrs moments de suspresa, se risquèc a lheuar-se e a guardar a trauèrs d'ua des pòrtes que se daurien en correder. E de ressabuda perdec er alend. Vengue d'arreconéisher era sala a on s'auie celebrat era hèsta en aunor sòn e de tau detriment entath gibós. E en tot guardar pera pòrta qu'amiaue entara cramba noviau, vedec eth sòn turbant sus ua cagira e eth divan, era tunica e es sòns pantalons. Alavetz, plen de sudor eth sòn front, se didec: "Serè desvelhat? Serè soniant? Serè hòl?" E volec auançar, mès auançaue un shinhau e hège repè, en tot netejar-se en cada moment eth front, banhat de sudor hereda. E fin finau exclamèc: "Per Allà! Que non ei possible dohtar. Aquerò qu'ei un saunei! Mès, qu'ei que non èra jo estacat e calat en un calaish? Non! Aquerò que non ei un saunei!" E atau arribèc enquiara entrada dera cramba noviau, e cautelosament treiguec eth cap.

E vaquí que Sett El-Hosn, estirada en lhet, damb tota era sua beresa, lheuèc gentilament ua des puntes dera mosquitèra de seda blua e didec: "Ò patron estimat! Guaire temps as estat en lavabo! Vene de seguit!"

E alavetz eth praube Hassan se metec a arrir, dera madeisha manèra qu'un avalador de aishish o un humador d'òpi, e cridaue: "Ò, quin saunei tant estonant! Quin saunei tant embolhat!" E auancèc damb infinites precaucions, coma se cauishiguèsse sèrps, agarrant damb ua man era hauda dera camisa e paupant en aire damb era auta man, coma un cèc o un embriac.

Dempús, sense poder tier era emocion, se seiguec en tapís e commencèc a reflexionar prigondament. E se passaue que vedie aquiu madeish, dauant d'eth, es sòns pantalons tau coma èren, damb es sòns plècs ben hèts, eth sòn turbant de Bassra, era sua tunica, e penjant, es cordons dera borsa.

E de nauèth li parlèc Sett El-Hons des der interior deth lhet e li didec: "Qué hès, estimat mèn? Que te veigui perplèx e tremolós! A! Que non ères atau ath començament!"

Alavetz, Badreddin, sense lheuar-se e sarrant-se eth front damb es mans, commencèc a daurir e barrar era boca, damb ua arridalha de lhòco, e ara fin podec díder: "Quin començament? E de quina net? Per Allà! S'ei que hè ans e ans que m'absentè!"

Alavetz Sett El-Hosn li didec: "Ò estimat mèn! Padega-te! Peth nòm d'Allà! Padega-te! Que parli d'aguesta net que vies de passar enes mèns braci, era net deth poderós boçon! Gesseres un instant e t'as tardat lèu ua ora. Mès ja veigui que non te trapes ben. Vene, uelhs mèns! entà que te balha calor, vene, anma mia!"

Mès Badreddin seguic arrint coma un lhòco, e didec: “Pòt èster que digues era vertat! Qu’ei possible que m’aja esclipsat en lavabo e qu’aja soniat!” Dempús higec: “Mès be n’á estat de desagradiu aguest saunei! Guarda qu’è soniat qu’era quauquarren atau coma un codinèr o pastissèr ena ciutat de Damasc, en Siria, plan luenh d’aciu, que viuia pendent dètz ans en aguest mestìer. Qu’è soniat tanben en un gojat, solide hilh d’un nòble, ath quau accompanhaue un eunuc. E m’arribèc damb eth tau aventura.” E eth praupe Hassan, notant qu’era sudor li baishaue peth front, se l’anèc a shugar, mès dempús paupèc era tralha dera pèira que l’auie herit, e hec un bot e didec: “Per Allà! aguesta ei era creta dera peirada que me lancèc aqueth gojat!” Dempús reflexionèc un instant, e higec: “Qu’ei, plan que òc, un saunei! Aguest còp ei possible que te l’ages hèt tu hè un moment, en bèth un des nòsti transpòrts.” E dempús didec: “Seguisqui en tot condar-te eth mèn saunei. Arribè en Damasc, mès sabi pas com. Qu’ere un maitin, e jo anaua coma me ves ara, en camisa e damb ua casqueta blanca: era casqueta deth gibós. E es abitants, sabi pas se qué volien hèr damb jo. Eretè era botiga deth pastissèr, un vielhet fòrça amable. Mès plan, aquerò non a estat un saunei! Donques qu’è premanit un plat de milgrana que non auie pro aròma... E dempús?... Mès è soniat tot aquerò o a estat realitat?...”

Alavetz Sett El-Hosn exclamèc: “Estimat mèn! reaument as soniat causes fòrça estranhes! Se te platz, seguís enquiat finau!”

E Hassan Badreddin, en tot interromper-se de quan en quan entà deishar anar exclamacions, li condèc a Sett El-Hosn tota era istòria, reau o soniada, dès eth principi enquiat finau. E dempús higec: “Quan pensi que lèu me crucifiquen! E m’aurien crucificat se non s’auesse esbugassat oportunament eth saunei! Per Allà! Encara sudi quan m’em brembi deth calaish.”

E Sett El-Hosn li preguntèc: “E per què te volien crucificar?” E eth responèc: “Per auer aromatizat pòc eth doç de milgrana. Ò!, me demoraue era terribla estrada damb un carreton arrossegat per dus bufles deth Nil. Mès gràcies a Allà, tot a estat un saunei... E òc ma hè qu’era pèrta dera mia pastisseria, esbauçada complètament, me hec fòrça pena.”

Alavetz, El-Hosn que ja non podie mès, sautèc deth lhet, se lancèc enes braci de Hassan Badreddin, e sarrant-lo contra eth sòn pièch, commencèc a punar-lo. Mès eth non se botjaue. E de pic didec: “Non, non, aquerò que non ei un saunei! Per Allà! A on sò? A on ei era vertat?”

E eth praupe Hassan amiat doçament entath lhet enes braci de Sett El-Hosn, s’estirèc agotat e queiguec en un saunei prigond, velhat pera sua espresa, que de quan en quan l’entenie gasulhar: “Ei realitat! Non, qu’ei un saunei!”

Damb eth matin arribèc era cauma en esperit de Hassan Badreddin, que, en desvelhar-se se trapèc enes braci de Sett El-Hosn en to veir ath hons deth lhet ath sòn oncle eth visir Chamseddin, que de seguit li desirèc era patz. E Badreddin li didec: “Per Allà! Non as

estat tu qui manèc que m'estaquèssen es braci e as costat era destruccion dera mia botiga? E tot aquerò per èster pòc aromatizat eth doç de milgrana!"

Alavetz, eth visir Chamseddin, coma que ja non auie cap motiu entà carar, didec:

"Ò, hilh mèn! Te cau saber qu'ès Hassan Badreddin, hilh deth mèn defuntat frair Nureddin, visir de Bassra. E se t'è hèt patir taus tractes a estat entà auer ua bona pròva entà identificar-te e saber qu'ères tu, e non un aute, eth qu'entrèc ena casa dera mia hilha era net dera sua nòça. E aguesta pròva l'è auut en veir que coneishies (donques que jo èra amagat ath tòn darrèr) era casa e es móbles, e dempús eth tòn turbant, es tòns pantalons e era tua pòcha, e mès que mès, era etiqueta d'aguesta borsa e eth plèc sagerat deth turbant que contie es instruccions deth tòn pair Nureddin. Desencusa-me, donc, hilh mèn, pr'amor que non auia ua auta manèra de coneisher-te, donques que non t'auia vist jamès, pr'amor que neisheres en Bassra. Ò hilh mèn! Tot aquerò ei degut a ua divergència que gessec hè fòrça ans entre eth tòn pair e jo, que sò eth tòn oncle."

E eth visir li condèc tota era istòria, e dempús li didec: "Ò hilh mèn! per çò que hè ara tua mair, l'è hèta a vier de Bassra, e la vas a veir, madeish qu'ath tòn hilh Agib, frut dera tua prumèra net de nòces damb era tua cosia." E eth visir correc a cridar-les.

Eth prumèr d'arribar siguec Agib, qu'aguest còp se lancèc enes braci deth sòn pair, e Badreddin, plen d'alegria, recitèc aguesti versi:

Quan te n'anères, me metí a plorar, e es lèrmes se desbordauen pes mies paupetes!

E jurè que s'Allà amassaue bèth còp as aimants, afluxidi pera sua separacion, es mèns pòts non tornarien a parlar dera passada abséncia!

Era felicitat a complit çò qu'aufric e a pagat eth sòn deute! E eth mèn amic a tornat! L'hèua-te entad aqueth que te hec a vier era felicitat e recuelh-te es hautes dera tua tunica entà servir-lo!

A penes acabèc de recitar, quan arribèc somicant e somicant era mairia d'Agib, mair de Badreddin, e se precipitèc enes braci deth sòn hilh, lèu estavanida d'alegria.

E dempús de granes expansions e lèrmes d'alegria, se condèren mutuaument es dues istòries e es dues penes e toti es sòns patiments.

Balhèren gràcies a Allà per auer-les amassat sans e en bona santat e tornèren a víuer ena felicitat e entre pures delícies e sense privar-se d'arren, enquia que les visitèc era Separadora des amics, era Destructora dera felicitat, era Irreparabla, era Inevitabla!"

E aguesta ei, ò rei afortunat! li didec Schahrazada ath rei Shahriar, era istòria meravellosa qu'eth visir Giafar Al-Barmaki referic ath califa Harun Al-Rachid, Emir des Credents dera ciutat de Bagdad. E son aguestes tanben es aventures deth visir Chamseddin, deth sòn frair eth visir Nureddin e de Hassan Badreddin, hilh de Nureddin.

E eth califa Harun Al-Rachid didec: “Per Allà! que tot aquerò ei vertadèrament estonant!” E admirat enquiat limit dera admiracion, arric agraït ath sòn visir Giafar, e ordenèc as escrivans de palai qu’escrivesssen damb aur e damb era sua melhor letra aguesta meravilhosa istòria e que la sauvèssen suenhosament en armari des papèrs, entà que servisse de leçon as hilhs des hilhs.

Era discrèta e sagaça Schahrazada, en tot dirigir-se ath rei Schahriar, sultan dera India e dera China, seguic d’aguesta sòrta: “Mès non te penses, ò rei afortunat! qu’aguesta istòria sigue tant admirabla coma era qu’ara te vau a condar s’ei que non ès cansat!” E eth rei Schahriar preguntèc: “Mès com se cride?” E era didec:

“Qu’ei era istòria deth sarte, eth gibós, eth judiu, eth nazarean e eth barbèr de Bagdad.”

Alavetz eth rei exclamèc: “Plan, donc, que la pòs condar!”

Istòria deth gibós, damb eth sarte, eth corredor nazarean, er intendent e eth mètge judiu; çò que d’ aquerò arribèc e es dues aventures successiuament referides.

Alavetz Schahrazada li didec ath rei Schahriar:

Me n’è sabut, ò rei afortunat! qu’ena antiquitat deth temps e en passat des edats e des sègles, i auec en ua ciutat dera China un òme qu’ère sarte e ère plan satisfèt dera su condicion. Estimaue es distraccions placides e tranquilles e de quan en quan acostumaue a gésser damb era sua hemna, entà passejar e recrear era vista damb er espectacle de carrèrs e jardins. Mès un dia qu’es dus auien estat dehòra de casa, en tornar en era, tath vrèspe, trapèren en camin a un gibós de tan grossiera aparença, qu’ère antidòt de tota malenconia e harie arrir ar òme mès trist, esbugassant tota pena e tota afliccion. De seguit se l’apressèren eth sarte e era sua hemna, en tot divertir-se tant damb es dues trufaries, que lo convidèren a passar era net ena sua companhia. Eth gibós li calec respóner ad aguesta aufèrta coma ère de besonh, amassant-se damb eri, e arribèren toti en casa. Alavetz eth sarte se hec enlà un moment pr’amar de vier en mercat abans de qué es comerciants barrèssen es dues botigues, pr’amar que volie crompar viures entà obsequiar ar òste. Crompèc peish fregit, pan fresc, citrons, e un gran bocin de *halaua*⁹ entath dessèrt. Dempús tornèc, botèc totes aguestes causes duant deth gibós, e toti se seigueren a minjar.

Mentre minjauen alègrament, era hemna deth sarte cuelhec damb es dits un gran tròç de peish e l’ac botèc, de trufaria, tot cancer ena boca deth gibós, en tot caperar-la damb era man pr’amar de qué non escopisse eth tròç, e didec: “Per Allà! Te cau avalar agesta bocada d’un còp sense remèdi, o se non, non te vau a deishar.”

Alavetz, eth gibós, dempús de molti esfòrci, acabèc per avalar-se eth tròç cancer. Mès, malerosament entada eth, auie decretat eth Destin qu’en aquera bocada i auesse ua enòrma espia. E aguesta espia li trauessèc era gòrja, en tot costar-li de seguit era mòrt.

⁹ espècia de còca o pastís

En arribar en aguest punt deth sòn relat, vedec Schahrazada, hilha deth visir, que s'apressaue eth maitin, e damp era sua abituau discretion non volec seguir era istòria, pr'amor de non abusar deth permís autrejat peth rei Schahriar.

Alavetz era sua fraia, era joena Doniazada, li didec: “Ò fraia mia! Be ne son de gentiles, doces e saboroses es tues paraules!” E Schahrazada responc: “Donques qué dideràs era net a vier, quan entenes era seguida, s'ei qu'encara siga viua, perque atau ac dispause era voluntat d'aguest rei plen de bones manères e de cortesia?”

E eth rei Schahriar didec entada eth: “Per Allà! Non l'aucirè enquia qu'entena çò que manque d'aguesta istòria, qu'ei plan estonanta.”

Dempús eth rei Schahriar cuelhec a Schahrazada entre es sòns braci, e passèren entrelaçadi era rèsta dera net, enquia qu'arribèc eth maitin. Alavetz eth rei se lheuèc e partic entara sala de justícia. E de seguit entrèc eth visir, e entrèren es emirs, es camarlencs e es gardes, e eth divan s'aumplic de gent. E eth rei commencèc a jutjar e a despachar ahèrs, balhant un cargue ad aguest, destituint ar aute, sentenciant es plaids pendents, e tient eth sòn temps d'aguesta sòrta enquia acabar eth dia. Acabat ja eth divan, eth rei tornèc enes sues crambes e anèc ara cèrca de Schahrazada.

E quan arribèc era vint-e-cincau net

Doniazada li didec a Schahrazada: “Ò fraia mia! Te prègui que mos condes era seguida d'aguesta istòria deth gibós, damp era sua hemna.” E Schahrazada responc: “De tot còr e damp eth degut aumenatge! Mès que non sai s'ac volerà eth rei.” Alavetz eth rei s'esdeguèc a díder: “Que la pòs condar!” E Schahrazada didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! que quan eth sarte vedec morir ath gibós d'aquera manèra, exclamèc: “Solet Allà eth Plan Naut e Omnipotent possedís era fòrça e eth poder! Quin malastre qu'aguest praube òme age vengut a morir precisament entre es nòstes mans!” Mès era hemna repliquèc: “E qué penses hèr ara? Non coneishes aguesti versi deth poèta?”

Ò anma mia! Per qué te negues en absurd enquia emmalautir? Per qué te preocipes damp aquerò que te harà vier era pena e era angoisha?

Non cranhes eth huec, donques que te vas a sèir en eth? Non sabes qu'aqueth que s'apressa ath huec s'expause a usclar-se?

Alavetz eth sòn marit li didec: “Sabi pas, de vertat, se qué hèr.” E era sua hemna responc: “Lhèua-te, qu'entre es dus lo lheuaram, en tot caperar-lo damp era vana de seda, e lo treiram ara madeish d'aciu, en vier tu darrèr e jo dauant. E peth camin dideràs damp votz nauta: “Qu'ei eth mèn hilh, e aguesta ei era sua mair! Anem a cercar a un mètge entà que lo guarisque. A on i a un mètge?”

En enténer eth sarte aguestes paraules se lheuèc, cuelhec ath gibós en braça, e gessec dera casa darrèr dera sua esposa. E era hemna commencèc a cridar: “Ò eth mèn praube

hilh! Te poiram veir san e en bona santat? Ditz-me! Patisses molt? Ò maudida picòta! en quina part deth còs ta gessut era erupcion?” E en entener-les, didien es passejaires: “Son un pair e ua mair qu’amien a un mainatge malaut de picòta.” E s’esdegauen a aluenhar-se.

E atau seguiren caminant eth sarte e era sua hemna, preguntant pera casa deth mètge, enquia que les amièren ena d’un mètge judiu. Piquèren, e de seguit baishèc ua nera, dauric era pòrta e vedec ad aqueth òme qu’amiaue a un mainatge en braça, e ara mair que l’acompanhaue. E aguesta li didec: “Amiam a un mainatge entà que lo veigue eth mètge. Cuelh aguesti sòs, un quart de dinnar, e balha-l’ac ath tòn patron per auança, en tot pregar-li que baishe a veir ath mainatge, donques qu’ei fòrça malaut.”

Tornèc a pujar alavetz era sirventa, e de seguit era hemna deth sarte passèc eth lumedan dera casa, hec entrar ath sòn marit, e li didec: “Dèisha de seguit aciu eth cadavre deth gibós. E anem-mo’n ath mès córrer.” E eth sarte deishèc eth cadavre deth gibós, en tot botar-lo ath cant dera paret, sus un gradon dera escala, e s’esdeguèc a partir, seguit dera sua hemna.

Per çò dera nera, entrèc ena casa deth sòn patron eth mètge judiu, e li didec: “Aquiù baish i a un malaut, accompanhat d’un òme e ua hemna, que m’an autrejat entà tu aguest quart de dinnar entà que li recèptes quauquarren que l’aleugerisque.” E quan eth mètge judiu vedec eth quart de dinnar, s’alegrèc fòrça e s’esdeguèc a lheuar-se; mès damb era prèssa non se’n brembèc de cuéller era lum entà baishar. E plan per aquerò estramunquèc damb et gibós, en tot hèr-lo quèir. E plan espaurit, en veir redolar a un òme, l’examinèc de seguit, e en veir qu’ère mòrt, se pensèc que l’auie aucit eth. E cridèc alavetz: “Ò Senhor! Ò Allà justicièr! Pes dètz paraules santes!” E seguic invocant a Harum, a Yuschah¹⁰, hilh de Nun, e as auti. E didec: “Vaquí que vengui d’estramuncar damb aguest malaut, e l’è lançat redolant pes escales. Mès, com vau a gésser jo de casa damb un cadavre?” Totun aquerò, acabèc per cuelher-lo e amiar-lo des deth pati enquiara sua cramba, a on l’ac mostrèc ara sua hemna, en tot condar-li tot çò que s’auie passat. E era exclamèc espaurida: “Non, aciu que non lo podem auer! Trèi-lo de casa çò mès lèu possible! Se s’està damb nosati enquiara gessuda deth solei, qu’èm perdudi sense remèdi. Vam a amiar-lo entre es dus ena terraça e d’aqiu lo lançaram ena casa deth nòste vesin eth musulman. Que ja sabes qu’eth nòste vesin ei er intendent proveïdor dera codina deth rei, e era sua casa ei claufida d’arrats, gossets e gats, que baishen pera terraça entà avalar-se es viures d’òli, boder e haria. Per tant, aguestes bèsties non deisharàn de minjar-se aguest cadavre, e lo haràn desparéisher.”

Alavetz eth mètge judiu e era sua hemna cuelheren ath gibós e l’amièren entara terraça, e d’aqiu lo heren baishar doçament enquiara casa deth majordòm, deishant-lo de pès contra era paret dera codina. Dempús s’aluenhèren, baishant tranquillement entara sua casa.

¹⁰ Aaron

Mès hège pòqui moments qu'eth gibós se trapaue arrimat contra era paret, quan er intendent, qu'ère absent, tornèc ena sua casa, dauric era pòrta, aluguèc ua candèla, e entrèc. E trapèc a un hilh d'Adam, de pès en un cornèr, ath cant dera paret dera codina. E er intendent, plan estonat, exclamèc: “Qué ei aquerò? Per Allà! Vaquí qu'eth lairon qu'acostumaue a panar es mèns viures non ère ua bèstia, senon un èsser uman. Aguest ei eth que me pane era carn e eth boder, a maugrat de qué les sauvi suenhosament per pòur as gats e as gossets. Qu'aurie estat inutil aucir a toti es gossets e gats deth barri coma volia hèr, donques qu'aguest individú ei eth que baishaue pera terraça.” E de seguit agarrèc er intendent ua enòrma estaca, filant-se de cap ar òme, e li fotec còps d'estaca, e encara que lo vedec quèir, lo seguic pataquejant. Mès coma qu'er òme non se botjaue, er intendent se n'encuedèc de qué ère mòrt, e alavetz didec desolat: “Solet Allà eth Plan Naut e Omnipotent possedís era fòrça e eth poder!” E Dempús higec: “Maudides siguen eth boder e era carn, e maudida sigue aguesta net! Qu'auia d'auer tan mala sòrt entà auer aucit atau ad aguest òme! E sabi pas se qué vau a hèr damb eth.” Dempús lo guardèc damb mès atencion, comprobant qu'ère gibós. E li didec: “Non n'auies pro damb èster gibós? Volies tanben èster panaire e panar-me era carn e eth boder des mèns viures? Ò, Diu protector, ajuda-me damb eth vel deth tòn poder!” E coma qu'era net ja s'acabaue, er intendent se metec ena espatla ath gibós, gessec dera sua casa, e caminèc damb eth, enquia qu'arribec ena entrada deth mercat. S'arturèc alavetz, botèc de pès ath gibós ath costat d'ua botiga, ena cantoada d'un carrèr, e se n'anèc.

E ath cap de pòc temps d'èster eth cadavre aquiu, passèc un nazarean. Qu'ère eth corredor de comèrci deth sultan. E aquera net amiaue ua peta. E en tau estat, anaue entath hammam entà banhar-se. Era sua embriaguesa l'ahiscaue as causes mès curioses, e didie: “Tè, qu'ès lèu coma eth Messies!” E caminaue hènt esses e trantalhant, e arribèc a on ère eth gibós. E alavetz volet orinar. Mès còp sec vedec ath gibós ath sòn dauant, emparat contra era paret. E en trapar-se damb aqueth òme, que seguie immobil, se pensèc qu'ère un panaire e que dilhèu siguesse eth que l'auie panat eth turbant, donques qu'eth corredor nazarean anaue sense arren en cap. Alavetz se lancèc contra aqueth òme, e li fotec un còp tan violent en cogòt, que lo hec quèir en solèr. E de seguit comencèc a cridar ath susvelhant deth mercat. E damb era excitació dera sua embriaguesa, seguic pataquejant ath gibós, e lo volet estofar, en tot sarrar-li eth còth damb es dues mans. Alavetz arribèc eth susvelhant deth mercat, e vedec ath nazarean sus eth musulman, fotent-li còps, e a mand d'estofar-lo. E eth garda didec: “Dèisha ad aguest òme e lhèua-te!” E eth cristian se lheuèc.

Alavetz eth garda deth mercat s'apressèc ath gibós, que s'auie estirat en solèr, l'examinèc, e vedec qu'ère mòrt. E cridèc alavetz: “Quan s'a vist qu'un nazarean age era audàcia de pataquejar a un musulman e aucir-lo?” E eth garda agarrèc ath nazarean, l'estaquèc es mans ena esquia e se lo hec a vier entath walí¹¹ E eth nazarean se planhie e didie: “Ò Messies! Ò Vèrge! Com è pogut aucir ad aguest òme? Que s'a mòrt plan lèu, solet damb un còp de punh! Se m'a passat era peta, e ara vie era reflexion.”

¹¹ governador d'ua província per delegacion deth sultan

Arribadi ena casa deth walí, eth nazarean e eth cadavre deth gibós quedèren embarradi tota era net, enquia qu'eth walí se desvelhèc peth maitin. Alavetz eth walí interroguèc ath nazarean qu'auie aucit a un musulman. E ordenèc qu'eth borrèu pregonèsse per tota era ciutat era sentència de mòrt deth corredor nazarean. Dempús manèc que lheuèssen era horca e amièssen entada era ath sentenciat.

Alavetz s'apressèc eth borrèu e premanic era còrda, hec eth nud escorreder, l'ac passèc peth còth ath nazarean, e ja anuae a tirassar d'eth, quan de pic eth proveïdor deth sultan henec era multitud e entre era gentada se filèc de cap ath nazarean, qu'ère de pès ath cant dera horca, e li didec ath borrèu: “Tè-te! Que sò jo qui a aucit ad aguest òme!” Alavetz eth walí li preguntèc: “E per qué l'aucires?” E er intendent dicec: “T'ac vau a díder. Aguesta net, en entrar ena mia casa, vedí que s'auie calat en era, baishant pera terraça, entà panar-me es mèns viures. E li fotí un còp de pau en pièch, e de seguit lo vedí quèir mòrt. Alavetz lo cargué ena espatla e l'amiè en mercat, en tot deishar-lo de pès arrimat en ua botiga en tau lòc e en tau cantoada. E vaquí qu'ara, damb eth mèn silenci, anaua a èster era causa de qué aucissen ad aguest nazarean, dempús d'auer estat jo eth qu'aucic a un musulman. A jo, donc, me cau penjar!”

Quan eth walí avec entenut aguestes paraules deth proveïdor, ordenèc que deishèssen ath nazarean, e li didec ath borrèu: “Ara madeish penjaràs ad aguest òme, que ven de coheissar eth sòn delicte.”

Alavetz eth borrèu cuelhec era còrda qu'auie passat peth còth deth cristian e enrodèc damb era eth còth deth proveïdor, e l'amièc ath cant deth cadasfalc, e ja l'anaue a penjar, quan de ressabuda eth mètge judiu passèc entre era multitud, e li cridèc ath borrèu: “Tè-te! Eth solet colposable que sò jo!” E dempús condèc atau era causa: “Vos cau saber a toti qu'aguest òme me venguec a cercar entà consultar-me, pr'amor de qué lo guarissa. E quan jo baishaua pera escala entà veder-lo, coma qu'ère de net, estramunquè damb eth e redolèc enquiath darrèr gradon, en tot convertir-se en un còs sense anma. De sòrta que non auetz d'aucir ath proveïdor, senon a jo solet.”

Alavetz eth walí dispausèc era mòrt deth mètge judiu. E eth borrèu li treiguec era còrda deth còth deth proveïdor e la botèc ath còth deth mètge judiu, quan se vedec arribar ath sarte, que, hènt a cuéller a toti, didec: “Tè-te! Que sò jo qui l'aucí. E vaquí qué se passèc. Gessí ager de passeg e tornaua entara mia casa quan escurie. En camin me trapè ad aguest gibós, qu'ère embriac e plan divertit, donques qu'amicaua ena man un tamborin e s'acompanhaue cantant d'ua manèra plan agradiua. Me posè entà contemplar-lo e divertir-me, e tant m'alegrèc, que lo convidè a minjar ena mia casa. E crompè peish entre d'autes causes, e quan èrem en tot minjar, cuelhec era mia hemna un bocin de peish que botèc en un tròç de pan, e l'ac metec ena boca ad aguest òme, e era bocada l'estofèc, en tot morir còp sec. Alavetz l'agarrèrem entre era mia hemna e jo e l'amièren ena casa deth mètge judiu. Baishèc a daurir-mos ua nera, e jo li didí çò que li didí. Dempús l'autregè un quart de dinnar entath sòn patron. E mentre era pujaue agarrà jo ath gibós e lo botè de pès contra eth mur dera escala, e jo e era mia hemna partírem ath mès córrer. Mentretant, baishèc eth mètge judiu entà veir ath malaut; mès

estramunquèc damb eth gibós, que queiguec en solèr, e eth judiu se pensèc que l'auie aucit eth.”

En aguest moment eth sarte se virèc entath mètge judiu e li didec: “Non siguec atau?” E eth mètge repliquèc: “Aguesta qu’ei era vertat!” Alavetz, eth sarte, en tot dirigir-se ath walí, exclamèc: “Vos cau, donc, deishar anar ath judiu e penjar-me a jo!”

Eth walí, prodigiosament estonat, didec alavetz: “De vertat qu’aguesta istòria se merite èster escrita enes annaus e enes libres.” Dempús ordenèc ath borràu que deishèsse anar ath judiu e pengèsse ath sarte, que s’auie declarat colpable. Alavetz eth borràu amièc ath sarte ath cant dera horca, li metec era còrda en còth, e didec: “Aguest còp que serà vertat! Que ja non i a cap aute cambiament!” E agarrèc era còrda.

E vaquí tot, de moment!

Per çò que hè ath gibós, non ère un aute qu’eth bofon deth sultan, que non se podie separar d’eth ne ua soleta ora. E eth gibós dempús d’embriagar-se aquera net, s’escapèc deth palai, en tot èster absent pendent tota era net. E a londeman, quan eth sultan preguntèc per eth, li dideren: “Ò, senhor! eth walí te diderà qu’eth gibós s’ha mòrt, e qu’eth sòn_aucidor anaue a èster penjat! Mès eth walí auie manat penjar ar aucidor, e eth borràu se premanie entà executar-lo; mès alavetz se presentèc un dusau individú, e dempús un tresau, e toti didien. “Jo sò eth solet qu’auit ath gibós!” E cada un li condèc ath walí era causa dera mòrt.

E eth sultan, sense voler escotar mès, cridèc a un camarlenc e li didec: “Baisha de seguit ara cèrca deth walí e ordena-li que se hèisque a vier a tota aguesta gent que son amassa ena horca.”

E eth carmalenc baishèc, e arribèc ath cant deth cadafalc, precisament quan eth borràu anaue a executar ath sarte. E eth camarlenc cridèc: “Tè-te! E de seguit li condèc ath walí qu’aguesta istòria deth gibós auie arribat enes aurelhes deth rei. E se lo hec a vier, e se hec a vier tanben ath sarte, ath mètge judiu, ath corredor nazarean e ath proveïdor, manant transportar tanben eth còs deth gibós, e damb eri partic ara cèrca deth sultan.

Quan eth walí se presentèc entre es mans deth rei, s’inclinèc e punèc era tèrra, e condèc tota era istòria deth gibós, damb toti es detalhs, des deth principi enquiat finau. Mès que non cau repetir-la.

Eth sultan, en enténer era istòria, se meravilhèc fòrça e arribèc enquiat limit dera ilaridad. Dempús ordenèc as escrivans deth palai qu’escriuessen aguesta istòria damb agulha d’aur. E ara seguida les preguntèc a toti es presents: “Auetz entenut bèra istòria semblabla ara deth gibós?”

Alavetz eth corredor nazarean s’auancèc un shinhau, punèc era tèrra entre es mans deth rei, e didec: “Ò rei des sègles e deth temps! M’en sai d’ua istòria encara mès estonanta qu’era nòsta aventura damb eth gibós. La condarè, se me balhes eth permís, pr’amor qu’ei plan mès estonanta, mès estranya e mès deliciosa qu’era deth gibós.”

E didec eth rei: “Plan que òc! Dèisha anar çò qu’ages de díder entà qu’ac escotem.”

Alavetz eth corredor nazarean didec:

Relat deth corredor nazarean

“Te cau saber, ò rei deth temps! que venguí en aguest país per un ahèr comerciau. Que sò un estrangèr qu’eth Destin encaminèc entath tòn règne. Pr’amor que jo neishí ena ciutat d’Eth Caire e sò còpte entre es còptes. E ei vertat que m’elevè en Eth Caire, e en aquera ciutat siguec corredor de comèrci eth mèn pair abans que jo.

Quan moric eth mèn pair ja auia jo arribat ena edat adulta. E plan per aquerò siguí corredor coma eth, donques qu’auia tota sòrta de qualitats entad aguest mestier, qu’ei era especialitat entre nosati es còptes.

Mès un dia entre es dies, èra jo seigut ena pòrta deth kahn des mercadèrs de gran, e vedí passar a un joen, beròi coma era lua plia, vestit damb eth mès somptuós vestit e montat en un saumet blanc enserat damb ua sera ròia. Quan me vedec aguest joen me saludèc, e jo me lheuè per consideracion ada eth. Treiguec alavetz un mocador que contengueua ua mòstra de sesam, e me preguntèc: “Guaire vau er *ardeb*¹² d’aguesta sòrta de sesam?” E jo li didí: “Que vau cent dracmes.” Alavetz me responec: “Avisa as mesuradors de grani e vie damb eri en kahn Al-Gaonali, en barri de Bab Al-Nassr; aquiu me traparàs.” E s’aluenhèc, dempús d’autrejar-me eth mocador que contengueua era mòstra de sesam.

Alavetz me dirigí a toti es mercadèrs de grans e les ensenhè era mòstra que jo auia valorat en cent dracmes. E es mercadèrs la taxèren en cent vint dracmes per *ardeb*. Alavetz me n’alegrè fòrça, e en tot hèr-me acompanhar de quate mesuradors, anè ara cèrca deth joen, que, plan que òc, me demoraue en kahn. E en veder-me, correc ath mèn encontre e m’amièc entà un magasem a on i auie eth gran, e es mesuradors aumpliren es sues saques, e ac pesèren tot, que pugèc un totau de cinquanta *ardebs*. E eth joen me didec: “Te corresponen per comission dètz dracmes per cada *ardeb* que se vene a cent dracmes. Mès te cau crubar en mèn nòm toti es sòs, e te les sauvaràs suenosament ena tua casa entà que te les reclami. Coma qu’eth sòn prètz totau ei de cinc mil dracmes, te demoraràs damb cinc centes, en tot sauvar-ne entà jo quate mil cinc centes. Tanlèu despacha es mèns ahèrs, vierè a cercar-te entà recuélher aguesta quantitat.” Alavetz jo li responí: “Escoti e aubedisqui.” E dempús li punè es mans e partí.

E plan que òc, aqueth dia guanhè mil dracmes de corretatge, cinc centes deth venduire e cinc centes des crompadors, de sòrta que me corresponec eth vint per cent, sivans eth costum des corredors egipcis.

Per çò deth joen, dempús d’un mes d’abséncia, venguec a veder-me e me didec: “A on son es dracmes?” E li responí de seguit: “Ara tua disposicion; aciu que les as en aguesta saca.” Mès eth me didec: “Sauva-les encara pendent bèth temps, enquia que jo venga a

¹² mesura arab de capacitat

cercar-les.” E se n’anèc e siguec absent un aute mes, e tornèc e me didec: “A on son es dracmes?” Alavetz jo me lheuè, lo saludè e li didí: “Aciu que son ara tua disposicion.” Dempús higí: “E ara vòs aunorar era casa vient a dinar damb jo un plat o dus, o tres o quate?” Mès se remic e me didec: “Sauva-me encara es sòs, enquia que torna a cercar-les, dempús d’auer despachat uns ahèrs urgents.” E se n’anèc. E jo sauvè suenhosament es sòs que li pertanhien, e demorè era sua tornada.

Tornèc ath cap d’un mes, e me didec: “Aguesta net passarè per aciu e recuelherè es mèns sòs.” E li premaní es sòs; mès, encara que siguí en tot demorar-lo pendent tota era net e pendent diuèrsi dies mès, non tornèc enquia passat un mes, tant que jo didia ath mèn laguens: “Be n’ei de confiat aguest joen! Ena mia vida, des de que sò corredor enes kahns e enes mercats, è vist ua confiança coma aguesta.” Se m’apressèc e lo vedí coma tostemp sus eth saumet, damb somptuós vestit; e ère tan beròi coma era lua plia, e auie eth ròstre ludent e fresc coma se gessesse deth hammam, eth front coma ua flor ufanosa, e en un extrèm des pòts ua piga, coma ua gota d’ambre nere, sivans ditz eth poèta:

Eth plen se trapèc damb eth solei naut de tot dera tor, ambdús en tot er esplendor dera sua beresa!

Taus èren es dus aimants! E guairi les vedien, auien d’admirar-les e desirar-les complèta felicitat!

E ara son tan beròis que conquisten era anma!

Glòria, donc, a Allà, que realize taus prodigis e forme es dues creatures ath sòn desir!

E en veder-lo, li punè es mans e invoquè entada eth totes es benedicçions d’Allà, e li didí: “Ò senhor mèn! Supausi qu’ara recuelheràs es sòs.” E me responec: “Tie encara un shinhau de paciència; donques que tanlèu acaba de despachar es mèns ahèrs vierè a recuelher-les.” E virèc era esquia e se n’anèc. E jo me pensè que se tardarie a tornar e treiguí es sòs e les placè a un interès deth vint per cent, en tot obtier d’eri uns bons guanhs. E didí entà jo: “Per Allà! quan torne li pregarè qu’accèpte era mia invitacion, e lo tractarè damb generositat, donques que m’en profiti des sòns sòs e me hèsquè plan ric.”

E se passèc un an, ath cap deth quau tornèc, e lo vedí vestit damb ròba mès luxuosa qu’abans, e tostemp montat en sòn saumet blanc, de bona raça.

Alavetz li supliquè fervorosament qu’acceptèsse era mia invitacion e mingèsse ena mia casa, e ad aquerò me responec: “D’acòrd, mès damb era condicion de qué es sòs entàs despenes non les treigues des hons que me pertanhien e son ena tua casa.” E se metec a arrir. E jo hi madeish. E li didí: “Que sigue atau, e de boni talents.” E l’amiè entà casa, e li preguè que se seiguesse, e corrí entath mercat pr’amor de crompar tota sòrta de viures, beuendes e causes semblables, e ac placè tot sus eth mantèl entre es dues mans, e l’ahisquè a començar, dident: “Bismilah!” Alavetz s’apressèc as viures, alonguèc era sua man quèrra, e se metec a minjar damb aguesta man quèrra, e jo me demorè plan estonat, e non sabí se qué pensar. Acabat eth minjar, se lauèc era man quèrra sense era

ajuda dera dreta, e jo li balhè era tovalhòla entà que se sequèsse, e dempús mos seiguérem entà parlar.

Alavetz li didí: “Ò eth mèn generós senhor! Desliura-me d'un pes que m'aclape e d'ua tristesa que m'affligís. Per qué as minjat damb era man quèrra? Qu'ei qu'as bèra malautia ena dreta?” E en entener-me, me guardèc e recitèc aguestes estròfes:

Me preguntes pes patiments e dolors dera mia anma! Coneisheràs eth mèn mau!

E, mès que mès, non preguntes se sò erós! Que ne siguí! Mès hè ja tant de temps! D'alavetz ençà, tot qu'a cambiat! E contra çò qu'ei inevitable non cau senon invocar er èsme!

Dempús treiguec eth braç dret dera manja dera tunica, e vedí qu'era man ère bracada, donques qu'aqueith braç acabaue en un monhon. E me quedè prigondament estonat. Mès eth me didec: “Non t'estones tant! e sustot, non te penses qu'è minjat damb era man quèrra per manca de consideracion ara tua persona, donques que ja as vist qu'a estat per auer era man dreta bracada. E eth motiu d'aquerò que non pòt èster mès estonant.” Alavetz li preguntè: “E quina siguec era causa?” E eth joen alendèc, se l'aumpliren de lèrmes es uelhs, e didec:

“Te cau saber que sò de Bagdad. Eth mèn pair ère un des personatges mès importants entre es personatge. E jo, enquia arribar ena edat adulta, podí enténer es relats des viatjaires, peregrins e mercadèrs qu'ena casa deth mèn pair mos condauen es meravelhes des païsi egipcis. E me sauvè ena memòria totes aguestes donades, admirant-les en secret, enquia que moric eth mèn pair. Alavetz cuelhí guaires riqueses podí arremassar, e fòrça sòs, e crompè ua grana quantitat de merces en teles de Bagdad e de Mossul, e d'autas de naut prètz e excellent classa; ac empaquetè tot e gessí de Bagdad. E tau qu'ère escrit per Allà qu'auia d'arribar san e en bona santat ath tèrme deth mèn viatge, non me tardè en trapar-me en aguesta ciutat d'Eth Caire, qu'ei era tua ciutat.”

Mès en aguest moment eth joen s'estarnèc en somics e recitèc aguestes estròfes:

A viatges, eth cèc, eth cèc de neishença, sap evitar era trencada a on què aqueth qu'a boni uelhs!

A viatges, er insensat sap carar es paraules que, prononciades peth sabent, son era perdicion deth sabent!

A viatges, er òme pietós e credent patís desaventures, mentre qu'eth hòl, er dolent, artenh era felicitat!

Atau, donc, que coneishe er òme era sua impotència! Era fatalitat ei era soleta reina d'aguest mon!

Acabadi es versi, seguic d'aguesta manèra eth sòn relat:

“Entrè, donc, en Eth Caire, e anè entath kahn Serur, desliguè es mèns paquets, descarguè es mèns camèlhs e botè es merces en un locau que loguè entà emmagazinarles. Dempús li balhè sòs a un sirvent entà que crompèsse minjar, m’esclopsè de seguit pendent ua estona, e en desvelhar-me gessí entà hèr un torn per Bain Al-Kasrain, en tot tornar dempús en kahn Serur, a on passè era net.

Quan me desvelhè peth maitin, me didí entà jo, mentre desligaua un paquet de teles: “Vau a amiar aguesta tela en mercat e a saber-me’n de com van es crompres.” Carguè es teles ena espatla deth mèn sirvent, e me dirigí entath mercat, pr’amor d’arribar en centre des negòcis, un gran edifici enrodat de portaus e botigues de tota sòrta e de hònts. Ja sabes qu’aquiu sòlen estar-se es corredors, e qu’aqueith lòc se cride eth kasariat Guergués.

Quan arribé, toti es corredors, avisadi deth mèn viatge, m’enrodèren, e jo les balhè es teles, e gesseren en totes direccions a aufrir es mies teles as principaus crompadors deth mercat. Mès, en tornar me dideren qu’eth prètz pes mies merces non artenhie eth que jo auia pagat per eres ne es despenes des de Bagdad enquia Eth Caire. E coma que non sabia se qué hèr, eth *jeique* principau des corredors me didec: “Jo que m’en sai de com as d’actuar entà que guanhes quauquarren. S’està solet en que hèsques çò que hèn toti es mercadèrs. Véner ath detalh es tues merces as comerciants damb botiga dubèrta, pendent un temps determinat, dauant de testimònies e per escrit, que signaratz ambdús, damb era presència d’un cambiaire. E atau, cada deluns e cada dijaus crubaràs es sòs que te corresponen. E d’aguesta sòrta, cada dracma te produirà dues dracmes e a viatges mès. E pendent aguest temps auràs era ocasió de visitar Eth Caire e d’admirar eth Nil.”

En enténer aguestes paraules didí: “Qu’ei de vertat ua idia excellenta.” E de seguit amassè as pregonèrs e corredors e partírem damb eri entah kahn Serur e les balhè totes es merces qu’amièren entath kaisariat. E ac vení tot ath detalh as mercadèrs, dempús que s’escriueren es clausules d’ua e de ua auta part, dauant de testimònies, damb era presència d’un cambiaire dera kaisariat.

En tot despachar aguest ahèr, tornè en kahn, estant-me aquiu tranquil, sense privar-me de cap plaser ne estauviar cap despena. Cada dia minjaua magnificant, tostemp damb era copa de vin sus eth mantèl. E jamès mancaue ena mia taula bona carn de moton, doci e confitures de tota sòrta. E atau seguí, enquia qu’arribèc eth mes que me calie crubar damb regularitat es mèns guanhhs. E plan que òc, des dera prumèra setmana d’aqueith mes, crubè coma ère degut es mèns sòs. E es dijaus e es deluns me n’anaua a sèir ena botiga de quauqu’un des mèns deutors, e eth cambiaire e er escrivian public recorrien cada ua des botigues, recuelhien es sòns e me les autrejauen.

E siguec entà jo un costum, anar a sèir-me ja en ua botiga ja en ua uata. Mès un dia, dempús de gésser deth hammam, descansè ua estona, me mingè un poth, beuï quauques copes de vin, me lauè de seguit es mans, me perhumè damb esséncies aromatiques e me n’anè entath barri de kaisariat Guergues, entà sèir-me ena botiga d’un vendeire de teles, cridat Badreddin Al-Bostani. Quan me vedec me recebec damb grana consideracion e cordialitat, e mos estèrem parlant pendent ua ora.

Mès mentre parlàuem vedérem entrar a ua hemna damb un long vel de seda blua. E entrèc ena botiga entà crompar genres, e se seiguec ath mèn costat en un tamboret. E eth vel, que li caperaue eth cap e leugèrament eth ròstre, ère inclinat entà un costat, e exalaue delicades flaires e perhums. E era neror des sòns vistons, jos eth vel, assassinaue es anmes e cuelhie era rason. Se seiguec e saludèc a Badreddin, que dempús de correspóner ara salutacion de patz, se demorèc de pès dauant d'era, e comencèc a parlar, en tot mostrar-li teles de diuères classes. E jo, en enténer era votz dera dauna, tan plia d'encantament e tan doça, sentí qu'er amor escotelaue eth mèn hitge.

Mès era dauna, dempús d'examinar quauques teles, que non li semblèren pro luxuoses, li didec a Badreddin: "Non auràs per edart ua pèça de seda blanca teishuda damb hius d'aur pur?" E Badreddin anèc entath hons dera botiga, dauric un armari petit, e d'un molon de diuères pèces de tela ne treiguec ua de seda blanca teishuda damb hius d'aur pur, e dempús la despleguèc dauant dera joena. E era la trapèc plan ath sòn gust e ara sua convenença, e li didec ath mercadèr: "Coma que non è sos ath dessús, me pensi que me la poirè hèr a vier, coma d'auti viatges, e tanlèu arriba ena mia casa te manarè er impòrt." Mès eth mercadèr didec: "Ò senhora mia! Non ei possible aguest còp, pr'amor qu'aguesta tela non ei mia, senon deth comerciant qu'ei aciu seigut, e m'è comprometut a pagar-li aué madeish." Alavetz es sòns uelhs lancèren guardades d'indignacion, e didec: "Mès, malerós!, non sabes qu'è eth costum de crompar-te es teles mès cares e pagar-te mès de çò que me demanes? Non sabes que jamès è deishat d'enviar-te eth sòn impòrt de seguit?" E eth mercadèr responec: "Plan que òc, senhora mia! Mès aué me cau pagar aguesti sòs de seguit." E alavetz era dauna cuelhec era tela, la lancèc ena cara deth mercadèr, e li didec: "Que toti ètz parièrs!" E lheuant-se anujada, virèc era esquia entà gésser.

Mès jo comprení qu'era mia anma se n'anaue damb era, me lheuè de seguit e li didí: "Ò, senhora mia! Autreja-me era gràcia de virar-te un shinhau entà jo e hèr repè generosament." Alavetz era virèc eth sòn ròstre entà a on èra jo, arric discrètament, e me didec: "Que sò d'acòrd de cauishigar un aute còp era botiga, mès sonque coma present entà vos." E se seiguec ena botiga dauant de jo. Alavetz, en virar-me entà Badreddin, li didí: "Quin ei eth prètz d'aguesta tela"? Badreddin responec: "Mil cent dracmes." E jo repliquè: "Te pagarè ath delà cent dracmes de guanhs. Hè-te a vier un papèr entà que te balha eth prètz per escrit." E cuelhí era pèça de seda teishuda d'aur, e a cambi li balhè eth prètz per escrit, e dempús l'autregè era tela ara dauna, en tot dider-li: "Cuelh-la e t'en pòs anar sense hèr-ne cabau deth prètz, pr'amor que ja me lo pagaràs quan volgues. E entad aquerò serà pro vier un dia quinsevolh a cercar-me en mercat, a on tostemp sò seigut en ua o en ua auta botiga. E se me vòs aunorar acceptant-la coma aumenatge mèn, te pertanh ja des d'ara." Alavetz me responec: "Allà t'ac pague damb tota sòrta de favors! Pro qu'artenhes totes es riqueses que me pertanhent, en convertir-te en mèn patron e en corona dera mia tèsta! Atau entene Allà eth mèn prèc!" E jo li repliquè: "Ò, senhora mia! Accepta, donc, aguesta peça de seda! E que non sigue aguesta soleta! Mès te prègui que m'autreges eth favor de qué admira pendent un instant eth ròstre que

m'amagues." Alavetz se lheuèc eth plan fin vel que li caperaue era part inferiora dera cara e non deishauve veir senon es uelhs.

E vedí aqueth ròstre de benediccion e aguesta soleta guardada siguec pro entà estavanir-me, ahiscar er amor ena mia anma e cuelher-me era rason. Mès era s'esdeguèc a baishar eth vel, cuelhec era tela, e me didec: "Ò patron mèn! que non se tarde guaire era tua abséncia o morirè desolada!" E Dempús se n'anec. E jo me demorè solet damb eth mercadèr enquiara còga deth solei.

E me trapaua coma s'auessa percut era rason e eth sen, dominat absolutament pera lhocaria d'aquera passion tant ara imprevista. E era violéncia d'aguest sentiment hec que me risquèssa a preguntar-li ath mercadèr sus aquera dauna. E abans de lheuar-me entà partir, li didí: "Sabes se qui ei aguesta dauna?" E me responéc: "Plan que òc. Ei ua dauna plan rica. Eth sòn pair siguec un illustre emir, que moric, en tot deishar-li fòrça bens e riqueses."

Alavetz me didí adiu deth mercadèr e me n'anè, entà arribar en kahn Serur, a on me lotjaua. E es mèns vailts me mestrèren eth minjar; mès jo pensaua en era, e non podí tastar arren. Me calè en lhet, mès eth dromilhon hugie dera mia persona, e passè tota era net sense dormir, enquiath maitin.

Alavetz me lheuè, me botè un vestit mès luxuós encara qu'eth dera vesilha, me beuí ua copa de vin, esdejoè damb un bon plat, e tornè ena botiga deth mercadèr, que me calèc saludar, en tot sèir-me en lòc de costum. E a penes auí cuelhut sèti, vedí arribar ara joena, acompanhada d'ua esclaua. Entrèc, se seiguec e me saludèc, sense hèr-li era mendre salutacion de patz a Badreddin. E damb era sua votz tan doça e era sua incomparabla manèra de parlar, me didec: "Demoraua qu'auesses enviat a quauquarrés en casa entà crubar es mil dues centes dracmes que vau era pèça de seda." Ad aquerò responí: "Per qué tanta prèssa se jo non n'è cap?" E era me didec: "Qu'ès plan generós, mès jo non voi que per tòrt mèn pèrdes arren." E acabèc deishant ena mia man er impòrt dera tela, a maugrat dera mia oposicion. E comencèrem a parlar. E de pic me decidí a exprimir-li damb senhaus era intensitat deth mèn sentiment. Mès de seguit se lheuèc e s'aluenhèc a pas seguit, en tot dider-se adiu per pura education. E sense poder tier-me abandonè era botiga, e la seguí enquia que gessérem deth mercat. E la deishè de uelh, mès se m'apressèc ua gojata, qu'eth sòn vel non me permetie endonviar se qui ère, e me didec: "Ò senhor mèn! Vene a veir ara mia senhora, pr'amor que vò parlar-te." Alavetz, plan estonat, li didí: "Mès s'aciu arrén me coneish!" E era gojata repliquèc: "Be n'ei d'escassa era tua memòria! Non te'n brembes dera sirventa qu'as vist ara madeish en mercat, damb era sua senhora, ena botiga de Badreddin?" Alavetz me metí a caminar darrèr d'era, enquia que vedí ara sua senhora en ua cantoada deth carrèr des Cambiaires.

Quan era me vedec, s'apressèc a jo rapidament, e en tot amiar-me entà un cornèr deth carrèr, me didec: "Uelh dera mia vida! Te cau saber que damb eth tòn amor aumplisses tot eth mèn pensament e tota era mia anma. E des deth moment que te vedí, ne dormisqui, ne mengi, ne beui." E jo li responí: "A jo m'arribe madeish; mès era felicitat qu'ara gaudisqui m'empedís queishar-me." E era didec: "Uelh dera mia vida! Vas a vier

ena mia casa o vau jo ara tua?” Jo didí: “Sò forastèr e non dispausi d'aute lòc qu'eth kahn, a on i a massa gent. Per tant, s'as pro confiança ena mia afeccion entà receber-me ena tua casa, satisferàs era mia felicitat.” E era responec: “Plan que òc, mès aguesta net ei era net deth diuendres e non te posqui recéber... Mès deman, Dempús dera oracion de meddia, monta en tòn saumet, e pregunta peth barri de Habbania, e quan arribes en eth, cerca era casa de Barakat, eth que siguec governador, coneishut coma Aby-Schama. Aquiu demori jo. E non dèishes de vier, donques que serè en tot demorar-te.”

Jo qu'èra hòl d'alegria; Dempús mos separèrem. Tornè en kahn Serur, a on demoraua, e non podí dormir en tota era net. Mès en hèr dia me lheuè, e me botè un vestit nau, perhumant-me damp es mès suaus flaires, e m'aprovedí de cinquanta dinnars d'aur, que sauvè en un mocador. Gessí de kahn Serur, e m'endralhè entath lòc cridat Bad-Zauilat, logant aquiu un saumet, e li didí ath saumelèr: “Pregunta en aguest carrèr pera casa de nakib¹³ Aby-Schama.” Eth saumetèr se n'anèc, e tornèc ath cap d'un moment damp era informacion demanada, e me didec: “Que pòs baishar.” Alavetz baishè e li didí: “Vète'n dauant entà mostrar-me eth camin.” E m'amièc entara casa, e alavetz l'ordenè: “Deman peth maitin tornaràs aciu entà amiar-me de nauèth entath kahn.” E er òme me responec qu'ac harie atau. Alavetz li balhè un quart de dinnar d'aur, e cuelhent-lo, se lo hec a vier enes pòts e Dempús en front, pr'amor de balhar-me es gràcies, e se n'anèc de seguit.

Piquè alavetz ena pòrta dera casa. Me dauriren dues joenetes, dues vèrges de pièchs fèrms e blanqui, redons coma lues, e me dideren: “Entratz, senhor! era nòsta patrona vos demore impacienta. Que non dormís pes nets per çò dera passion que l'inspiratz.”

Entrè en un pati, e vedí un gran edifici damp sèt pòrtes; e apareishie tota era façada plia de hièstres, que dauen entà un immens jardin. Aguest jardin embarraue totes es meravelhes d'arbes frutèrs e de flors. L'adaiguauen arriuets e l'encantaue eth cant des audèths. Era casa ère tota de marme blanc, tan diafan e brillantat, que reflectie era imatge deth que la guardaue, e es plafons interiors èren caperadi d'aur e enrodadi d'inscripcions e diboishi de diuèrses formes. Tot eth pasiment ère de marme ric e de fresques rajòles. Ath miei dera sala i auie ua hònt incrustada de pèrles e peireria. Tapissi de seda caperauen es solèrs, tapissi admirables penjauen des murs, e per çò des mòbles, eth lenguatge e era escritura mès eloquents non poirien descriuer-les.

Dempús d'entrar e sèir-me...

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era vint-e-siesau net

Era didec:

¹³ governador d'ua província

Me n'è sabut, ò rei afortunat! qu'eth mercadèr seguic condant atau era sua istòria ath corredor còpte d'Eth Caire, eth quau l'ac condèc ath sultan d'aquera ciutat dera China.

“Vedí que se m'apressaue era joena, ornada damb pèrles e peireria, ludenta era cara e assassins es uelhs neri. Me hec un arridolet, me cuelhec entre es sòns braci, e me sarrèc contra era. De seguic amassèc es sòns pòts damb es mèns, e gustèc era mia lengua damb era sua. E jo hi madeish. E era me didec: “Ei vertat que t'è aciu o ei un saunei?” Jo responí: “Que sò eth tòn esclau!” E era didec: “Aué qu'ei un dia de benediccion! Per Allà! Ja non viuia, ne podia gaudir minjant e beuent!” Jo responí: “E jo madeish!” Dempús mos seiguérem, e jo, confonut per aquera manèra de receber-me, non lheuaua eth cap.

Mès botèren eth mantèl e mos presentèren plats esquistos: carns fregides, poths farcits e pastissi de tota sòrta. E ambdús mingèrem enquia assadorar-mos, e era me botaue era parva ena boca, en tot convidar-me cada còp damb doces paraules e guardades ahiscadores. Dempús me presentèren era gèrla e era palangana de coeire, e me lauè es mans, e era tanben, e mos perhumèrem damb aigua de ròses e musc, e mos seiguérem entà parlar.

Alavetz era me condèc es sues penes, e jo hi madeish. E damb tot aquerò m'encamardè encara mès. E de seguic comencèrem damb amorasses e jòcs, e mos estèrem punant e hènt-mos mil bailines, enquia qu'escuric. Mès que non serie de cap utilitat condar-les peth menut. Dempús mo n'anèrem entath lhet, e siguérem entrelaçadi enquiarada maitiada. E tot çò d'aut, damb es sòns detalhs, pertanh ath mistèri.

A londeman me lheuè, botè dissimuladament dejós deth coishin era borsa damb cinquanta dinnars d'aur, me didí adiu dera joena e me premaní entà partir. Mès era se metec a plorar, e me didec: “Ò, senhor mèn! Quan tornarè a veir eth tòn beròi ròstre?” E jo li didí: “Tornarè aguesta madeisha net.”

E en gésser me trapè ena pòrta eth saumet que m'auie amiat era vesilha, e aquiu s'estaua tanben eth saumetè demorant-me. Montè en saumet, e arribè en kahn Serur, a on me calec baishar, e autrejant-li miei dinnar d'aur ath saumetè, li didí: “Torna aciu en escurir.” E me responec: “Es tues ordes que son en mèn cap.” Entrè alavetz en kahn e esdejoè. Dempús gessí entà recuélher dera casa des mercadèrs er impòrt des mèns genres. Crubè es quantitats, e tornè entà casa, ordenè que premanissen un moton fregit, crompè doci, e cridè a un messatgèr, ath quau li balhè era adreça dera casa dera joena, en tot pagar-li per auança e ordenant-li qu'amièsse totes aqueres causes. E jo seguí ocupat enes mèns negòcis enquiarada net, e quan me venguec a cercar eth saumetè, cuelhí cinquanta dinnars d'aur, que me sauvè en un mocador, e gessí.

En entrar ena casa podí veir qu'ac auien netejat tot, auien lauat eth solèr, era codina ère ludenta, es candelèrs premanidi, alugadi es fanaus, botada era parva e abocadi es vins e es autes beuendes. E era, en veder-me, se lancèc enes mèns braci, e en tot amorassar-me me didec: “Per Allà! Guaire te desiri!” E dempús mos metérem a minjar auerasi e nòdes

enquiara mieja net. E alavetz mos entrelacèrem enquiara maitiada. E me lheuè, botè es cinquanta dinnars d'aur en lòc de costum, e me n'anè.

Montè en saumet, me filè entath kahn, e aquiu seguí dormint. En escurir me lheuè e ordenè qu'eth codinèr deth kahn premanisse era parva: un plat d'arròs sautejat damb boder e accompanhat damb nòdes e amelhes, e les manè ena casa dera mia estimada. E cuelhent cinquanta dinnars d'aur, les metí en un mocador e gessí. E aquera net m'arribèc damb era joena çò qu'ère escrit qu'arribèsse.

E seguint d'aguesta sòrta, acabè per arroïnar-me absolutament, e ja non auia un solet dinnar, ne tansevolh un dracma. Alavetz me didí entà jo que tot auie estat òbra de Cheitan. E recitè es següentes estròfes:

S'era fortuna abandonèsse ath ric, lo veiratz apraubir-se e e amortar-se sense glòria, coma eth solei que se torné auriò en cogar-se!

E en desparéisher, eth sòn rebrembe se delís entà tostemp de totes es memòries! E se torné bèth dia, era sòrt non l'alegrarà jamès.!

Que li hè vergonha presentar-se enes carrèrs! E solet damb eth madeish, vessarà totes es lèrmes des sòns uelhs!

Ò Allà! Er òme non pòt demorar arren des sòns amics, pr'amor que se què ena misèria, enquia e tot es sòns parents renegaràn d'eth!

E sense saber se qué hèr, senhorejat per tristi pensaments, gessí deth kahn entà passejar un shinhau, e arribè ena plaça de Bain Al-Kasrain, apròp dera pòrta de Zauilat. Aquiu vedí a ua gentada enòrma qu'aumplie tota era plaça, pr'amor qu'ère dia de hèsta e de hèira. Me calè entre era multitud, e per decret deth Destin trapè ath mèn costat a un cavalièr plan ben vestit. E coma qu'era gent aumentaue, me sarrèren contra eth, e precisament era mia man se trapèc apegada ara sua pòcha, e notè qu'era pòcha auie un petit paquet redon. Alavetz metí rapidament era man e treiguí eth petit paquet; mès que non auí pro adretia entà qu'eth non se n'encuedèsse. Pr'amor qu'eth cavalièr notèc per çò der amendriment deth pes, que l'auien uedat era pòcha. Se virèc emmaliciat, brandint ua maça, e me fotec un còp en cap. Queiguí en solèr e m'enrodèc un grop de gent, quauqui uns des quaus empediren que se repetisse era agression en tot cuéller ath shivau dera brida e dider-li ath cavalièr: “Non te hè vergonha profitar-te'n dera sarrada de gent entà pataquejar a un òme indefens?” Mès eth didec: “Sabetz-vo'n toti qu'aguest òme ei un panaire!”

En aqueith moment me remetí deth mèn estavaniment, e entení qu'era gent didie: “Que non pòt èster! Aguest joen qu'ei pro ric entà auer de tier-se a panar!” E toti discutien se jo auia o non panat, e cada còp ère màger era discussion. Me vedí fin finau arrossegat pera multitud, e dilhèu m'auria pogut escapar d'aqueith cavalièr, que non me volie deishar, quan, per decret deth Destin, passèren per aquiu eth wali e era sua garda, que trauessant era pòrta de Zauilat, s'apressèren en grop que mos trapàuem. E eth wali preguntèc: “Qué se passe?” E responèc eth cavalièr: “Per Allà! Ò emir! Vaquí a un

panaire. Qu'amiaua jo ena pòcha vint dinnars d'aur, e entre es sarrades dera gent a trapat era manèra de panar-me-les." E eth wali li preguntèc ath cavalièr: "I a bèth testimòni?" E eth cavalièr responec: "Que non n'è cap." Alavetz eth wali cridèc ath *mokadem*, cap dera policia, e li didec: "Cuelh ad aguest òme e escorcolha-lo." E eth *mokadem* m'agarrèc, pr'amor que ja non me protegie Allà, e me treiguec tota era ròba, en tot trapar-me fin finau era petita borsa, qu'ère plan que òc de seda blua. Eth walí la cuelhèc e condèc es sòs, e ère exactament era quantitat de dinnars d'aur qu'eth cavalièr auie dit.

Alavetz eth walí cridèc as sòns gardes, e les didec: "Hètz-vos a vier aciu ad aguest òme." E me meteren enes sues mans, e me didec: "Te cau díder era vertat. Ditz-me se coheisses qu'as panat aguesta borsa." E jo, avergonhat, joquè eth cap e reflexionè pendent un moment, dident entà jo: "Se digui que non è estat, non me van a creir, donques que vien de trapar-me era borsa ath dessús, e se digui que l'è panada, sò perduto." Mès acabè per decidir-me, e responí: "Òc, l'è panat."

En veder-me se quedèc estonat eth wali, e cridèc as testimònies, entà qu'entenessem es mies paraules, en tot manar-me que les repetissa dauant d'eri. E se passau tot aquerò en Bab-Zauilat.

Eth wali ordenèc alavetz ath borreu que me braquèsse era man, sivans era lei contra es panaires. E eth borreu me talhèc era man dreta. E eth cavalièr cuelhec pietat de jo e intercedic damb eth wali entà que non me braquèssen era auta man. E eth wali l'autregèc aguesta gràcia e se n'anèc. E era gent cuelhec pietat de jo, e me balhèren un veire de vin pr'amor d'encoratjar-me, donques qu'auia perduto molta sang, e me trapaua plan aflaquit. Per çò deth cavalièr, s'apressèc a jo, me balhèc era borsa e me la botèc ena man, en tot dider-me: "Qu'ès un joen ben educat e eth mestier de panaire non ei hèt entà tu." E dit aquerò, s'aluenhèc, Dempús d'auer-me obligat a acceptar era borsa. E jo me n'anè tanben, en tot estropar-me eth braç damb un mocador e caperar-lo damb era manja dera tunica. E èra tot esblancossit e fòrça trist per çò que s'auie passat.

Sense encuedar-me'n, venguí ena casa dera mia amiga. E en arribar, m'estirè cansat en lhet. Mès era, en veir eth mèn pallitge e eth mèn aclapament, didec: "Que te cau? Com ei qu'è tant esblacossit?" E responí: "Me hè fòrça mau eth cap; non me trapi ben." Alavetz, plan afluxida, me didec: "Ò patron mèn, non m'uscles eth còr! Lhèua un shinhau eth cap entà jo, t'ac prègui, uelh dera mia vida! E ditz-me çò que t'a arribat. Pr'amor qu'endónvii ena tua cara fòrça causes." Mès jo li didí: "Se te platz!, estauvia-me era pena de condà'c." E era se petèc en somics e didec: "Ja veigui que t'as cansat de jo, donques que non ès damb jo coma abans." E vessèc abondoses lèrmes barrejades damb alendades, e de quan en quan interrompie es sòns planhs entà hèr-me preguntes, que demorauen sense responsa; e atau mos estèrem enquira net. Alavetz mos heren a vier eth minjar coma de costum. Mès, que ja me n'encuedè jo de non acceptar, donques que m'auria avergonhat de cuéller es aliments damb era man quèrra, e cranhia que me preguntèsse eth motiu d'aquerò. E per tant, exclamè: "Que non è apetís ara". E era didec: "Ja ves se com auia rason, ditz-me se qué t'a arribat, e per qué ès tan aclapat e

damb dòu ena anma e en còr. Alavetz acabè dident-li: “T’ac vau a condar tot, mès pòc a pòc, per parts.” E era, en tot hèr-me a vier ua copa de vin, repliquèc: “Au, hilh mèn! dèisha-te de pensaments tristi. Damb aquerò se guarís era malenconia. Beu aguest vin, e fida-me era causa des tues penes.” E jo li didí: “Se t’entèstes, balha-me tu madeisha era beuenda damb era tua man.” E era apressèc era copa enes mèns pòts, en tot inclinar-la doçament, e me balhèc de béuer. Dempús l’aumplic de nauèth, e me l’apressèc un aute còp. Hi un esfòrc, estirè era man quèrra e cuelhí era copa. Mès que non podí tier es lèrmes e m’estarnè a plorar.

E quan era me vedec plorar, tanpòc se podec tier, me cuelhec eth cap damb es dues mans, e didec: “Ò, se te platz! Ditz-me eth motiu des tòns plors! Qu’è en tot usclar-me eth còr! Ditz-me tanben se per qué cuelheres era copa damb era man quèrra.” E jo li responí: “Qu’è un tumor ena dreta.” E era repliquèc: “Mòstra-me-lo, lo dauriram e t’aleugeriràs.” E jo responí: “Que non ei eth moment avient entad aguesta operaciòn. Non persutes, donques que sò decidit a non trèir era man.” Uedè en redon era copa, e seguí beuent cada viatge qu’era m’aufrie beuenda, enquia que me cuelhec era embriaguesa, mair deth desbrembe. E en tot estirar-me en madeish lòc a on me trapaua m’esclopsè.

A londeman, quan me desvelhè, vedí que m’auie premanit er esdejoar: quate pothi codinadi, bolhon de garia e vin en abondància. Que m’aufric de tot, e mingè e beuí, e Dempús volí dider-me adiu e anar-me’n. Mès era me didec: “Entà on pensest anar?” E jo responí: “Entà quinsevolh lòc a on poga esvagar-me e desbrembar es penes que sarren eth mèn còr.” E era me didec: “Ò, non te’n vages! Demora-te un shinhau mès!” E jo me seiguí, e era me tachèc ua prigonda guardada, e me didec: “Uelh dera mia vida! quina lhocaria t’aclape? Que t’as arroïnat peth mèn amor. Ath delà, endónvii que n’è tanben eth tòrt de qué ages perdut era man dreta. Eth tòn saunei m’a hèt desnishar era tua desgràcia. Mès, per Allà! jamès me separarè de tu. E voi maridar-me damb tu de forma legau.”

E manèc cridar as testimònies, e les didec: “Sigatz testimònies deth mèn matrimòni damb aguest joen. Vatz a redigir eth contracte de matrimòni, en tot hèr constar que m’auatrejat era dòt.”

E es testimònies redigiren eth contracte de matrimòni. E era les didec: “Sigatz testimònies tanben de qué totes es riqueses que me pertanhen, e que son en aguesta arca que vedetz, atau coma tot aquerò que possedisqui, ei a compdar d’ara proprietat d’aguest joen.” E es testimònies ac heren constar, e lheuèren acta dera sua declaracion, atau coma que jo acceptaua, e partiren Dempús d’auer crubat es sòns onoraris.

Alavetz era joena me cuelhec dera man, e m’amièc dauant d’un armari, lo dauric e me mostrèc un gran calaish, que dauric tanben, e me didec: “Guarda çò que i a en aguesta caisha.” E, en examinar-la vedí qu’ère plia de mocadors, cada un des quaus formaue un petit paquet. E me didec: “Tot aquerò son es bens que pendent eth coladís deth temps anè acceptant de tu. Cada còp que me balhaues un mocador damb cinquanta dinnars d’aur, m’esdegaua jo a sauvar-lo amagat en aguesta caisha. Ara te cau recuperar çò

qu'ei tòn. Allà t'ac auie sauvat e ac auie escrit en tòn Destin. Aué te protegis Allà, e m'alistèc entà realizar çò qu'eth auie escrit. Mès per tòrt mèn perderes era man dreta, e non posqui correspóner coma ei degut ath tòn amor ne ara tua adesión ara mia persona, donques qu'encara que sacrificièssa era mia anma, non serie pro." E higec: "Cuelh possession des tòns bens." E jo manè fabricar ua caisha naua, qu'en era botè un a un es paquets qu'anaua treiguent der armari dera joena.

Me lheuè alavetz e la sarrè entre es mèns braci. E seguic dident-me es paraules mès agradiues e planent-se de çò de pòc que podie hèr per jo en comparèr de çò que jo auia hèt per era. Dempús, en voler reafirmar tot aquerò qu'auie dit, se lheuèc e inscriuec eth mèn nòm sus es jòies e ròba de luxe que possedie, atau coma es sòns valors, terrens e proprietats, en tot certificà'c damb eth sòn sagèth e dauant de testimònisi.

E aquera net a maugrat des escometudes d'amor que mos hérem, s'esclipsèc plan trista per çò deth malastre que m'auie costat.

E des d'aqueuth moment non deishèc de planher-se e afigir-se, de tau sòrta, qu'ath cap d'un mes la cuelhec un aclapament, que s'anèc aumentant e s'agreugèc, enquiat punt que moric en cinquanta dies.

Alavez dispausè toti es preparatius des funeralhes, e jo madeish la metí ena hòssa e manè realizar guaires ceremònies precedissen ar enterrament. En tornar deth cementèri entrè ena casa e examinè toti es sòns legats e donacions, e vedí qu'entre d'autas causes m'auie deishat grani magasems plei de sesam. Precisament d'aguest sesam qu'era sua venda t'encarguè, ò senhor mèn! que per aquero t'avengueres a acceptar un escàs corratatge, plan inferior as tòns merits.

E aguesti viatges qu'è realizat e que t'estonauen èren indispensables entà liquidar guaire era m'auie deishat, e ara madeish vengui de crubar toti es sòs e apraiar d'autas causes.

Te prègui, donc, que non refuses era gratificacion que te voi hèr, ò tu que me balhes ospitalitat ena tua casa e me convides a compartir era tua parva! Que me haràs un favor s'accèptes toti es sòs qu'as sauvat e que crubères pera venda deth sesam.

E atau ei era mia istòria e era causa de qué minja tostemp damb era man quèrra.

Alavetz jo, ò poderós rei! li didí ath joen: "De vertat que m'aumplisses de favors e de beneficis." E me responec: "Aquerò non vau arren. Vòs ara, ò excellent corredor acompanyhar-me ara mia tèrra, que, coma sabes, ei Bagdad? Vengui de hèr importantes crompes de genre en Eth Caire, e pensi vener-les damb fòrça guanhs en Bagdad. Vòs èster eth mèn companh de viatge e eth mèn sòci de guanhs?" E responí: "Boti es tòns desirs sus es mèns uelhs." E decidírem partir tà finaus de mes.

Mentretant, me tenguí a véner sense cap pèrta tot çò que possedia, e damb es sòs qu'querò m'autregèc crompè tanben fòrça genres. E partí damb eth joen entà Bagdad, e

des d'aquiu, Dempús d'obtier guanhs immensi e crompar d'autas merces, venguérem en aguest país que govèrnes, ò rei des sègles!

E eth joen venec aquiu toti es sòns genres e se n'a anat de nauèth entà Egipte, e me dispausaua a reünir-me dampeth quan m'a arribat aguesta aventura dampeth gibós, per çò deth mèn desconeishement deth país, pr'amor que sò un estrangèr que viatge entà hèr es sòns negòcis.

Tau ei, ò rei des sègles! era istòria, que me pensi qu'ei mès extraordinària qu'era deth gibós.

Mès eth rei responc: "Donques a jo non m'ac sembla. E vau a manar que vos pengen a toti, pr'amor de qué paguetz eth crim cometut ena persona deth bofon, aguest praupe gibós qu'aucíretz."

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era vint-e-setau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! que quan eth rei dera China didec: "Vau a manar que vos pengen a toti", er intendent hec un pas, en tot ajulhar-se dauant deth rei, e didec: "Se m'ac permetes te condarè ua istòria que s'a passat hè pòqui dies, e qu'ei mès estonanta e meravilhosa qu'era deth gibós. E s'atau ac penses Dempús d'auer-la entenut, mos indultaràs a toti." Eth rei dera China didec: "Que sigue atau!" E er intendent condèc çò que seguís:

Relat der intendent deth rei dera China

"Te cau saber, ò rei des sègles e des temps! qu'era darrèra net me convidèren a un dinar de noça, que i anauen es sabents versadi en Libre dera Noblesa. Acabada era lectura deth Coran, se botèc eth mantèl, se botèc eth minjar e se hec a vier tot çò de besonh entath hestau. Mès entre d'autas causes comestibles i auie un plat d'arròs premanut dampeth alhs que se cride *raiadura*, e qu'ei deliciós s'er arròs ei en sòn punt e s'an dosificat ben es alhs e es espècies que l'adòben. Toti comencèrem a minjar-lo dampeth gran apetís, exceptat un des convidadi, que se remic tu per tu a tocar aguest plat de raiadura. E coma que l'ahisquèrem entà que lo tastèsse, jurèc que non harie tau causa. Alavetz li repetírem eth nòste prèc, mès eth mos didec: "Se vos platz non me pressetz d'aguesta manèra. Pro qu'ac paguè un còp qu'auí eth malastre de tastar-lo." E recitèc aguesta estròfa:

Se non te vòs tractar dampeth qui siguec eth tòn amic e desires evitar era sua salutacion, non pèrdes eth temps en endonviar estratagèmes: hug d'eth!

Alavetz non volérem persutar mès. Mès li preguntèrem: "Per Allà! Quina ei era causa que t'empedís tastar aguest deliciós plat de raiadura?" E responc: "Qu'è jurat non

minjar raiadura sense auer-me lauat es mans quaranta viatges seguidi damb sòsa, quaranta mès damb potasa, e quaranta damb sabon, ei a díder, cent vint còps.”

E eth patron dera casa manèc as vailets que se hessen a vier de seguit aigua e es autes causes qu'auie demanat eth convidat. E Dempús de lauar-se se seiguec de nauèth eth convidat, e encara que non guaire a gust, estirèc era man entath plat que minjàuem toti, e tremolant e trantalhant comencèc a minjar. Que mos estonèc fòrça aquerò, encara que mos estonèrem mès quan en guardar era sua man vedérem que solet auie quate dits, donques que li mancaue eth pòdo. E eth convidat non minjaue que damb es quate dits. Alavetz li didérem: “Per Allà! ditz-mos se per qué non as pòdo. Ei ua deformitat de neishement, òbra d'Allà, o as estat victima de bèth accident.”

E alavetz responc: “Frairs, encara non ac auetz vist tot. Que non me manque un pòdo, senon es dus, donques que tanpòc l'è ena man quèrra. E ath delà, en cada pè me manque un dit. Ara ac veiratz.” E mos mostrèc era auta man, e desnishèc ambdús pès, e vedérem, plan, que non auie que quate dits en cada pè. Alavetz s'aumentèc eth nòste estonament, e li didérem: “Qu'auem arribat enquiat limit dera impaciència, e desiram saber era causa de qué perdeses es dus pòdos e es auti dits des pès, atau coma eth motiu de qué t'ages lauat es mans cent vint còps seguidi.” Alavetz mos referic çò que seguís:

“Sabetz-vo'n, toti vosati! qu'eth mèn pair ère un mercadèr entre es grani mercadèrs, eth principau mercadèr dera ciutat de Bagdad en temps deth califa Harun Al-Rachid. E èren es sues delícies eth vin enes copes, es perhums des flors, es flors ena sua tija, cantaires e dançaires, es uelhs neri e es proprietàries d'aguesti uelhs. Atau, donc, quan moric non me deishèc sòs, pr'amor que s'ac auie degalhat tot. Mès coma qu'ère eth mèn pair, li hi un enterrament d'acòrd damb eth sòn reng, balhè hestaus funèbres en aunor sòn, e amiè dòu dies e nets. Dempús anè ena botiga qu'auie estat sua, la daurí, e non trapè arren qu'auesse valor, ath contrari, me'n sabí de qué deishaue fòrça deutes. Alavetz anè a cercar as creditors deth mèn pair, en tot demanar-les qu'auessen paciència e les padeguè çò melhor que podí. Dempús me metí a véner e a crompar, e a pagar es deutes, e aumentè eth mèn capitau damb es mèns legitims guanhs.

Mès un dia qu'èra jo seigut ena botiga, vedí auançar montada en ua mula grisa, un miracle entre es miracles, a ua joena reludenta de beresa. Ath sòn dauant i anaue un eunuc e darrèr un aute. S'arturèc era mula, e era baishèc ena entrada deth mercat, e entrèc en eth, seguida d'un des sòns eunucs. E aguest li didec: “Ò senhora mia! Se te platz, non te dèishes veir pes caminaires. Que te haràs a vier bèth malastre sus nosati. Anem-mo'n d'aciu.” E er eunuc volet hèr-se-la a vier. Mès era non ne hec cabau des sues paraules, e s'estèc en tot examinar totes es botigues deth mercat, ua darrèr dera auta, sense que ne vedesse ua mès luxuosa ne melhor presentada qu'era mia. Alavetz se filèc entà jo, tostemp seguida per eunuc, se seiguec ena mia botiga e me desirèc era patz. E ena mia vida auia entenut ua votz mès doça e ues paraules mès delicioses. E la guardè, e sonque en veder-la, me sentí plan trebolat, damb eth còr cuelhut. E non podí separar era mia guardada deth sòn ròstre, e recitè aguestes dues estròfes:

Balhè ara beròia deth vel suau, tan suau coma era ala d'ua paloma!

Ditz-li qu'en pensar en çò que patisqui, me pensi qu'era mòrt m'aleugerirà!

Ditz-li que sigue brava un shinhau mès e pro! E per era, entà apressar-me as sues ales, è renonciat ara mia tranquillitat!

Quan entenec es mèns vèrsi, me responec damb aguesti:

È despenut eth mèn còr en tot estimar-te! E aguest còr refuse d'auti amors!

E s'es mèns uelhs vedessen bèra auta beresa, ja non se poirien alegrar!

Jurè non arrincar jamès eth tòn amor deth mèn còr! E, ça que la, eth mèn còr ei tris e assedegat deth tòn amor!

Qu'è begut en ua copa qu'en era trapè er amor blos! Per qué non an banhat es tòns pòts aguesta copa qu'en era trapè er amor?...

Dempús me didec: “Ò, joen mercadèr! As bones teles entà mostrar-me?” Ad aquerò responí: “Ò, senhora mia! Eth tòn esclau ei un praube mercadèr e non possedís arren digne de tu. Tie, donc, paciència pr'amor que coma encara ei fòrça d'ora, non an arribat enes botigues es auti mercadèrs. E tanlèu les daurisquen, anarè a crompar jo madeish es genres que cerques.” Dempús siguí conversant damb era, en tot senter-me cada còp mès encamardat.

Mès quan es mercadèrs dauriren es sues botigues, me lheuè e gessí a crompar çò que m'auie encargat, e eth totau des crompes, que cuelhí a compde mèn, pujaue a cinc mil dracmes. E tot l'ac autregè ar eunuc. E de seguit era joena partic damb eth, en tot dirigir-se entath lòc a on lo demoraue er aute eunuc damb era mula. E jo entrè ena mia casa embriagat d'amor. Me heren a vier eth minjar e non podí minjar, pensant tostemp en aguesta beròia joena. E quan volí dormir hugec de jo eth dromilhon.

D'aguesta sòrta se passèc ua setmana, e es mercadèrs me reclamèren es sòs; mès coma que non tornè a saber-me'n dera joena, les preguè qu'auessen un shinhau de paciència, demanant-les ua auta setmana de tèrme. E eri i sigueren d'acòrd. E plan que òc, ath cap d'ua setmana vedí arribar ara joena, montada ena sua mula e acompanyada d'un sirvent e de dus eunucs. E era joena me saludèc e me didec: “Ò, senhor! Perdonatz-me qu'ajam tardat tant en pagar-te. Mès vaquí es sòs. Mana a vier a un cambiaire, entà que veigue aguestes monedes d'aur.” Manè vier ath cambiaire, e de seguit un des eunucs l'autregèc es sòs, les examinèc e les trapèc de lei. Alavetz cuelhí es sòs, e siguí en tot parlar damb era joena enquia que se dauric eth mercat e arribèren es mercadèrs enes sues botigues. E era me didec: “Ara qu'è besonh d'aguestes e d'aqueres causes. Vè-te'n a crompar-les.” E crompè ath mèn compde tot çò que m'auie encomanat, en tot autrejar-la'c tot. E era ac cuelhec, coma eth prumèr viatge, e se n'anèc de seguit. E quan la vedí aluenhar-se, didí entà jo: “Que non compreni aguesta amistat que me tie. Me hè a vier quate cents dinnars e se hè a vier genre que ne vau mil. E se'n va sense dider-me ne tansevolh a on demore. Mès solet Allà sap çò qué s'amague en sòn còr!”

E atau se passèc tot un mes, cada dia mès tormentat eth mèn esperit per aguestes reflexions. E es mercadèrs vengueren a reclamar-me es sòs de manèra tant urgenta, qu'entà padegar-les me calec dider-les qu'anaua a véner era mia botiga damb toti es genres, e era mia casa e toti es mèns bens. Me trapè, donc, près dera roïna, e èra plan aclapat, quan vedí ara joena qu'entraue en mercat e venguie entara mia botiga. E en veder-la s'esbugassèren totes es mies penes, e enquia e tot desbrembè era trista situacion que m'auia trapat pendent era sua abséncia. E era se m'apressèc, e damb era sua votz plia de doçor me didec: "Trè era balança, entà pesar es sòs que te hèsqui a vier." E me balhèc, plan que òc, guaire me deuie e un shinhau mès, coma pagament des crompes qu'entada era auia hèt.

De seguit se seiguec ath mèn costat e me parlèc damb grana cordialitat, e jo m'aflaquia d'alegria. E acabèc dident-me: "Ès fradin o as esposa?" E jo didí: "Per Allà! non è ne hemna legitima ne concubina". En didèc me metí a plorar. Alavetz era me preguntèc: "Per qué plores?" E jo responí: "Per arren; qu'ei que m'a vengut ua causa ena ment." E Dempús m'apressè ath sòn vailet, li balhè quauqui dinnars d'aur e li demanè que me servisse d'intercessor entre era e era mia persona entad aquerò que jo desiraua. E eth se metec a arrir, e me didec: "Te cau saber qu'era mia senhora ei encamardada de tu. Donques que non auie cap besonh de crompar teles, e solet les a crompat entà poder parlar damb tu e hèr-te a veir era sua passion. Pòs, per tant, dirigir-te ada era, segur de qué non te pelejarà ne t'a de contrariar."

E quan era s'anaue a díder adiu, me vedec autrejar es sòs ath vailet que l'acompanhaue. E alavetz se tornèc a sèir e me hec un arridolet. E jo li didí: "Autreja ath tòn esclau era gràcia que desire demanar de tu e perdonar-li per auança çò que te va a díder." Dempús li parlè de çò qu'auia en mèn còr. E vedí que l'agradaue, pr'amor que me didec: "Aguest esclau te harà a vier era mia responsa e te diderà era mia voluntat. Hè tot çò que te digue que hèsques." Dempús se lheuèc e se n'anèc.

Alavetz venguí a autrejar as mercadèrs es sòns sòs damb es interèssi corresponents. Per çò que hè a jo, des deth moment que deishè de veder-la perdí tot eth mèn dromilhon pendent totes es nets. Mès a tot darrèr, passadi quauqui dies, vedí arribar ar esclau e lo recebí damb sollicitud e generositat, pregant-li que me balhèsse notícies. E eth me didec: "Qu'a estat malauta aguesti dies." E jo persutè: "Balha-me quauque detalh d'era." E eth responc: "Aguesta joena a estat educada pera nòsta patrona Zobeida, esposa favorita de Harun Al-Rachid. E a entrat en sòn servici. E era nòsta patrona Zobeida l'estime coma se siguesse ua hilha sua, e non li remís arren. Mès er aute dia li demanèc permís entà gésser, en tot dider-li: "Era mia anma desire passejar-se un shinhau e tornar de seguit en palai." E se l'autregèc eth permís. E des d'aqueth dia non deishèc de gésser e de tornar en palai, tan soent, qu'acabèc per èster fòrça adreita en çò des crompes, e se convertic en ua proveïdora dera nòsta patrona Zobeida. Alavetz te vedec, e li parlèc de tu ara nòsta patrona, en tot pregar-li que la maridèsse damb tu. E era nòsta patrona li responc: "Que non te posqui díder arren sense coneisher ad aguest joen. Se me convenci de qué t'egale en qualitats, te junherè damb eth." Mès ara vengui a dider-te qu'eth nòste prepaus ei qu'entres en palai. E s'artenhem hèr-te entrar sense

qu'arrés se'n sapie, pòs èster segur de maridar-te, mès se te desnishen te talharàn eth cap. Què dides ad aquerò?" Jo responí: "Vierè damb tu." Alavetz me didec: "A penes arribe era net, endralha-te entara mesquita que Sett-Zobeida a manat edificar ath cant deth Tigris. Entra, hè era tua oracion, e demora-me." E jo responí: "Aubedisqui, patron, e aunori."

E quan arribèc era net anè entara mesquita, entrè, me botè a pregar, e passè aquiu tota era net. Mès en hèr-se de dia, vedí per ua des hièstres que dan entar arriu, qu'arribauen en ua barca quauqui esclaus amiant dues caishes uedes. Les meteren ena mesquita e se'n tornèren entara sua barca. Mès un d'eri, que s'auie demorat darrer des auti, ère eth que m'auie servit d'intercessor. E ara seguida vedí arribar ena mesquita ara mia estimada, era dauna de Sett-Zobeida. E corrí ath sòn encontre, en tot voler sarrar-la enes mèns braci. Mès era hugec entà a on èren es caishes uedes e li hec un senhau ar eunuc, que me cuelhec, e abans de què podessa defener-me me metec en ua d'aqueries caishes. E en un virament de uelhs, m'amièren entath palai deth califa. E me treigueren dera caisha. E me balhèren vestits e causes que valerien aumens cinquanta mil dracmes. Dempús vedí a d'autes vint esclaves blanques, totes damb pièch de verge. E ath miei d'eres i auie Sett-Zobeida, que non podie botjar-se de tanti esplendors qu'amiaue a compdar deth melic.

E es daunes formauen dues hileres dauant dera sultana. Jo hi un pas e punè era tèrra entre es sues mans. Alavetz me hec un senhau entà que me seiguessa, e me seiguí entre es sues mans. Ara seguida m'interroguèc sus es mèns negòcis, es mèns parents e eth mèn linhatge, en tot responer-li jo a tot aquerò que me preguntaue. E semblaue plan satisfèta, e didec: "Allà! Ja veigui que non è perdit eth temps elevant ad aguesta joena, donques que li trapi un espòs coma aguest!" E higec: "Te cau saber que la considèri coma se siguesse era mia hilha, e serà entà tu ua esposa aubedienta e doça dauant d'Allà e dauant de tu!" E alavetz m'inclinè, punè era tèrra, e consentí en maridar-me.

E Sett-Zobeida me convidèc a passar en palai dètz dies. E aquiu me demorè aguesti dètz dies, mès sense saber-me'n arren dera joena. E èren d'autes joenes es que me hègen a vier er esdejoar e eth dinar e mestrauen era taula.

Passat eth temps indispensable entas preparatius dera nòça, Sett-Zobeida li demanèc ar Emir des Credents eth permís entara nòça. E eth califa, Dempús de dar eth sòn permís, li regalèc ara joena dètz mil dinnars d'aur. E Sett-Zobeida manèc cercar ath kadi e as testimònies, qu'escriueren eth contracte de matrimòni. Dempús comencèc era hèsta. Se premaniren doci de tota sòrta e es minjars de costum. Mingèrem, beuèrem e se repartiren plats de minjar per tota era ciutat, en tot tardar-se eth hestau dètz dies complèts. Dempús amièren ara joena en hammam entà premanir-la, segons es costums.

E pendent aguest temps se botèc era taula entà jo e entàs mèns convidadi, mos heren a vier plats esquistos, e entre d'autes causes, ath miei de pothi fregidi, pastissi de tota sòrta, farcits deliciosi e doci perhumats damb musc e aigua de ròses, i auie un plat de raiadura capable de tornar lhòco ar esperit mès equilibrat. E jo, per Allà! tanlèu me seiguí ena

taula, non podí mens que precipitar-me sus aguest plat de raiadura e assadorar-me d'eth. Dempús me sequè es mans.

E atau m'estè tranquil tota era net. Mès s'aluguèren es halhes e arribèren es cantaires e jogaires d'esturments. Dempús se procedic a vestir ara nòvia. E la vestiren sèt còps damb vestits desparièrs, ath miei des cants e deth sonar des esturments. Per çò deth palai, ère totafèt plen d'ua gentada de convidadi. E jo, quan auec acabat era ceremònìa, entrè en apartament senhalat e me heren a vier ara nòvia, en tot procedir eth servici a trèir-li toti es vestits, retirant-se dempús.

Quan la vedí tota nuda e siguérem solets en lhet, la cuelhí entre es mèns braci, e tau ère era mia alegria, que me semblaue mentida poder possedir-la. Mès en aguest moment notèc era flaira dera mia man que damb era auia minyat era raiadura, e a penes la notèc deishèc anar un sorriscle agudent.

De seguit acodiren pertot es daunes de palai, mentre que jo, tremolant d'emocion, non me n'encuedaua dera causa de tot aquerò. E li dideren: “Ò fraia nòsta! Què te cau?” E era responc: “Per Allà! desliuratz-me de seguit d'aguest stupid, que me pensè qu'ère ôme de bones manères!” E jo li preguntè: “E per qué me jutges stupid o lhòco?” E era didec: “Insensat! Que ja non t'estimi, peth tòn pòc sen e mala accion!” E cuelhec un hlagèth que i auie près d'era, e me foetèc damb tan fòrts patacs, que perdí eth coneishement. Alavetz era s'arturèc, e les didec as damaisèles: “Cuelhetz-lo e amiatz-lo ath governador dera ciutat, pr'amor de qué li talhen era man que mingèc es alhs.” Mès que ja m'auia jo remetut, e en enténer aguestes paraules, exclamè: “Que non i a poder ne fòrça senon en Allà Totpoderós! Mès per auer minyat alhs m'an de talhar a jo era man? Qui a vist jamès ua causa semblabla?” Alavetz es damaisèles comencèren a intercedir a favor mèn, e li dideren: “Ò, fraia, non lo castigues aguest còp! Autreja-mos era gràcia de perdonar-lo.” Alavetz era didec: “Vos autregi çò que demanatz; non li talharàn era man, mès, ça que la, quauquarren des sues extremitats l'è de talhar.” Dempús se n'anec e me deishèc solet.

Per çò que hè a jo, siguí dètz dies totafèt solet e sense veder-la. Mès passadi es dètz dies, venguec a cercar-me e me didec: “Ò tu, eth dera cara ennerida¹⁴ tan pòca causa sò entà tu que mingères alh abans dera nòça?” Dempús cridèc as sues sirventes e les didec: “Estacatz-li es braci e es cames!” E alavetz m'estaquèren es braci e es cames, e era cuelhec un raser ben ahilat, e me talhèc es dus pòdos des mans e es dits gròssi des pès. E plan per aquerò, ò, toti vosati! me vedetz sense pòdos enes mans e enes pès.

E jo, queiguí estavanit. Alavetz era botèc enes mies herides povassi d'ua arraïc aromatica, e atau calhèc era sang. E jo didí, prumèr entà jo e dempús en votz nauta: “Non tornarè a minjar raiadura sense lauar-me dempús quaranta còps damb potasa, quaranta damb sòsa e quaranta damb sabon.” E en entener-me me hec jurar que compliria aguesta promesa, e que non minjaria raiadura sense complir exactament çò que vengua de díder.

¹⁴ se ditz quan ua persona a executat un acte de forma ben hèta

Plan per aquerò, quan me pressàuetz toti es aciu amassadi entà que mingèssa d'aguest plat de raiadura que i a ena taula, me sò esblancossit e m'è dit: "Vaguí era raiadura que me costèc pèrder es pòdos." E en entestadir-vos entà que ne mingèssa, me vedí obligat peth mèn jurament a hèr aquerò qu'auetz vist."

Alavetz, ò rei des sègles! didec er intendent seguint era istòria, mentre es auti convidadi èren en tot escotar, li preguntè ath joen mercadèr de Bagdad: "E qué t'arribèc dempús damb era tua espesa?" E eth me responce: "Quan hi aqueth jurament dauant d'era, se padeguèc eth sòn còr, e acabèc per perdonar-me. Alavetz la cuelhi e m'ajacè damb era. E, per Allà!, recuperè pro ben eth temps perduto e desbrembè es mies penes. E mos estèrem junhudi pendent fòrça temps d'aquera manèra. Dempús era me didec: "Te cau saber qu'arrés dera cort deth califa se'n sap de çò que mos a passat a nosati. Qu'ès eth solet qu'artenhèc entrar en palai. E as entrat gràcies ara ajuda de El-Sayedat¹⁵ Zobeida." Dempús m'autregèc dètz mil dinnars d'aur, en tot dider-me: "Cuelh aguesti sòs e vè-te'n a crompar ua bona casa entà que pogam víuer es dus."

Alavetz gessí e crompè ua magnifica casa. E aquiu transportè es riqueses dera mia espesa e guairi presents l'auien hèt, es objectes preciosi, teles, mòbles e d'autres causes beròies. E tot ac botè en aquera casa qu'auia crompat. E viuérem amassa enquiat limit des plasers e dera expansion.

Mès ath cap d'un an, per voluntat d'Allà, moric era mia espesa. E non ne cerquè cap auta, pr'amor que volí viatjar. Gessí alavetz de Bagdad, dempús d'auer venut toti es mèns bens, e cuelhí toti es mèns sòs e comencè eth viatge, enquia qu'arribè en agesta ciutat."

E tau ei, ò rei deth temps! seguic er intendent, era istòria que me referic eth joen mercadèr de Bagdad. Alavetz toti es convidadi seguírem minjant, e dempús partírem.

Mès, en gésser, m'arribèc era aventura damb eth gibós. E alavetz se passèc çò que se passèc.

Aguesta qu'ei era istòria. Sò convençut de qué ei mès estonanta qu'era nòsta aventura damb eth gibós. Uasalam!¹⁶

Alavetz didec eth rei dera China: "Donques t'enganhes. Que non ei mès meravellosa qu'era aventura deth gibós. Pr'amor qu'era aventura deth gibós ei plan mès estonanta. E plan per aquerò vos vau a crucificar a toti, deth prumèr enquiat darrèr."

¹⁵ era gran senhora, era patrona

¹⁶ qu'era patz sigue damb tu

Mès en aguest moment auancèc eth mètge judiu, punèc era tèrra entre es mans deth sultan, e didec: “Ò rei deth temps! Te vau a condar ua istòria qu’ei solide mès extraordinària que tot aquerò qu’as entenut, e qu’era madeisha aventura deth gibós.”

Alavetz didec eth rei dera China: “Conda-la lèu, pr’amor que non posqui tier-me mès.”

E eth mètge judiu didec:

Relat deth mètge judiu

“Era causa mès extraordinària que m’arribèc ena mia joenessa ei precisament aguesta que vatz a enténer, ò senhors mèns de qualitats!

Qu’era en tot estudiar alavetz medecina e sciéncies ena ciutat de Damasc. E quan auí aprenut ben era mia profession, comencè a exercir-la e a guanhar-me era vida.

Mès un dia entre es dies, un esclau deth governador de Damasc venguec ena mia casa, e en tot dider-me que l’acompanhèssa, m’amièc entath palai deth governador. E aquiu, ath miei d’ua gran sala, vedí un lhet de marme chapat d’aur. En aguest lhet i auie estirat e malaut un hilh d’Adam. Qu’ère un joen tan beròi, que non se n’aurie trapat un aute coma eth entre toti es deth sòn temps. M’apressè ath sòn cabeç, e li desirè ua rapida garison e completa salut. Mès eth sonque me responec hènt un senhau damb es sòns uelhs. E jo li didí: “Ò, senhor mèn, balhatz-me era man!” E eth m’alonguèc era man quèrra, çò que m’estonèc fòrça, en tot hèr-me pensar: “Per Allà! Quina causa mès estonanta! Vaquí un joen de bona aparença e de nauta condicion, e que, totun, ei fòrça mau educat.” Mès non per aquerò deishè de paupar-li eth pos, e li receptè un medicament a basa d’aigua de ròses. E tornè a visitar-lo, enquia que, passadi dètz dies, se remetec e polec lheuar-se coma de costum. Alavetz li conselhè qu’anèsse en hammam e que dempús tornèsse a descansar.

Eth governador de Damasc me mostrèc era sua gratitud en tot autrejar-me ua magnifica tunica d’aur e nomentar-me, non solet mètge sòn, senon tanben der espitau de Damasc. Per çò deth joen, que pendent era sua malautia auie seguit balhant-me era man quèrra, me preguèc que l’acompanhèssa en hammam, que s’auie sauvat entada eth solet, en tot enebir era entrada a totes es autes personnes. E quan arribèrem en hammam s’apressèren es vailets deth joen, l’ajudèren a despolhar-se, cuelhent era sua ròba e balhant-li ua auta, neta e naua. E en veir nud ath joen, notè que li mancaue era man dreta. E m’estonèc e me hec dò aguest descurbiment. E aumentèc eth mèn estonament quan vedí es senhaus de còps en tot eth sòn còs. Alavetz eth joen se virèc entà jo, e me didec: “Ò, mètge deth sègle! Non t’estones de veder-me coma me ves, donques que te vau a condar eth motiu, e enteneràs ua relacion plan extraordinària. Mès mos cau demorar èster dehòra deth hammam.”

Dempús de gésser deth hammam arribèrem en palai, e mos seiguérem entà descansar e minjar dempús. Mès eth joen me didec: “Non t’estimes mès que pugem ena sala mès nauta?” E jo li responí que òc, e alavetz manèc as vailets que fregissen un moton e lo pugèssen ena sala nauta, qu’entada era mos filèrem. E es esclaus non se tardèren a pujar

eth moton fregit e tota sòrta de frutes. E mos metérem a minjar, e eth tostemp tenguie era man quèrra. Alavetz jo li didí: "Conda-me ara aguesta istòria." E eth responec: "Ò, mètge deth sègle!, te la vau a condar. Escota, donc."

Te cau saber que neishí ena ciutat de Mossul, a on era mia familha figuraue entre es mès importants. Eth mèn pair ère eth màger des dètz frairs que deishèc eth mèn pairin quan moric, e quan aquerò arribèc, eth mèn pair ère ja maridat, madeish que toti es mèns oncles. Mès eth ère eth solet qu'auec un hilh, que siguí jo, donques que cap des mèns oncles n'auec. Plan per aquerò anè creishent entre era simpatia des mèns oncles, que m'estimauen fòrça e s'alegrauen de guardar-me.

Un dia qu'èra damb eth mèn pair ena mesquita de Mossul pr'amor de pregar era oracion deth diuendres, vedí que Dempús dera pregària toti se n'auien anat, mens eth mèn pair e es mèns oncles. Se seigueren toti en gran tapís, e jo me seigúi damb eri. E se meteren a parlar, tractant era convèrsa sus es viatges e e es meravelhes de païsi estrangèrs e des granes ciutats luenhanes. Mès sustot, parlèren d'Egipte e d'Eth Caire. E es mèns oncles repetiren es relats admirables des viatjaires qu'auien estat en Egipte, e didien que non i auie ena tèrra un país mès beròi e un arriu mès meravilhós qu'eth Nil. Plan per aquerò es poètes an hèt fòrça ben en cantar ad aguest país e ath sòn Nil, e ditz era vertat eth poèta quan ditz:

Per Allà! Te conjuri que li digues ath rei deth mèn país, ath Nil deth mèn país, qu'aciu non posqui padegar era mia set, qu'er Eufrates non me pòt amortar era set que me tormenta!

Es mèns oncles comencèren a condar es meravelhes d'Egipte e deth sòn arriu, damb tanta eloquència e tanta calor, que quan deishèren de parlar e se n'anèc cada un ena sua casa, me demorè fòrça pensatiu e preocupat, e non podia hèr enlà deth mèn esperit er agradiu rebrembe de totes aqueres causes que venguia d'escotar sus aqueth país tant admirable. E quan entornè ena mia casa, non podí cuélher era sòn en tota era net, e perdí er apetís.

M'en sabí Dempús qu'es mens oncles èren en tot premanir un viatge entà Esgipte, e li preguè tant arderosament ath mèn pair que me deishèsse partir damb eri, que m'ac permetec e enquia e tot me crompèc merces plan estimables. E les encarguè as mèns oncles que non me hessen a vier damb eri entà Egipte, senon que me deishèssen en Damasc, a on auia jo de guanhar sòs damb es genres qu'amiaua. Me didí adiu deth mèn pair, m'amassè damb es mèns oncles, e gessérem de Mossul.

Atau viatgèrem enquia Alepo, a on mos arturèrem quauqui dies, e d'aquiu seguírem eth viatge enquia Damasc, a on non mos tardèrem a arribar.

E vedérem que Damasc ère ua ciutat beròia, entre jardins, arriuet, arbes, frutes e audèths. Mos demorèrem en un des khans, e es mèns oncles se demorèren en Damasc enquia que veneren es sues merces de Mossul, en tot crompar-ne d'autas en Damasc entà vener-les en Eth Caire, e veneren tanben es mèns genres tan ventajosament, que

cada dracma de mercaderia m'autregèc cinc dracmes d'argent. Dempús es mèns oncles me deishèren solet en Damasc e seguiren eth sòn viatge entà Egipte.

Per çò que hè a jo, seguí demorant en Damasc, a on loguè ua casa meravelhosa, qu'es sues bereses non pòt explicar era lengua humana. Me costaua dus dinnars d'aur cada mes. Mès que non me contentè damb aquerò. Comencè a hèr granes despenes, en tot satisfèr toti es mèns capricis, sense privar-me de cap parva o beuenda. E aguest tipe de vida se tardèc enquia qu'auí despenut toti es sòs qu'amiaua.

E alavetz, en tot èster seigut un dia ena pòrta dera mia casa entà cuéller era fresca, vedí que s'apressaue a jo, vient sabi pas d'a on, a ua joena ricament vestida, depassant en elegància a tot çò que jo auia vist ena mia vida. Me lheuè còp sec e la convidè a qu'aunorèsse era mia casa damb era sua presència. Non balhèc cap desencusa, senon que passèc eth lumedan e entrèc ena sala gentilament. Barrè alavetz era pòrta darrèr nòste, e plen d'alegria la cuelhí en braça e me la hi a vier en salon. Aquiu se desnishèc, se treiguec eth vel e se me presentèc damb tota era sua beresa. E tant embelinaira la trapè, que me sentí complètament senhorejat peth sòn amor.

Gessí de seguit ara cèrca deth mantèl, lo caperè damb parva succulenta e frutes esquistes e damb tot çò qu'ère dera mia obligacion en aguestes circonstàncies. E mos metérem a minjar e a jogar, e dempús a béuer, e de tau sòrta ac hérem, que cuelhérem ua peta. Alavetz la possedí. E era net que passè damb era enquiat maitin se compdarà entre es mès eroses.

A londeman me pensè que hèja ben es causes aufrint-li dètz dinnars d'aur. Mès les refusèc e didec que jamès acceptarie arren de jo. Dempús me didec: “E ara, ò estimat mèn! te cau saber que tornarè a veder-te en tres dies, en escurir. Demora-me, donques que jo non mancarè. E coma que jo madeisha me convidi, non voi costar-te cap despena; de sòrta que te vau a balhar sòs entà que premanisques un aute hestau coma eth d'aué.” E m'autregèc dètz dinnars d'aur que m'obliguèc a acceptar, e se didec adiu, en tot hèr-se a vier ath sòn darrèr tota era mia anma.

Mès, coma m'auie prometut, tornèc as tres dies, mès ricament vestida qu'eth prumèr viatge. Dera mia part, auia premanit tot çò d'indispensable, e en realitat non auia estauviat arren. E mingèrem e beuèrem coma er aute viatge, e non deishèrem de hèr amassa çò que hérem enquia que ludec eth maitin. Alavetz me didec: “Ò, eth mèn patron estimat! De vertat me trapes beròia?” Jo li responí: “Per Allà! Plan que òc!” E era me didec: “S'ei atau, posqui demanar-te permís entà hèr-te a vier a ua gojata mès beròia e mès joena que jo, pr'amor de qué se divertisque damb nosati e pogam arrir e jogar amassa, donques que m'a demanat que me la hèscia a vier damb jo, entà gaudir e hèr lhocaries es tres!” Acceptè de boni talents, e en tot autrejar-me alavetz vint dinnars d'aur, m'encarguèc que non estauvièssa arren entà premanir çò de besonh e recéber-les dignament tanlèu arribèssen era e era auta joena. Dempús se didec adiu e se n'anèc.

Tath quatau dia, me tenguí, coma de costum, a premani'c tot, damb era generositat de tostemp, e encara mès, per çò d'auer de recéber a ua persona estranya. E a penes se

coguèc eth solei, vedí arribar ara mia amiga acompanhada per ua auta joena que vengue caperada en un vel plan gran. Entrèren e se seigueren. E jo, plen d'alegria, me lheuè, aluguè es candelèrs e me metí totafèt ara sua disposicion. Eres se treigueren alavetz es sòn vels, e podí contemplar ara auta joena. Allà! Allà! Semblaue eth plen dera lua. M'esdeguè a servir-les, e les presentè es plates plies de parva e de beuendes, e comencèren a minjat e a bèuer. E jo, mentretant, punaua ara joena desconeishuda e l'aumplia era copa e beuia damb era. Mès aquerò acabèc alugant era gelosia dera auta, que sabec dissimular, e enquia e tot me didec: "Per Allà! Be n'ei de deliciosa aguesta joena! Non te semble mès beròia que jo? E jo responí ingenuament: "Qu'ei vertat, qu'as rason." E era didec: "Cuelh-la, donc, e vè-te'n a dormir damb era. Atau me compladeràs." Jo responí: "Respècti es tues ordes e les boti sus eth mèn cap e es mèns uelhs." Era se lheuec alavetz, e mos premanic era jaça, en tot convidar-mos a ocupar-la. E Dempús m'estirè ath costat dera mia naua amiga, e la possedí enquiat maitin.

Mès vaquí qu'en desvelhar-me me trapè era man plia de sang, e vedí que non ère un saunei, senon realitat. Coma que ja ère dia clar, volí desvelhar ara mia companha, encara esclipsada, e li toquè leugèrament eth cap. E eth cap se separèc de seguit deth còs e queiguec en solèr.

Per çò dera mia prumèra amiga, non i auie d'era ne tralha ne flaira.

Sense saber se qué hèr, siguí pendent ua ora pensant, e fin finau me decidí a lheuar-me, entà daurir ua hòssa en aquera madeisha sala. Quilhè es lòses de marme, comencè a hotjar, e hi un horat pro gran entà que cabesse eth cadavre, e l'acoguè de seguit. Tapè alavetz eth horat e botè es lòses madeish qu'èren abans. Hèt aquerò anè a vestir-me, cuelhí es sòs que me restauen, gessí ara cèrca deth patron dera casa, e en tot pagar-li er impòrt de un aute an de loguèr, li didí: "Me cau anar entà Egipte, a on me demoren es mèns oncles." E partí, auançant eth mèn cap as mens pès.

En arribat en Eth Caire trapè as mèns oncles, que s'alegrèren fòrça de veder-me, e me preguntèren era causa d'aqueth viatge. E jo les didí: "Qu'ère solet eth desir de tornarvos a veir e eth temor de despener-me es sòs que me restauen en Damasc." Me convidèren a víuer damb eri, e acceptè. E m'estè ena sua companhia tot un an, en tot divertir-me, minjar, bèuer, visitar es causes interessantes dera ciutat, admirar eth Nil e esvagar-me de mil manères. Malerosament, ath cap der an, coma qu'es mèns oncles auien hèt fòrça guanhs venent es sòns genres, pensèren en tornar entà Mossul; mès coma que jo non volia acompanhar-les, despareishí entà desliurar-me d'eri, e se n'anèren solets, pensant que jo auria anat entà Damasc entà premanir-les eth lotjament, donques que jo coneishia pro ben era ciutat. Dempús seguí despenent, e m'estè aquiu uns auti tres ans, e cada an manaua eth prètz deth loguèr ath mèn patron de Damasc.

A penes arribè, me filè entara mia casa, e seguí recebut damb grana alegria peth patron, que me dèc era planvenguda, e m'autregèc es claus, mostrand-me era barralha, intacta e provedida deth mèn sagèth. E plan que òc, entrè e vedí que tot ère coma jo ac auia deishat.

Çô prumèr que hi siguec netejar era estrada, entà que despareishèsse quinsevolh tralha de sang dera joena assassinada, e quan me quedè tranquil me n'anè en lhet, pr'amor de descansar des fatigues deth viatge. E en tot lheuar eth coishin entà botar-lo ben, trapè ath dejós un colhar d'aur damb tres hilères de pèrles nòbles. Qu'ère, plan, eth colhar dera mia estimada, e l'auie botat aquiu era net dera nòsta felicitat. E dauant d'aguest rebrembe vessè lèrmes de pena e planhí era mòrt d'aquera joena. Dempús amaguè suenhosament eth colhar en interior deth mèn paquet de ròba.

Passadi tres dies de repaus en casa, pensè vier entath mercat, pr'amor de cercar trabalh e veir as mèns amics. Arribè en mercat, mès ère escrit, cossent damb eth Destin, que m'auie de temptar eth Cheitan e auia de quèir ena sua temptation, donques qu'eth Destin s'a de complir. E plan que òc, me venguec era temptation de des.hèir-me d'aqueth colhar d'aur e de pèrles. Lo treiguí der interior dera tunica, e l'ac presentè ath corredor de comèrci mès adreit deth mercat. Aguest me convidèc a sèir-me ena sua botiga, e tanlèu s'animèc eth mercat, cuelhec eth colhar, me demanèc que lo demorèssa, e partic a someter-lo ara aufèrta de mercadèrs e parroquians. E ath cap d'ua ora tornèc, e me didec: "Me semblè, ath prumèr còp de uelh, qu'aguest colhar ère d'aur de lei e pèires fines, e que valerie aumens mil dinnars d'aur, mès m'enganhè: qu'ei faus. Qu'ei hèt sivans es artificis des francs, que saben imitar er aur, es pèrles e es pèrles precioses; de sòrta que non m'aufrissen per eth que mil dracmes, en sòrta de mil dinnars." Jo responí: "Vertadèrament qu'as rason. Aguest colhar ei faus. Lo manè bastir entà burlarme d'ua amiga, ara quau l'ac regalè. E ara aguesta hemna s'a mòrt e l'a deishat eth colhar ara mia; de sòrta qu'auem decidit vener-lo per çò que sigue. Cuelh-lo, vene-lo ad aguest prètz e hè-me a vier es mil dracmes." E er astut corredor se n'anèc damb eth colhar, Dempús d'auer-me guardat damb eth uelh quèr."

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era vint-e-ueitau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué eth mètge judiu seguic d'aguesta manèra era istòria deth joen:

"Eth corredor, en veir qu'eth joen non coneishie eth valor deth colhar, e s'explicaue d'aguesta sòrta, comprenec de seguit que l'auie panat o se l'auie trapat, causa que s'auie d'aclarir. Cuelhec, donc, eth colhar, e se lo hec a vier entath cap des corredors deth mercat, que de seguit se'n hec cargue, e venguec ara cèrca deth walí dera ciutat, ath quau li didec: "M'an panat aguest colhar, e ara auem trapat ath panaire, qu'ei un joen vestit coma es hilhs des mercadèrs, e ei en tau lòc, ena casa de tau corredor."

E mentre jo demoraua ath corredor damb es sòs, me vedí enrodat e agarrat pes gardes, que m'amièren ara fòrça ena casa deth wali. E eth wali me hec pregunes sus eth colhar, e jo li condè era madeisha istòria qu'ath corredor. Alavetz eth wali se metec a arrir, e

me didec: “Ara te vau a mostrar eth prètz d’aguest colhar.” E hec un senhau as gardes, que m’agarrèren, me despolhèren, e me foteren tau quantitat de còps e foetades, que me heren sang en tot eth còs. Alavetz, plen de dolor, les didí: “Diderè era vertat! Aguest colhar l’è panat!” Me semblèc qu’quierò ère melhor que declarar era terribla vertat der assassinat dera joena, donques que m’aurien sentenciat a mòrt e m’aurien executat, pr’amar de castigar eth crim.

E a penes m’auí acusat de tau panatòri, m’agarrèren deth braç e me talhèren era man dreta, coma as panaires, e me calèren eth braç en òli borint entà cicatrizar era herida. E queiguí estavanit de dolor. E me balhèren a béuer ua causa que me hec reméter. Alavetz recuelhí era mia man bracada e entornè entà casa.

Mès quan arribè en era, eth proprietari, que se n’auie sabut de tot, me didec: “Deth moment que t’as declarat colpable deth panatòri e de hèts indigni, non pòs seguir dormint en aguesta casa. Recuelh, donc, tot çò qu’ei tòn e vè-te’n a cercar un aute lotjament.” Jo responí: “Senhor, autreja-me dus o tres dies de tèrme entà que posca trapar ua casa.” E eth me didec: “Que sò d’acòrd en autrejar-te aguest tèrme.” E en tot deishar-me, se n’anèc.

Per çò que hè a jo, me lancè en soler, me metí a plorar, e didia: “Com è de tornar a Mossul, eth mèn país; com è de gausar guardar ara mia familha, Dempús que m’an talhat ua man!... Arrés me creirà quan diga que sò innocent. Non posqui hèr senon autrejar-me ara volontat d’Allà, qu’ei eth solet que me pòt balhar un mejan de sauvacion.”

Es penes e es tristeses me meteren malaut, e non podi tier-me a cercar lotjament. E ath tresau dia, en tot èster en lhet, vedí envasida era mia cramba pes soldats deth governador de Damasc que venguen damb eth patron dera casa e eth cap des corredors. E alavetz eth patron dera casa me didec: “Te cau saber qu’eth wali a comunicat ath governador generau çò deth panatòri deth colhar. E ara se passe qu’eth colhar non ei deth cap des corredors, senon deth madeish governador generau, o melhor dit, d’ua hilha sua, que despareishec tanben hè tres ans. E vien entà agarrar-te.”

En enténerquierò, comencèren a tremolar toti es mèns membres e articulacions, e me didí: “Ara plan que me van a condemnar a mòrt sense remèdi. Que vau mès que l’ac declara tot ath governador generau. Eth serà eth solet jutge dera mia vida o dera mia mòrt.” Mès ja m’auien agarrat e estacat, e m’amiauen damb ua cadia en còth entara presència deth governador generau. E mos meteren entre es sues mans a jo a ath corredor. E eth governador, guardant-me, les didec as sòns: “Aguest joen que m’amiatz non ei un panaire, e l’an talhat era man injustament. Que ne sò segur, d’quierò. Per çò deth cap des corredors, ei un mentidèr e un calomniador. Agarratz-lo e metetz-lo en croton!” Dempús eth governador li didec ath cap des corredors: “Vas a indemnizar ad aguest joen per auer-li talhat era man; se non, manarè que te pengen e confiscarè toti es tòns bens, corredor maudit!” E higec, en tot dirigir-se as gardes: “Treiguetz-lo deth dauant, e gessetz toti!” Alavetz eth governador e jo mos demorèrem solets. Mès ja m’auien desliurat deth gròs aneth deth còth, e auia tanben es braci liures.

Quan se n'anèren toti, eth governador me guardèc damb pietat, e me didec: “Ò, hilh mèn! ara vas a parlar-me damb sinceritat, en tot dider-me tota era vertat, sense amagar-me arren. Conda-me, donc, se com arribèc aguest colhar enes tues mans.” Jo li responí: “Ò, senhor mèn sobeiran! Te diderè era vertat.” E li condè guaire m'auie arribat damb era prumèra joena, com aguesta m'auie proporcionat e amiat ena casa ara dusau joena, e com, a tot darrèr, amiada pera gelosia, auie sacrificat ara sua companha. E l'ac condè tot peth menut. Mès que non m'ac cau repetir.

E eth governador, tanlèu ac auec entenut, joquèc eth cap, plen de dolor e amarum, e se caperèc era cara damb eth mocador. E atau s'estèc pendent ua ora, e eth sòn pièch s'estarnaue en somics. Dempús, s'apressèc a jo, e me didec:

“Te cau saber, ò hilh mèn! qu'era prumèra joena ei era mia hilha màger. Que siguec des dera sua mainadesa plan pervèrsa, e plan per aquerò me calec elevar-la sevèrament. Mès, a penes arribèc ena pubertat, m'esdeguè a maridar-la, e entad aquerò la manè entà Eth Caire, ena casa d'un oncle sòn, entà junher-la damb un des mèns nebots, e per tant, cosin sòn. Se maridèc damb eth, mès eth sòn espòs moric ath cap de pòc temps, e alavetz era entornèc en casa. E non auie deishat de profitar era sua estança en Egipte entà apréner tota sòrta de libertats. E tu, que sigueres en Egipte, ja saberàs guaire expèrtes son en aquerò aqueres hemnes. Que non n'an pro damb es òmes, e s'estimen e se barregen es ues damb es autes, e s'embriaguen e se pèrden. Plan per aquerò, a penes tornèc era mia hilha, te trapèc e s'autregèc a tu, e te venguec a cercar quate còps seguits. Mès damb aquerò non n'auie pro. Coma que ja auie auut temps entà pervertir ara sua fraia, era mia dusau hilha, enquiat punt d'inspirar-li un amor apassionat, non li costèc guaire amiar-la ena tua casa, dempús de condar-li tot çò que hège damb tu. E era mia dusau hilha me demanèc permís entà acompanhar ara sua fraia en mercat, e jo l'ac balhè, e se passèc çò que se passèc!

Mès quan era mia hilha màger tornèc soleta, li preguntè a on ère era sua fraia. E me responec plorant, e acabèc per dider-me, sense deishar de plorar: “Que l'è perduda en mercat e non è pogut saber se qué a estat d'era.” Aquerò siguec çò que me didec a jo. Mès que non tardèc a confiar-se ara sua mair, e acabèc en tot dider-li eth secret dera mòrt dera sua fraia, assassinada en tòn lhet pes sues pròpries mans. E d'alavetz ençà non dèishe de plorar, e non dèishe de repetir dia e net: “Me cau plorar enquia que me morisca!” E es tues paraules, ò hilh mèn, non an hèt que confirmar çò que sabia, en tot provar qu'era mia hilha didec era vertat. Ja ves, hilh mèn, guaire malerós sò! De sòrta que me cau exprimir-te un desir e demanar-te un favor, que demori non me refusaràs. Desiri qu'entres ena mia familia, e voleria dar-te coma esposa ara mia tresau hilha, qu'ei ua joena brava, ingenua e verge, e non a cap des vicis des dues fraies. E non te demanarè dòt entad aguest maridatge, senon que, ath contrari, te pagarè esplendidament, e te demoraràs ena mia casa coma un hilh.”

Alavetz li responí: “Que se hèisque era tua voluntat, ò senhor! Mès, abans, que vengui de saber-me'n qu'eth mèn pair ei mòrt, voleria vier a recuélher era sua eréncia.”

De seguit eth governador manèc un eniat a Mossul, era mia ciutat natau, entà qu'en nòm mèn recuelhesse era eréncia deishada peth mèn pair. E, plan que òc, me maridè damb era hilha deth governador, e des d'aqueth dia toti viuem aciu era vida mès prospèra e doça.

E tu madeish, ò mètge! as pogut comprobar damb es tòns pròpris uelhs se guaire estimat e aunèst sò en aguesta casa. E non te cau tier en compde era descortesia qu'è cometut damb tu pendent tota era mia malautia en tot balhar-te era man quèrra, donques que me talhèren era dreta!

Per çò que hè a jo, seguic eth mètge judiu, me meravilhèc fòrça aguesta istòria, e felicitè ath joen per auer gessut d'aguesta manèra de tau aventura. E eth m'aumplic de presents e m'auec damb eth pendent tres dies en palai e me didec adiu cargat de riqueses e de bens.

Alavetz me tenguí a viatjar e reccòrrer eth mon, pr'amor de perfeccionar-me en mèn art. E vaquí qu'arribè en tòn Emperi, ò rei esplendid e poderós! e siguec alavetz quan era net passada m'arribèc era desagradua aventura deth gibós. E tau ei era mia istòria!

Alavetz eth rei dera China didec: "Aguesta istòria, encara que m'arribèc a interessar, t'enganhesh, ò mètge! pr'amor que non ei tan meravilhosa ne estonanta coma era aventura deth gibós; de sòrta que non è mès remèdi que manar-vos entara horca as quate e mès que mès ad aguest maudit sarte, qu'ei era causa e eth principi d'aguest crim vòste."

Entenudes taus paraules, eth sarte s'auancèc entre es mans deth rei dera China, e didec: "Ò, rei plen de glòria! Abans de manar-mos penjar, permetetz-me parlar a jo tanben e vos referirè ua istòria qu'embarre causes mes extraordinàries que totes es autes istòries amassa, e ei mès prodigiosa qu'era madeisha istòria deth gibós."

E eth rei dera China didec: "Se dides era vertat, vos perdonarè a toti. Mès, malerós de tu se me condes ua istòria pòc interessanta e desprovesida de causes sublimes! Pr'amor que non trantalharè alavetz en penjar-vos a tu e as tòns tres companhs, en to hèr que vos trauèsssen de part a part, des dera basa enquiat cim."

Alavetz eth sarte didec:

Relat deth sarte

Vos cau saber, donc, ò rei deth temps! qu'abans dera mia aventura damb eth gibós m'auien convidat en ua casa a on se hège un hestau entàs principaus membres des grèmis dera nòsta ciutat: sartes, sabatèrs, lingèrs, barbèrs, hustèrs e d'auti.

E ère plan maitin. Plan per aquerò, des dera auba, èrem toti seigudi en rondèu entà esdejoar e non demoràuem qu'ath patron dera casa, quan lo vedérem entrar accompanhat d'un joen forastèr, beròi, ben format, gentil e vestit ara màda de Bagdad. E ère tot çò de

berò que se podie desirar, e anaua tan ben vestit coma se podesse pensar. Mès qu'ère ostensiblemente coish. Dempús qu'entrèc a on èrem, mos desirèc era patz, e mos lheuèrem toti entà tornar-li era salutacion. Dempús mos anàuem a sèir, e eth damb nosati, quan de ressabuda lo vedérem cambiar de color e premanir-se entà gésser. Alavetz hèrem mil esfòrci entà tier-lo damb nosati. E eth patron dera casa persutèc fòrça e li didec: “De vertat, non comprehenem arren d'aquerò. Te prègui que me digues quin motiu te posse a deishar-mos.”

Alavetz eth joen responc: “Per Allà te supliqui, ò senhor mèn! que non persutes en retier-me! Pr'amor que i a aciu ua persona que m'obligue a retirar-me, e ei aguest barbèr qu'ei seigut ath miei de vosati.”

Aquestes paraules estonèren fòrça ath patron dera casa, e mos didec: “Com ei possible qu'ad aguest joen, que ven d'arribar en Bagdad, li shòrde era preséncia d'aguest barbèr qu'ei aciu?” Alavetz toti es convidadi mos dirigírem ath joen, e li didérem: “Condamos, se te platz eth motiu dera tua repulsion contra aguest barbèr.” E eth responc: “Senhors, aguest barbèr de cara de quitran e anma de betum siguec era causa d'ua aventura extraordinària que m'arribèc en Bagdad, era mia ciutat, e aguest maudit n'a tanben eth tòrt de qué jo siga coish. Atau ei qu'è jurat non víuer jamès ena sua ciutat, ne sèir-me en cap lòc a on eth se seigue. E plan per aquerò me vedí obligat a gésser de Bagdad, era mia ciutat, entà vier en aqueth país luenhant. Mès ara me lo trapi aciu. E per aguest motiu me'n vau ara madeish, e aguesta net serè luenh d'aguesta ciutat, pr'amor de non veir ad aguest òme de mau auguri.”

En entener-lo, eth barbèr s'esblancossic, baishèc es uelhs e non badèc boca. Alavetz persutèrem autant damb eth joen, que s'avenguèc a condar-mos d'aguesta manèra era sua aventura damb eth barbèr.

Istòria deth joen coish damb eth barbèr de Bagdad

“Vos cau saber, ò toti es aciu presents! qu'eth mèn pair ère un des principaus mercadèrs de Bagdad, e per voluntat d'Allà siguí eth sòn solet hilh. Eth mèn pair, encara que fòrça ric e estimat pera poblacion de Bagdad, amiaue ena sua casa ua vida tranquilla e plia de repaus. E en era m'elevèc, e quan arribè ena edat d'òme, me deishèc totes es sues riqueses, botèc jos eth mèn comandament a toti es sòns sirvents e a tota era familha, e moric ena misericòrdia d'Allà, ath quau venguec a balhar eth compde dera sua vida. Jo seguí, coma abans, viuent damb comoditat, e botant-me es vestits mès somptuosi e minjant era parva mès esquista. Mès me cau dider qu'Allà, Omnipotent e Plan Gloriós, auie calat en mèn còr er orror ara hemna e a totes es hemnes, de tau sòrta que, solet veder-les me costaua patiment e ofensa. Viuia, donc, sense hèr-ne cabau d'eres, mès fòrça erós e sense desirar arren.

Un dia entre es dies, anaua jo per un des carrèrs de Bagdad, quan vedí vier entà jo a un grop nombròs de hemnes. De seguit, entà desliurar-me d'eres, comencè era hujuda e me metí en un carreron sense gessuda. E ath hons d'aguest carrèr i auie un banc, qu'en eth me seigui a descansar.

E quan èra seigut se dauric dauant de jo ua gelosia, e campèc en era ua joena damb era regadora ena man, e se metec a adaigar es flors d'us tèsti que i auie ena dubertura dera hièstra.

Ò senhors mèns! È de dider-vos qu'en veir ad aguesta joena sentí néisher en jo quauquarren que non auia sentut ena mia vida. Atau, donc, en aqueth madeish instant, eth mèn còr quedèc encantat e complètement captiu, eth mèn cap e es mèns pensaments non se tengueren senon en aquera joena, e tot eth mèn passat orror as hemnes se transformèc en un desir usclant. Mès era, tanlèu avec adaiguat es plantes, guardèc destreitament entara quèrra e Dempús entara dreta, e en veder-me me tachèc ua longa guardada que me treiguec totafèt era anma deth còs. Dempús barrèc era gelosia e despareishec. E per mès que la seguí demorant enquiara còga deth solei, non tornèc a aparéisher. E jo semblaua un somnambul o un èsser que ja non pertanh ad aguest mon.

Mentre seguia seigut atau, vaquí qu'arribèc e baishèc dera sua mula, ena pòrta dera casa, eth kadí dera ciutat, precedit des sòns neri e seguit des sòns sirvents. Eth kadi entrèc ena madeisha casa qu'ena sua sua hièstra auia jo vist ara joena e comprení que deuie èster eth sòn pair.

Alavez tornè ena mia casa en un estat deplorable, plen de pena e d'angonia, e me deishè quèir en solèr. E de seguit se m'apressèren totes es hemnes dera casa, es mèns parents e sirvents, e se seigueren ath mèn entorn e comencèrem a shordar-me preguntant sus era causa deth mèn mau. E coma que non les volia díder arren sus aguest ahèr, non les responí arren. Mès de tau manèra seguic augmentant era mia pena dia a dia, que queiguí grèument malaut e me vedí atengut e visitat pes mèns amics e parents.

E vaquí qu'un des dies vedí entrar ena mia casa a ua vielha, qu'en sòrta de gemegar e cuélher pietat de jo, se seiguec en cabeçau deth lhet e comencèc a dider-me paraules coraus entà padegar-me. Dempús me guardèc, m'examinèc atentiuament, e les demanèc as mèns sirvents que me deishèssen solet damb era. Alavetz me didec: "Hilh mèn, me'n sai dera causa dera tua malautia, mès è besonh de qué me balhes mès detalhs." E jo li comuniquè en confiança toti es detalhs der ahèr, e me responec: "Plan que òc, hilh mèn, aguesta ei era hilha deth kadí de Bagdad e aquera casa ei cèrtament era sua casa. Mès te cau saber qu'eth kadi non demore en madeish estatge qu'era sua hilha, senon en de baish. E totun aquerò, encara qu'era joena demore soleta, ei plan susvelhada e sauvada. E te cau saber tanben que jo vau fòrça còps en aguesta casa, donques que sò amiga d'aguesta joena, e te cau èster segur de qué non artenheràs aquerò que desires sense era mia ajuda. Coratge, donc, e tie animositat!"

Aguestes paraules m'armèren de fòrça, e de seguit me lheuè e me sentí eth còs leugèr e recuperada era mia santat. E en veir aquerò, s'alegrèren toti es mèns parents. E alavetz era vielha se n'anèc, en tot prometer-me tornar a londeman pr'amor de dar-me compde dera entrevista qu'anaue a tier damb era hilha deth kadi de Bagdad.

E plan que òc, tornèc a londeman. Mès, a penes li vedí era cara, comprení que non amiaue bones notícies. E era vielha me didec: "Hilh mèn, non preguntes çò que ven de

passar. Encara sò capvirada. Guarda que quan li didí ena aurelha er objècte dera mia visita, se metec de pès e me repliquèc plan emmaliciada: "Malerosa vielha, se non te cares de seguit e non dèishes de cornèr es tues vergonhoses proposicions, te manarè castigar coma te merites." Alavetz, hilh mèn, ja non didí arren; mès que me prepausi tornar a sajà'c per dusau viatge. Que non se digue qu'è fracassat en aguest ahèr que d'eri ne sò ua expèrta. Dempús me deishèc e se n'anèc.

Mès jo tornè a quèir malaut encara damb mès gravetat, e deishè de minjar e de bèuer.

Ça que la, era vielha, tau que m'auie dit, tornèc ena mia casa en pòcs dies, e era sua cara ludie, e me didec arrint: "Tè, hilh, felicita-me pes notícies que te hèsquai a vier!" E en entenè'c, sentí tau alegria, que me tornèc era anma en còs, e li didí de seguit ara anciana: "Plan que òc, mair, te deuerè eth màger benefici." Alavetz era me didec: "Tornè ager ena casa dera joena. E quan me vedec tan trista e aclapada e damb es uelhs ara arràs de lèrmes, me preguntèc: "Ò malerosa! Per qué ei tant aclapat eth tòn pièch? Què te cau?" Alavetz s'aumentèren es mèns plors, e li didí: "Ò hilha mia e senhora! Te'n brembes que venguí a parlar-te d'un joen encamardat des tòns encantaments? Plan, donc; aué ei a punt de morir-se peth tòn tòrt." E era, damb eth còr plen de pietat, e plan atrendida, didec: "Mès qui ei aguest joen que me parles?" E jo li didí: "Qu'ei eth mèn pròpri hilh, eth frut des mies entralhes. Te vedec hè uns dies, quan ères en tot adaiguar es flors, e podec admirar un moment es tòns encantaments, e eth, qu'enquia aguest moment non volie veir a cap hemna e s'orrificaue de tractar damb eres, ei lhòco d'amor per tu. Plan per aquerò, quan li condè era mala acuelhuda que me heres, tornèc a quèir grèument ena sua malautia. E ara vengui de deishar-lo estirat enes coishins deth sòn lhet, a mand d'autrejar eth sòn darrèr alend ath Creador. E cranhi que non i age cap esperança de sauvacion entada eth." Dauant d'aguestes paraules s'esblancossic era joena, e me didec: "E tot aquerò per tòrt mèn?" Jo li responí: "Per Allà, qu'ei atau! Mès se qué penses hèr ara? Que sò era tua sirventa, e botarè es tues ordes sus era mia testa e sus es mèns uelhs." E era joena me didec: "Vè-te'n de seguit ena sua casa, e balha-li ua salutacion dera mia part, e ditz-li que me còste fòrça dolor era sua pena. E de seguit li dideràs que deman, diuendres, abans dera pregària, lo demori aciu. Que vengue en casa, e ja li diderè ara mia gent que li daurisquen era pòrta, e lo harè pujar en mèn apartament, e passaram amassa ua ora. Mès aurà de partir abans de qué torne eth mèn pair dera oracion."

Entenudes es paraules dera anciana, sentí que se remetien es mies fòrces e que s'esbugassauen toti es mèns patiments e descansaue eth mèn còr. E treiguí dera tunica ua borsa plia de dinnars e li pregùè ara anciana que l'acceptèsse. E era vielha me didec: "Ara anima eth tòn còr e bota-te content." E jo li responí: "De vertat qu'eth mèn mau s'a acabat." E plan que òc, es mens parents vederen era mia garison, e s'alegrèren ar arràs, madeish qu'es mèns amics.

Demorè, donc, d'aguesta sòrta enquiathe diuendres, e alavetz vedí arribar ara vielha. E de seguit me lheuè, me botè eth mèn melhor vestit, me perhumè damb esséncia de ròses, e anaua a córrer entara casa dera joena quan era anciana me diec: "Encara auem fòrça

temps. Que vau mès que, mentretant, vages en hammam a cuéller un bon banh e que te hèsquen un massatge, que t'arrasen e que te depilen, donques qu'ara ès en tot gesser d'ua malautia. Ja veiràs se com t'anarà ben.” E jo responí: “De vertat, qu'ei ua idia acertada. Mès serà melhor cridar a un barbèr, entà que m'arrase eth cap e Dempús poirè vier a banhar-me en hammam.”

Manè alavetz a un vailet qu'anèsse a cercar a un barbèr, e li didí: “Vè-te'n de seguit en mercat e cerca a un barbèr qu'age era man leugèra, mès sustot que sigue prudent e discrèt, moderat en paraules e bric curiós, que non me trinque eth cap damb era sua parlòta, coma hèn era màger part des dera sua profession.” E eth mèn vailet gessec ara prèssa e me hec a vier a un barbèr vielh.

E eth barbèr ère aguest maudit que vedetz dauant vòste, ò senhors mèns!

Quan entrèc me desirèc era patz, e jo corresponí ara sua salutacion de patz. E me didec: “Qu'Allà hèisque enlà de tu quinsevolh malestre, pena, angonia, dolor e adversitat! E responí: “Pro qu'escote Allà es tons boni desirs!” E seguic: “Vaquí que t'anóncii era bona naua, ò senhor mèn! e eth renauiment des tues forces e dera tua santat. E qué me cau hèr ara? Arrasar-te o sagnar-te? Pr'amor qu'non ignores qu'eth nòste gran Ibn-Abbas a dit: “Mès eth que se braque eth peu eth diuendres artenh eth favor d'Allà, donques que hè enlà d'eth setanta classes de calamitats.” E eth madeish Abn-Abbas a dit: “Mès eth que se sagne eth diuendres o hè que l'apliquen aguest madeish dia ventoses escarificades, s'expause a pèrder era vista e cor eth risque de cuéller totes es malauties.” Alavetz li contestè: “Pro, jeique! pro ja de trufaries; lhèua-te de seguit entà arrasar-me eth cap, e lèu, pr'amor que sò aflaquit e non posqui parlar ne demorar massa.”

Alavetz se lheuèc e cuelhec un paquet caperat damb un mocador, qu'en eth deuie amiari era bacia, es rasers e es scisèus; lo dauric, e treiguec, non eth raser, senon un astrolabi de sèt cares. Lo cuelhec, gessec ath miei deth pati dera mia casa, lheuèc era cara entath solei, lo guardèc atentiuament, examinèc er astrolabi, tornèc, e me didec: “Te cau saber qu'aguest diuendres ei eth dètzau dia deth mes de Safar der an 763 dera egira deth nòste Sant Profèta; que vagen entada eth es millores benediccions e era patz.” E m'en sai, per çò dera sciéncia des numèros, que me ditz qu'aguest diuendres coïncidís damb eth moment que se verifique era conjoncion deth planeta Mirrikh damb eth planeta Hutared, per sèt grads e sies menutes. E aquerò me ven a demostrar qu'arrasar-se eth cap aué ei ua accion aürosa e deth tot admirabla. E clarament s'indique qu'as era intencion de hèr ua entrevista damb ua persona qu'era sua sòrt se me mòstre coma molt afortunada. E encara te poiria condar mès causes que t'arribarà, mès que son causes que me cau carar.”

Jo contestè: “Per Allà! m'estofes damb tant de discors e m'arrinques era anma. Semble que non sàpies senon vaticinar causes desagradíus. E jo sonque t'è cridat entà que m'arrases eth cap. Lhèua-te, donc, e arrasa-me sense mès discorsi.” E eth barbèr repliquèc: “Per Allà, se sabesses era vertat des causes, me demanaries mès detalhs e mès pròves. Totun aquerò, te cau saber que, encara que siga barbèr, sò quauquarren mès que

barbèr. Pr'amor qu'ath delà d'èster eth barbèr mès famós de Bagdad, coneishi admirablament, ath delà der art dera medecina, es plantes e es medicaments, era sciéncia des astres, es règles deth nòste idioma, er art des estròfes e des versi, era eloquència, era sciéncia des numèros, era geometria, era algèbra, era filosofia, era arquitectura, era istòria e es tradicions de toti es pòbles dera tèrra. Plan per aquerò è es mèns motius entà conselhar-te, ò senhor mèn! que hèsques exactament çò que dispause er oroscòp que vengui d'obtier gràcies ara mia sciéncia e ar examen des calculs astraus. E balha gràcies a Allà, que m'a amiat en aguesta casa, e non me desaubedisques, pr'amor que solet te conselhi eth tòn ben per çò der interès que m'inspires. Guarda que non te demani mès que servir-te un an sancer sense cap sodada. Mès non s'a de deishar de reconéisher, a maugrat de tot, que sò un òme de pro merit e que me meriti aguesta justícia.”

Ad aguestes paraules li responí: “Qu'ès un vertadèr assassin, que t'as prepausat tornarme lhòco e aucir-me d'impaciéncia.”

En aguest moment dera narracion. Schahrazada vedec aparéisher eth maitin e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era vint-e-nauau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué quan eth joen li didec ath barbèr: “Me vas a hèr tornar lhòco e a aucir-me d'impaciéncia, eth barbèr responce:

“Te cau saber, totun, ò senhor mèn! que sò un òme que toti criden eth Silenciós, per çò dera mia pòca loquacitat. De sòrta que non me hès justícia en tot creder-me charlatan, mès que mès se te cuelhs eth trabalh de comparar-me, encara que sigue per un moment, damb es mèns frairs. Pr'amor que te cau saber qu'è sies frairs que cèrtament sòn plan charlatans, e entà que les coneishes te vau a díder es sòns nòms: eth màger se cride El-Bacbuk, ei a díder, aqueth qu'en parlar hè un sorrolh coma eth d'un cantre quan se uede; eth dusau, El-Haddar, o eth que brame repetidi còps coma un camèlh; eth tresau, Bachac, o eth cacarejaire holat; eth quatau, El-Kuz El-Assuani, o eth cantre intrincable d'Assuan; eth cincau, El-Ascha, o era camèlha prenhada, o eth Gran Caudèr; eth siesau, Chaklalik, o era terrina henuda; e eth setau, El-Samet, o eth Silenciós; e aguest silenciós que sò jo.” Quan entení tot aguest flux de paraules, sentí qu'era impaciéncia me crebaue era boisheriga deth hèu, e exclamè en tot dirigir-me as mèns vaille: “Autrejatz-li de seguit un quatau de dinnar ad aguest òme e que se'n vage d'aciu! Pr'amor que renóncii absolutament a arrasar-me.” Mès eth barbèr, a penes entenec aguesta orde, didec: “Ò, senhor mèn! quines paraules tan dures vengui d'escotar des tòns pòts! Pr'amor que, per Allà! te cau saber que voi auer er aunor de servir-te sense cap retribucion, e de servir-te sense remèdi, donques que considèri un dèuer botar-me jos es tues ordes e executar era tua voluntat. E me crederia desaunorat entà tota era mia vida s'acceptèssa çò que vies d'autrejar-me tan generosament. Pr'amor que te cau saber que se tu non n'as era mendre

idia dera mia valor, jo, totun, estimi fòrça era tua. E ne sò solide fòrça de qué ès un digne hilh deth tòn pair. (Allà l'age recebut ena sua misericòrdia!) Pr'amor qu'eth tòn pair ère creditor mèn per toti es beneficis que me comolaue. E ère un òme plan generós e de granesa, e m'auie en grana estimacion, enquiathe punt qu'un dia me manèc cridar, e ère un dia benedit coma aguest; e quan arribè ena sua casa lo trapè enrodat de molti amics, e a toti les deishèc entà vier ath mèn encontre, e me didec: "Te prègui que me sagnes." Alavetz treiguí er astrolabi, mesurè era nautada deth solei, examinè atentiuament es calculs, e vedí qu'era ora ère nefasta e qu'aqueth dia ère plan perilhosa era accion de sagnar. E de seguit li comuniquè es mèns temors ath tòn defuntat pair, e eth tòn pair se sometec docilament as mies paraules, e auec paciència enquia qu'arribèc ua auta ora propícia entara operació. Alavetz li hi ua bona sagnada, e se la deishèc hèr docilament, e me balhèc es gràcies mès expressiues, e per se non siguesse pro, me les balhèren tanben toti es presents. E entà remunerar-me per çò dera sagnada, me balhèc de seguit eth tòn defuntat pair cent dinnars d'aur."

Jo, en enténer aguestes paraules, li didí: "Pro que non age auut Allà pietat deth mèn defuntat pair, pera ceguetat qu'auc en acodir a un barbèr coma tu!" E eth barbèr, en entener-me se metec a arrir, botjant eth cap, e didec: "Que non i a mès diu qu'Allà e Mahoma ei er enviat d'Allà! Benedit sigue eth nom d'Aqueth que transforme e non se transforme! Ara plan, ò joen! jo me pensaua qu'ères dotat de rason, mès ja veigui qu'era malautia qu'aueres t'a capvirat eth sen e te hè divagar. Mès aquerò non m'estone bric, donques que me'n sai des paraules santes dites per Allà en nòste Sant e Preciós Libre en verset que comence d'aguesta manèra: "Es que reprimissen era sua ira e perdonen as òmes colpables..." De sòrta que m'avengui a desbrembar eth tòn pòc sen entà jo e desbrembi tanben es tues ofenses, e de tot aquerò te desencusi. Mès, en realitat, me cau coheissar-te que non compreni era tua impaciència ne m'expliqui era sua causa. Qu'ei que non sabes qu'eth tòn pair non començaue jamès arren sense consultar abans era mia opinion? E òc ma hè qu'en aquerò seguie eth provèrbi que ditz: "Er òme que demane conselh se protegís." E jo, esta-te'n segur d'lsruerò, sò un òme de valor, e non traparàs jamès tan bon conselhèr coma aguest servidor tòn, ne persona mès versada enes precèptes dera sabença e en art de dirigir abilament es negòcis. Vaquí donc, plantat sus es mèns dus pès, demorant es tues ordes e prèst totafèt a servir-te. Mès ditz-me, com ei que tu non m'engüeges e en cambi te veigui tan hastiguejat e tan furiós? Qu'ei vertat que s'è tanta paciència damb tu ei solet pr'amor que respècti era memòria deth tòn pair, que deth sò deutor de fòrça beneficis." Alavetz li repliquè: "Per Allà! Que ja ei pro! Qu'ès en tot aucir-me damb era tua parlòta! Te torni a díder que sonque t'è manat cridar entà que m'arrases eth cap e te'n vages de seguit."

E, en díder aquerò, me lheuè furiós e volí hèr-lo enlà e aluenhar-lo d'aqui, a maugrat d'auer-me ja banhat e sabonat eth cap. Alavetz, sense alterar-se, seguic: "De vertat que vengui de comprobar que te shòrdi fòrça. Mès non per aquerò t'è en mala volontat, donques que compreni qu'era tua intelligència non ei guaire desvolopada, e qu'ath delà ès encara massa joen. Pr'amor que non hè guaire, quan t'amiaua jo a shivau sus es mies espates, entà amiar-te d'aguesta manèra ena escòla, que non i volies anar." E li responí:

“Au, frair, te conjuri per Allà e pera sua vertat santa, que te’n vages d’aciu e me dèishes tier-me as mies ocupacions! Vè-te’n per a on as vengut!” E en prononciar aguestes paraules, me cuelhec tau atac d’impaciéncia, que m’esbocinè es vestits e comencè a cridar d’ua manèra desgahonada, coma un lhòco.

E quan eth barbèr me vedec en tau estat, se decidic a cuélher eth raser e a passar-lo pera correja qu’amiaue ena cintura. Mès se tardèc tant en passar e passar eth acèr peth coeire, que siguí a mand de qué me gessesse era anma deth còs. Mès, a tot darrèr, acabèc per apressar-se ath mèn cap e comencèc a arrasar-me per un costat, e, plan que òc, anauen despareishent quaui peus. Dempús s’arturèc, lheuèc era man, e me didec: “Ò joen patron mèn! Es anuègi son temptacions de Cheitan.” E me recitèc aguestes estròfes:

Ò sabent! Medita fòrça temps es tòns prepausi, e non cuelhes jamès decisions precipitades, mès que mès quan t’alisten entà èster jutge ena tèrra!

Ò jutge! Jamès jotges damb duretat, e traparàs misericòrdia quan t’arriba eth torn fatau!

E non desbrembes jamès que non i a ena tèrra man tan poderosa que non posque èster umiliada pera man d’Allà, que la senhorege!

E tanpòc desbrembes qu’eth tiran a de trapar tostemp a un aute tiran que l’oprimirà!

Dempús me didec: “Ò senhor mèn! Ja veigi pro que non te meriten cap consideracion es mèns merits ne eth mèn talent. E ça que la, aguesta madeisha man qu’aué t’arrase ei era madeisha man que tòque e amorasse eth cap des reis, emirs, visirs e governadors; en resumit, eth cap de tota era gent illustra e nòbla. E se deuie referir a jo o a bèth un que se me retirèsse eth poèta que parlèc d’aguesta manèra:

Considèri toti es mestiers coma colhars preciosi, mès eth de barbèr ei era pèrla mès beròia deth colhar!

Depasse en sabença e granesa d’anma as mès sabents e as mès illustri, e era sua domine eth cap des reis!

E, replicant a tanta parlòta, li didí: “Vòs tier-te ath tòn mestier, òc o non? As artenhut esbauçar-me eth còr e en.honsar-me eth cervèth.” E alavetz exclamèc: “Sospechi qu’as prèssa de qué acaba.” E li didí: “Òc que l’è! Òc que l’è! Òc que l’è!” E eth persutèc: “Qu’aprene era tua anma un shinhau de paciéncia e de moderacion. Pr’amar qu te cau saber, ò, eth mèn joen patron! qu’era prèssa ei ua dolenta suggestion deth Temptador, e sonque se hè a vier damb era er empenaïment e eth fracàs. E ath delà, eth nòste sobeiran Mohamed (siguen damb eth es benediccions e era patz!) a dit: “Cò de mès beròi deth mon ei aquerò que se hè tranquillament e damb maduresa.” Mès aquerò que vies de dider-me excite fòrça eth mèn curiosèr, e te prègui que m’expliques eth motiu de tanta impaciéncia, donques que non perderàs arren en tot dider-me se qué ei çò que t’oblige a pressar-te d’aguesta sòrta. Que fidi, en mèn bon desir entà tu, que serà un motiu agradiu, pr’amar que me costarie molt sentiment que siguesse de ua auta classa. Mès ara

me cau interrómpper pendent un moment eth mèn trabalh, pr'amor que, coma rèsten pòques ores de solei, me cau profitar-les, e s'estèc fòrça temps en pati. Mesurèc era nautada deth solei, mès tot aquerò sense deishar-me de uelh e en tot hèr-me pregunes. Dempús, virant-se entà jo, me didec: "S'era tua impaciéncia ei solet entà assistir ara pregària, pòs demorar tranquil·lament, donques qu'encara mos rèsten tres ores, ne mès ne mens. Jamès m'enganhi enes mèns calculs." E jo responí: "Per Allà! Estauvia-me aguesti discorsi, donques que ja è eth hitge hèt brigalhs!"

Alavetz cuelhec eth raser e tornèc a ahilar-lo, coma ac auie hèt abans, e seguic era operació d'arrasar-me plan pòc a pòc; mès que non podie deishar de parlar, e seguic: "Que me hè fòrça dò era tua impaciéncia, e se volesses revelar-me era causa, serie bon e profitós entà tu. Pr'amor que ja te didí qu'eth tòn defuntat pair m'auie en grana estimacion, e jamès començauen arren sense enténer era mia opinion." Alavetz me calec convencer-me de qué entà desliurar-me deth barbèr non auia mès remèdi qu'endonviar quauquarren entà justificar era mia impaciéncia, donques que pensè: "Vaqueí que s'apressè era ora dera pregària, e se non m'esdegui a vier ena casa dera joena, se me harà tard, pr'amor qu'era gent ja gesserà des mesquites, e alavetz tot ac aurè percut." Li didí, donc, ath barbèr: "Esdega-te ja e dèisha-te de paraules ocioses e curiosers indiscrets. E donques que t'entestes en saber-te'n, te diderè que me cau anar ena casa d'un amic que ven de manar-me ua invitacion urgenta, en tot convidar-me a un hestau."

Mès quan entenec parlar de hestau, eth barbèr didec: "Qu'Allà te benedisque e t'aumplisque de prosperitats! Pr'amor que precisament me hès rebrembar qu'è convidat a dinar ena mia casa a diuèrsi amics e me sò desbrembat de premanir-les era parva. E me'n brembi ara quan ja ei massa tard." Alavetz li didí: "Non te'n hèsques d'aguest retard, qu'ac vau a remediar de seguit. Donques que non mingi ena mia casa, per çò d'auer estat convidat a un hestau, te vau a autrejar guaire minjar e beuenda auia prèsti, mès damb era condicion de qué acabes de seguit eth tòn negòci e acabes lèu d'arrasar-me eth cap." E eth barbèr responec: "Pro qu'Allà t'aumplisque des sòns dons, e t'ac pague en benediccions en sòn dia! Mès, ò senhor mèn! tie era bontat de nomentar, encara que sigue per dessús, es causes que me vas a obsequiar, entà que jo les coneisha." E li didí: "Qu'è ara tua disposicion cinc marmites plies de causes excellentes: aubergines e cogets farcits, huelhes d'arradimèra adobades damb citron, mandonguilhes damb horment partit e carn desgreishada, arròs damb tomata e filets de moton, fregit damb ceba. E ath delà, dètz pothi fregidi e un moton ara grasilha. Dempús, dues granes plates: ua de *kenafa*¹⁷ e era auta de pastissi, hormatges, doci e mèu. e frutes de tota sòrta: cornishons, melons, pomes, citrons, datils fresqui e d'autes causes." Alavetz me didec: "Mana que hèsquin a vier tot aquerò aciu entà qu'ac poga veir." E manè qu'ac hessen a vier, e ac anèc examinant e tastant tot, e me didec: "Qu'ei grana era tua generositat, mès manquen es beuendes." E jo responí: "Tanben les è." E repliquèc: "Hè que les hèsquin a vier." E manè amiar sies gèrles, plies de sues classes de beuendes, e les tastèc ua per ua, e me didec: "Allà t'aprovedis que de totes es gràcies! Be n'ei de

¹⁷ dessèrt sirian

generós eth tòn còr! Mès ara manque er encens, e eth *benjuí*¹⁸, e es perhums entà usclar ena sala, e era aigua de ròses e era de flors d'irangèr entà esposcar as mèns òstes.” Alavetz manè amiar un petit còfre plen d'ambre gris, aloè, musc, encens e *benjuí*, que valie mès de cinquanta dinnars d'aur, e non m'en desbrembè des esséncies aromatiques des isòps de plata damb aigua d'aulor. E coma qu'eth temps se bracaue tant coma se me sarraue eth còr, li didí ath barbèr: “Cuelh tot aquerò, mès acaba d'arrasar-me eth cap, per vida de Mohamed (que siguen damb Eth era oracion e era patz d'Allà!)” E eth barbèr didec alavetz: “Per Alà, non cuelherè aguest petit còfre sense auer-lo daurit, pr'amor de saber-me'n deth sòn contengut.” E non auí mès remèdi que cridar a un vailet entà que daurisse eth còfre. E alavetz eth barbèr deishèc anar er astrolabi, se seiguec en solèr, e comencèc a trèir toti es perhums, encens, *benjuí*, musc, ambre gris, aloè, e les aulorèc un darrèr der aute damb tanta lensor e parsimonia, que me pensè un aute còp que me gessie era anma deth còs. Dempús se lheuèc, me balhèc es gràcies, cuelhec eth raser, e tornec a contunhar eth trabalh d'arrasar-me eth cap. Mès, a penes auec començat, s'arturèc de nauèth e me didec:

“Per Allà, ò hilh dera mia vida! sabi pas a qui des dus laudar e benedir mès, s'a tu o ath tòn defuntat pair! Pr'amor que, en realitat, eth hestau que vau a organizar ena mia casa lo poirè hèr solet gràcies ara tua iniciativa magnanima e generosa. Mès, t'ac didi? Permet-me que te hèsca aguesta confiança. Es mèns convidadi son personnes pòc dignes de tan somptuos hestau. Son coma jo, gent de mestiers diuèrsi, mès que son plan agradius. e entà que te convences, melhor serà que te les nomente: en prumèr lòc, er admirable Zeitun, aqueth que da massatge en hammam; er alègre e trufaire Salih, que ven torrades; Haukal, vendeire de habes codinades; Hakraschat, verduraire; Hamid, escobilhaire, e fin finau, Hakaresch vendeire de lèit calhada.

“Toti aguesti amics qu'è convidat, non son, plan, coma aguesti charlatans, curiosi e indiscrets, senon gent plan alègra, qu'ath sòn costat non i pòt auer tristesa. Eth que mens, que vau mès, ena mia pensada, qu'eth rei mès poderós. Pr'amor que te cau saber que cada un d'eri a fama en tota era ciutat per çò d'un balh e ua cançon desparièra. E se te n'agradèsse quauqu'ua, vau a barar e cantar cada dança e cada cançon.

“Guarda ben: vaquí era dança deth mèn amic Zeitun eth deth hammam... Què t'a semblat? E per çò dera sua cançon qu'ei aguesta:

Era mia amiga ei tan gentila, qu'er anhèth mès doç non l'egale en doçor! L'estimi apassionadament, e era m'estime madeish! E m'estime tant, qu'a penes m'aluenhi un instant la veigui acodir e lançar-se en mèn lhet!

Era mia amiga ei tan gentila, qu'er anhèth mès doç non l'egale en doçor!

“Mès, ò hilh dera mia vida!, seguic eth barbèr, vaquí ara era dança deth mèn amic eth escobilhaire Hamid. Guarda guaire sugestiua ei, guaira ei era sua alegria e guaira era sua sciència!... e escota era cançon:

¹⁸ planta medicinau

Era mia hemna ei aganida, e se ne hessa cabau me moriria de hame!

Era mia hemna ei lèja e se ne hessa cabau seria tostemp embarrat ena mia casa!

Era mia hemna amague eth pan en armari! Mès se non mingi pan e seguís estant tan lèja que harie córrer a un gosset o a un nere de nas sarrat, aurè d'acabar en tot crestar-me!

Dempús, eth barbèr, sense balhar-me temps entà hèr un senhau de protèsta, imitèc totes es dances des sòns amics e entonèc totes es sues cançons. E dempús me didec: “Aquerò ei çò que saben hèr es mèns amics. De sòrta que se vòs arrir de vertat, te conselhi, peth tòn interès e plaser entà toti, que vengues ena mia casa, entà estar-te damb era nòsta companhia, e dèishes ad aguesti amics que m’as dit qu’as era intencion de veir. Pr’amor que veigui encara ena tua cara tralhes de fatiga, e ath delà, vies de gésser d’ua malautia, e serie convenient que cuelhes bèra precaucion, donques qu’ei plan possible que i age entre aguesti amics bèra persona indiscreta, d’aguestes aficionades ara parlòta, o quinsevolh charlatan sempitèrn, curiós e inoportun, que te hèisque requèir ena tua malautia d’ua forma mès grèu qu’era prumèra.”

Alavetz li didí: “Aué non m’ei possible acceptar era tua invitacion; dilhèu un aute dia.” E eth responec: “Çò melhor entà tu ei que t’esdegués a vier ena mia casa, entà que posques gaudir dera urbanitat des mèns amics e profites es sues admirables qualitats. Atau, obraràs sivans eth poèta:

Amic, non arrecules, profitar-te deth gói que se t’aufrís! Non dèishes jamès entà un aute dia era voloptuositat que passe! Pr’amor qu’era voloptuositat non passe cada dia, ne eth gói aufrís diadèrament es sòns pòts as tòns pòts! Te cau saber qu’era fortuna ei hemna, e, coma era hemna, cambianta!”

Alavetz, damb tant de discors e tanta parlòta, me calec meter-me a arrir, encara que damb eth còr plen de ràbia. E dempús li didí ath barbèr: “Ara te mani qu’acabes d’arrasar-me e me dèishes anar peth camin d’Allà, jos era sua santa proteccion, e dera tua part, vè-te’n a cercar as tòns amics, que ja deuen èster en tot demorar-te.” E eth barbèr repliquèc: “Mès se per qué te remisses? Reaument non ei que te demana grana causa. Guarda: vene a conéisher as mèns amics, que son uns companhs deliciosi e que non an arren d’indiscrèts ne d’inoportuns. E enquia e tot poiria dider-te que, sonque que les veigues un solet còp, ja non voleràs auer tracte damb d’auti, e abandonaràs entà tostemp as tòns actuaus amics.” E jo didí: “Qu’aumente Allà era satisfaccion que te còste era sua amistat! Bèth dia les convidarè a ua taulejada que balharè entada eri.”

Alavetz aguest maudit barbèr me didec: “Ja veigui que preferisses eth hestau des tòns amics e era sua companhia ara companhia des mèns; mès te prègui qu’ages un shinhau de paciència e que demores a qu’amie ena mia casa aguesti viures que m’as autrejat. Les botarè sus eth mantèl, dauant des mèns convidats, e coma qu’es mèns amics non haràn era pegaria de shordar-se, se les dèishi solets entà qu’aunoren era mia casa, les diderè qu’aué non compden damb jo ne demoren era mia tornada. E de seguit vierè a cercar-te,

pr'amor de vier damb tu entà on volgues anar.” Alavetz exclamè: “Ò, solet i a fòrces e recorsi en Allà Plan Naut e Omnipoten! Mès tu, ò èsser uman! vè-te'n a cercar as tòns amics, divertis-te damb eri tot çò que volgues, e dèisha que jo vaja ara cèrca des mèns, que ja deuen demorar era mia arribada.” E eth barbèr didec: “Aquerò jamès! De cap manèra consentiria en deishar-te solet.” E jo, hènt mil esfòrci entà non insultar-lo, li didí: “Te cau saber, fin finau, qu'ath lòc que vau non i pòt anar senon un.” E eth didec: “Alavetz ja compreni! Qu'as rendètz-vos damb ua hemna, pr'amor que se non, m'amiaries damb tu. E ça que la, te cau saber que non i a arrés en mon que se merite aguest aunor coma jo, e ath delà poiria ajudar-te fòrça en tot aquerò que volesses hèr. Mès ara pensi que dilhèu aguesta hemna ei ua forastèra embelinaira. E siei atau, malerós tu se vas solet! Aquiu perderàs era anma solide! Pr'amor qu'aguesta ciutat de Bagdad non se prèste ad aguesta classa de rendètz-vos. Ò, arren d'aquerò! Mès que mès, des de qu'auem ad aguest nau governador, qu'era sua severitat ei terribla entad aguestes causes. E diden que non a *zib* ne companhs e per òdi e enveja castigue damb tau crudeutat aguesta sòrta d'aventures.”

Alavetz, non podent tier-me, exclamè violentament: “Ò tu, eth maudit des borràus! Vas a acabar ja damb aguesta infama mania de parlar?” E eth barbèr consentic en carar un moment, cuelhec de nauèth eth raser, e fin finau acabèc d'arrasar-me eth cap. E en aguest moment ja hège fòrça estona qu'auie arribat era ora dera pregària. E entà que se n'anèsse eth barbèr, li didí: “Vè-te'n en çò des tòns amics e hè-les a vier aguesta parva e beuenda, que jo te prometi demorar era tua tornada entà que me posques acompanhar en aguest rendètz-vos.” E persutè fòrça, damb era fin de convencer-lo. E alavetz me didec: “Ja veigui que me vòs enganhar pr'amor de des.heir-te de jo e anar-te'n solet. Mès te cau saber que t'atreiràs ua sòrta de calamitats que d'eres non poiràs gesser ne desliurarte. Te conjuri, donc, peth tòn interès, a que non te'n vages enquia que jo torna, pr'amor de que posca ajudar-te e saber en qué pare era tua aventura.” Jo li didí: “Òc! mès per Allà! non te tardes guaire a vier.”

Alavetz eth barbèr me preguèc que l'ajudèssa a cargar tot aquerò que l'auia regalat, e a botar-se sus eth sòn cap es dues granes plates de doci e gessec cargat d'aguesta manèra. Mès, a penes se vedec dehòra, eth maudit, cridèc a dus portaires les autregèc era carga, les manèc que l'amièssen ena sua casa e s'amaguèc en un carreron, ara demora dera mia gessuda.

Per çò que hè a jo, a penes despareishec eth barbèr, me lauè çò mès lèu possible, me botè era melhor ròba, e gessí dera mia casa. E de seguit entení era votz des *muesins*, que cridauen as credents ara oracion aqueth sant dia de diuendres:

Bismillahi 'rramani 'rrahim! En nòm d'Allà, eth Clement sense limits, eth Misericordiós!

Loor a Allà, Senhor des òmes Clement e Misericordiós!

Suprèm sobeiran, Arbitre absolut eth dia dera Retribucion!

A tu t'adoram, imploram era tua ajuda!

Amia-mos peth camin dret, Peth camin d'aqueri qu'aumplires de beneficis,

E non peth camin d'aqueri qu'incorriren ena tua colèra, ne des que s'an horaviat!

En veder-me dehòra de casa, me filè ara prèssa entara dera joena. E quan arribè ena pòrta deth kadí, instintiuament virè eth cap e vedí ath maudit barbèr ena entrada deth carreron. Mès coma qu'era pòrta ère miei dubèrta, demorant qu'arribèssa jo, me precipitè laguens e barrè era pòrta de seguit. E vedí en pati ara vielha, que me guidèc entar estatge naut, a on ère era joena.

Mès a penes auí entrat, entenérem gent que venguie peth carrèr. Qu'ère eth kadí, que damb era sua acompanhada, tornaue dera oracion. E vedí ena cantoada ath barbèr, que seguie demorant-me. Per çò deth kadí, me tranquillizèc era joena, en tot dider-me que la visitaue pòqui viatges e que ath delà tostemp traparie era manèra d'amagar-me.

Mès, entath mèn malastre, auie dispausat Allà que se passèsse un incident, qu'es sues conseqüéncies auien d'èster fataus entà jo. Se passèc precisament qu'aqueth dia ua des esclaves deth kadí s'auie meritat un castig. E eth kadí, tanlèu entrèc, se metec a pataquejar-la, e li deuie fóter fòrt, pr'amor qu'era esclaua comencèc a hèr sorriscles. E alavetz, un des neri dera casa intercedic per era; mès eth kadí, emmaliciat, li fotec tanben còps ada eth, e eth nere comencèc a cridar. E se formèc tau rambalh, que se desordenèc eth carrèr, e eth maudit barbèr se pensèc que m'auie cuelhut e qu'èra jo eth que cridaue. Alavetz comencèc a planher-se, e s'esquincèc era ròba, se caperèc de povàs eth cap e demanaue ajuda as caminaires que començauen a amassar-se ath sòn entorn. E plorant didie: "Acaben d'assassinar ath mèn patron ena casa deth kadí!" Dempús, tostemp cridant, correc entara mia casa seguit dera multitud, e avisèc as mèns vailts, que de seguit s'armèren de paus e correnent entara casa deth kadí, cridant e encoratjant-se mutuaument. E arribèren toti, damb eth barbèr en cap. E eth barbèr seguie esquinçant-se era ròba e cridant a granes votzes dauant dera pòrta deth kadí, a on èra jo.

E quan eth kadí entenec aguest tumult, guardèc per ua hièstra e vedec a toti aqueri energumèns que pataquejauen era sua pòrta damb es paus. Alavetz, pensant qu'era causa ère pro grèu, baishèc, dauric era pòrta e preguntèc: "Qué se passe, brava gent?" E es mèns vailts li dideren: "Ès tu eth qu'a aucit ath nòste patron?" E repliquèc: "Mès se qui ei eth vòste patron, e qué a hèt entà que jo l'aucisca?..."

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era trentau net

Era didec:

Me n'è sdabut, ò rei afortunat! qu'eth kadí, estonat, didec: "Qué a hèt eth vòste patron entà que jo l'aucisca? Per qué ei entre vosati aguest barbèr que cride e se revòute coma un saumet?" Alavetz eth barbèr exclamèc: "Tu ès eth qu'a aucit a còps de pau ath mèn

patron, pr'amor que jo èra en carrè e entení es sòns crits." E eth kadi responc: "Mès qui ei eth tòn patron? D'a on ven? A on va? Qui l'a amiat aciu?" E eth barbèr didec: "Maladit kadí, non hèsques eth pèc, donques que me'n sai de tota era istòria, era entrada deth mèn patron ena tua casa e toti es auti detalhs. Que sai, e ara voi que toti ac sàpien, qu'era tua hilha ei encamardada deth mèn patron, e eth mèn patron la correspon. E l'è acompanhat enquia aciu. E tu l'as susprenut en lhet damb era tua hilha, e l'as baldat a còps de pau, sense cap ajuda des tòns sirvents. E jo te vau a obligar ara madeish a que vengues damb jo entath palai deth nòste solet jutge, eth califa, s'ei que non mos vòs entornar de seguit ath nòste patron, indemnizar-lo des maus tractes que l'as hèt patir e autrejar-lo san e en bona santat, a jo e as sòns parents. Se non, m'obligaràs a entrar ara fòrça ena tua casa pr'amor de desliurar-lo. Esdega-te, donc, a autrejar-lo."

En enténer aguestes paraules, eth kadí se quedèc talhat e plen de confusion e de vergonha davant de tota aquera gent qu'ère escotant. Mès, totun aquerò, en tot virar-se entath barbèr, li didec. "Se non ès un embelinaire, t'autorizi a entrar ena mia casa e cercar ath tòn patron per a on volgues, e lo desliures." Alavetz eth barbèr se precipitèc laguens dera casa.

E jo, qu'ac vedia tot darrèr d'ua gelosia, quan vedí qu'eth barbèr auie entrat ena casa, volí hùger de seguit. Mès encara que cercaua escapar-me, non trapè cap gessuda que non podesse èster vista pera gent dera casa o que non la podesse tier eth barbèr. Ça que la, en ua des crambes trapè un còfre enòrme qu'ère uet, e m'amaguè ath sòn laguens, en tot deishar quèir era tapa. E aquiu me demorè plan quiet, tient-me er alend.

Mès eth barbèr, Dempús de cercar per tota era casa, entrèc en aqueth quarto, e deuec guardar a dreta e quèra e veir eth còfre. Alavetz, eth maudit, comprehenec que jo èra ath laguens, e sense badar boca, lo cuelhec, se lo carguèc ena espatla e cerquèc ara prèssa era gessuda, mentre jo me moria de pòur. Mès volec era fatalitat qu'èra plèba s'entestèsse en veir çò que i auie ath laguens deth còfre, e de pic lheuèren era tapa. E jo, non podent tier aquera vergonha, me lheuè còp sec e me lancè en solèr, mès damb tau precipitacion, que me trinquè ua cama, e d'alavetz ençà que sò coish. e Dempús sonque pensè en escapar-me e amagar-me, e coma que me vedí entre ua multitud tant extraordinària, me metí a lançar sarpats de monedes, e mentre s'entretenien recuelhent er aur, m'esquitlè e m'escapè çò mès lèu possible. E atau recorrí es carrèrs mès escurs e apartats. Mès guardatz quin ère eth mèn temor que, de pic, vedí ath barbèr ath mèn darrèr. E didie cridant: "Ò, bona gent! Gràcies a Allà qu'è trapat ath mèn patron!" Dempús, sense deishar de córrer darrèr mèn, me didec: "Ò, senhor mèn! Que ja ves ara guaire mau heres obrant damb impaciència e sense atier as mèns conselhs, donques que, coma auràs pogut comprobar, non ès òme guaire intelligent, pr'amor qu'è destimborlat e enquia e tot un shinhau simple. Mes, senhor, entà on corres atau? Demora-me!". E jo que non sabia ja com desliurar-me d'aguesta calamitat se non siguésse mejançant era mort, me posè, e li didí: "Ò, barbèr! Non n'as pro d'auer-me deishat en estat que me ves? Vòs, donc, era mia mort?"

Mès quan acabèc de parlar vedí dubèrta dauant de jo era botiga d'un mercadèr amic mèn. Me calè ath laguens e li supliquè ath mercadèr qu'empedissey entrar darrèr mèn ad aqueth maudit. E ac podesc arténher damb era menaça d'ua garròt enòrme e tachant-li guardades terribles. Mès eth barbèr non se n'anèc sense maudíder ath mercadèr e tanben ath pair e ath pairin deth mercadèr, vomegant escarnis, injúries e malediccions contra jo e contra eth mercadèr. E jo li balhè gràcies ath Recompensador per aquera liberacion que non demoraua jamès.

Eth mercadèr m'interroguèc alavetz, e li condè era mia istòria damb aguest barbèr, e li demanè que me deishèsse estar ena sua botiga enquiara mia garison, donques que non volia tornar ena mia casa per pòur de qué me perseguisse un aute còp aguest barbèr de betum.

Mès, pera gràcia d'Allà, era mia cama acabèc per guarir-se. Alavetz cuelhí toti es sòs que me restauen, manè cridar testimònies e escriuí un testament, qu'en eth legaua as mèns parents era rèsta dera mia fortuna, es mèns bens e es mies proprietats Dempús dera mia mòrt, e alistè a ua persona de confiança entà qu'administrèsse tot aquerò, en tot encargar-li que tractèsse ben a toti es mèns, grani e petits. E entà deishar de uelh definitiuament ath aguest maudit barbèr, decidí anar-me'n de Bagdad e calar-me en quinsevolh aute lòc, a on non auessa eth risque de trapar-me cara a cara damb eth mèn enemic.

Gessí, donc, de Bagdad, e non deishè de viatjar dia e net enquia qu'arribè en aguest país, a on me pensaua auer-me desliurat deth mèn perseguidor. Mès ja vedetz que tot siguec trabalh inutil, ò senhors mèns! donques que vengui de trapar-me-lo entre vosati, en aguesta taulejada que m'auetz convidat.

Plan per aquerò saberatz que non aurè tranquillitat mentre non huja d'aguest país, coma ac hi der aute, e tot per tòrt d'aguest marrit, d'aguesta calamitat damb cara de pedolh, qu'Allà lo confone, ada eth, a tota era sua familia e ara sua descendéncia!"

Quan aqueth joen, seguic eth sarte, en tot parlar-li ath rei dera China, acabèc de prononciar aguestes paraules, se lheuèc damb eth ròstre esblancossit, mos desirèc era patz, e gessec sense qu'arrés ac podesse empêdir.

Per çò que hè a nosati, Dempús d'enténer aguesta istòria tant estonanta, guardèrem ath barbèr, qu'ère carat e damb eth cap clin, e li didérem: "Ei vertat çò qu'a condat aguest joen? E s'ei atau, per qué actuères d'aguesta sòrta, costant-li tanta desgràcia?" Alavetz eth barbèr lheuèc eth front, e mos didec: "Per Allà! Pro me'n sabia jo de çò que hèja obrant atau, e ac hi entà estauviar-li màger calamitats. Donques que se non auesse estat per jo, ère percut sense remèdi. E li cau balhar gràcies a Allà e a jo per non auer percut qu'ua cama en sòrta de perder-se eth complètement. Per çò de vosati, ò senhors mèns! entà mostrar-vos que non sò cap charlatan, ne un indiscret, ne arren semblable a cap des mèns frairs, e entà demostrar-vos tanben que sò un òme intelligent e de bon critèri, e sustot molt carat, vos vau a condar era mia istòria e ja jutjaratz vosati."

Dempús d'aguestes paraules, toti nosati, seguic eth sarte, mos premanírem a escotar en silenci aquera istòria, que pensàuem que serie extraordinària.”

Istòries deth barbèr de Bagdad e des sòns sies frairs (condades peth barbèr e repetides peth sarte)

Istòries deth barbèr

Eth barbèr didec:

“Sabetz-vo'n, ò senhors mèns! que jo demorè en Bagdad pendent eth règne der Emir des Credents El-Montasser Billah¹⁹ e jos eth sòn govèrn viuím, donques qu'estimaue as praubi e as umils, e l'agradaue era companhia des sabents e des poètes.

Mès un dia entre es dies, eth califa avec motius de quèisha contra dètz individús que demorauen dehòra dera ciutat, e li manèc ath governador lòctenent que li hesse a vier ad aguesti dètz individús. E volec eth Destin que precisament quan les hègen trauessar eth Tigris en ua barca, me trapèssa jo ena arriba der arriu. E vedí ad aqueri òmes ena barca, e didí ath mèn laguens: “Solide aguesti òmes an un rendetz-vos en aguesta barca entà divertir-se pendent tot eth dia, minjant e beuent. Atau ei que de besonh me cau convidar-me a jo madeish entà cuèlher partida en hestau.”

M'apressè ara vòra, e sense badar boca, donques que per bèra causa sò eth Silenciós, sautè ena barca e me barrègè damb toti eri. Mès de pic, vedí arribar as gardes deth walí, que s'apoderèren de toti, les meteren a cada un, un gròs anèth en còth e es cadies enes mans. E jo non didí arren, çò que vos desmostrarà, ò senhors mèns! era mia fermetat de caractèr e era mia pòca loquacitat. Me tenguí, donc, sense protestar, e me vedí amiat damb es dètz individús ena preséncia der Emir des Credents, eth califa Montasser Billah.

Tanlèu mos vedec, eth califa cridèc ath borràu e li didec: “Braca de seguit eth cap ad aguesti dètz marridi!” E eth borràu mos metec en hilèra en pati, ara vista deth califa, e agarrant era espada, heric eth prumèr cap e lo hec sautar e eth dusau e eth tresau, enquiat dètzau. Mès quan arribèc a jo, eth nombre de caps talhadi ère precisament de dètz, e non auie orde de talhar-ne cap aute mès. S'arturèc, per tant, e li didec ath califa qu'es sues ordes èren ja complides. Mès alavetz, virèc era cara eth califa e en veder-me encara de pès, exclamèc: “Ò borràu! T'è manat talhar eth cap as dètz marridi! Com ei qu'as perdonat ath detzau?” E eth borràu repliquèc: “Pera gràcia d'Allà! Qu'è talhat dètz caps. E alavetz eth califa me guardèc e didec: “Mès tu, se qui ès? E qué hè entre aguesti bandits, vessadors de sang?” Alavetz, ò senhors mèns! e solet alavetz me decidí a parlar e didí: “Ò emir des Credents! Que sò eth *jeique*, eth que criden El-Samed, per çò dera mia poca loquacitat. Per çò que hè ara prudència, que n'è fòrça ena mia persona, e per çò dera rectitud deth mèn sen, dera gravetat des mies paraules, dera excelléncia

¹⁹ eth victoriós damb era ajuda d'Allà

dera mia rason, dera agudesa dera mia intelligéncia, e dera mia pòca verbositat, arren me cau dider-te, pr'amor que taus qualitats son en jo infinites. Eth mèn mestier ei eth d'arrasar caps e barbes, escarificar cames e bots des cames e aplicar ventoses e sangshugues. E sò un des sèt hilhs deth mèn pair, e es mèns sies frairs son encara vius.

Mès vaquí era aventura. Aguest madeish maitin me passejaua jo ath long deth Tigris, quan vedí ad aguesti dètz individús que sautauen en ua barca, e m'amassè damb eri, e damb eri m'embarquè, en tot pensar-me qu'èren convidadi a bèra taulejada en arriu. Mès, vaquí que, a penes arribè, endonviè que me trapaua entre crimaus, e me n'encuedè d'aquerò quan vedí as tòns gardes que se mos calauen ath dessús e mos botauen er anèth en còth. E encara que jo non auia arren a veir damb aguesta gent non volí parlar ne ua soleta paraula ne protestar de cap manèra, en tot obligar-me ad aquerò era mia excessiua fermetat de caractèr e era mia pòca loquacitat. E barrejat damb aguesti òmes siguí amiat entre es tues mans, ò Emir des Credits! E manères que les talhèssen eth cap ad aguesti dètz bandits, e siguí jo eth solet que quedèc entre es mans deth tòn borrèu, e a maugrat de tot, non badè boca. Me pensi, donc, qu'aquerò ei ua bona pròva de valor e de fermetat plan considerabla. E ath delà, eth solet hèt de junherme damb aguesti dètz desconeishudi ei, sonque per aquerò, era màger demostracion de valentia que i pogue auer. Mès que non t'estones dera mia accion, ò Emir des Credits! donques que pendent tota era mia vida e actuat dera madeisha manèra, volent afavorir as estranhs."

Quan eth califa entenec es mies paraules, e avertic en eres qu'en jo i auie valor e umilitat, e vedec eth mèn amor ath silenci e es mies manères, e eth mèn òdi ara indiscrecion e ara impertinència, a maugrat de çò que digue aguest joen coish qu'ère aciu hè un moment, ath quau sauvè de tota sòrta de calamitats, er Emir didec: "Ò venerable *jeique*, barbèr espirituau e engenh plen de gravetat e de sabença! Ditz-me: Ditz-me s'es auti sies frairs son coma tu? T'egalen en prudència, talent e discrecion? " E jo responí: "Qu'Allà me desliure d'eri! Guaire pòc se retiren a jo, ò Emir des Credits! Vies d'affligir-me damb era tua censura en comparar-me damb aguesti sies lhòcos qu'arren an en comun damb jo, ne d'apròp ne de luenh! Pr'amor que, per çò dera sua verbositat impertinenta, pera sua indiscrecion e pera sua covardia, s'an cercat mil desengusti, e cada un a ua deformitat fisica, tant que jo sò san e complèt de còs e d'esperit. Pr'amor que, efectiuament, eth màger des mèns germans ei coish; eth dusau, bòrni; eth tresau, desdentat; eth quatau, cèc; eth cincau, non a nas ne aurelhes, pr'amor que les ac braquèren, e ath siesau l'an henut es pòts.

Mès, ò Emir des Credits! non te pensest qu'exageri damb aquerò es mies qualitats, ne aumenti es defèctes des mèns frairs. Pr'amor que se te condèssa tota era sua istòria, veiries guaire desparièr sò jo de toti eri. E coma qu'era sua istòria ei infinitament interessanta e saborosa, te la vau a condar sense mès dilacions.

Istòria de Bacbuk, prumèr frair deth barbèr

Atau, te cau saber, ò Emir des Credents! qu'eth màger des mèns frairs, eth que se quedèc coish, se cride El-Bacbuk, pr'amor que quan se met a parlar, semble entener-se eth bronit que hè un cantre en uedar-se. Eth sòn mestìer a estat de sarte en Bagdad.

Se tenguié ath sòn mestìer de sarte en ua petita botiga qu'eth sòn proprietari ère un òme claufit de sòs e de riqueses. Aguest òme demoraue en estatge naut dera casa madeisha qu'ère plaçada era botiga deth mèn frair Bacbuk. E ath delà, en sosterranh dera casa i auie ua mòla, a on s'estaue un molinèr e eth buèu deth molinèr.

Mès un dia qu'eth mèn frair Bacbuk ère en tot cóser, seigut ena sua botiga, auent ath sòn dejós ath molinèr e ath buèu deth molinèr, e ath dessús ath proprietari, vaquí qu'eth mèn frair Bacbuk lheuèc, de pic, eth cap e vedec que pistau per ua des hièstres nautes ua beròia hemna coma era lua gessent, que se divertie en tot guardar as caminaires. E aguesta hemna ère era espresa deth proprietari dera casa.

En veder-la eth mèn frair Bacbuk, sentec qu'eth sòn còr s'encamardaue apassionadament d'era, e li siguec impossible cóser ne hèr ua auta causa que guardar entara hièstra. E en cada còp d'agulha se punchau es dits, donques qu'auie es uelhs tachadi ena hièstra. E atau s'estèc pendent diuèrsi dies, que pendent es quaus a penes trabalhèc e era sua faena non valec mès d'un dracma.

Per çò dera joena, comprehenec de seguit es sentiments deth mèn frair Bacbuk. E decidic treir-ne tot eth partit possible e divertir-se ath sòn cargue. E un dia qu'ère eth mèn frair mès empeguït que de costum, era joena li dirigic ua guardada assassina, que se clauèc de seguit en còr de Bacbuk. E Bacbuk guardèc de seguit ara joena, mès d'ua manèra tan ridicula, qu'era se retirèc dera hièstra pr'amor d'arrir ath sòn gust, e siguec tau era sua explosion d'arrir, que queiguec de cu sus eth solèr. Mès eth malerós Bacbuk arribèc ath limit dera sua alegria en tot pensar qu'era joena l'auie guardat coraument.

Atau ei, donc, qu'a londeman non s'estonèc, ne plan mens, eth mèn frair Bacbuk quan vedec entrar ena botiga ath proprietari dera casa, qu'amiaue dejós deth braç ua beròia pèça de hiu estropada en un mocador de seda, e li didec: "Te hèsqui a vier aguesta pèça de tela entà que me talhes ues camises." Alavetz Bacbuk non dobtèc qu'aqueith òme ère aquiu enviat pera sua hemna, e responec: "Sus es mèns uelhs e sus eth mèn cap! Aguesta madeisha net seràn acabades es tues camises." E plan que òc, eth mèn frair se metec a trabalhar damp tant afan, en tot privar-se enquia e tot de minjar, que pera net, quan arribèc eth proprietari dera casa, ja auie es vint camises talhades, cosudes e empaquetades en mocador de seda. E eth proprietari dera casa li preguntèc: "Guaire vos deui?" Mès precisament en aqueith moment se presentèc furtiuament ena hièstra era joena, e li dirigic ua guardada a Bacbuk, en tot hèr-li un senhau damp es uelhs, coma dident-li que non acceptèsse arren. E eth mèn frair non li volet crubar arren ath proprietari dera casa, encara qu'en aquera escadença ère plan necessitat, e quinsevolh sòs aurie estat entada eth ua grana ajuda. Mès se considerèc erós de trabalhar entath marit e afavorir-lo per amor ara beròia cara dera sua hemna.

E a londeman, en hèr-se dia se presentèc eth proprietari dera casa damb ua auta pèça de tela dejós deth braç, e li didec ath mèn frair Bacbuk: "Vaquí que vien d'avertir-me ena mia casa que me cau tanben uns calçotets naus entà botar-me-les damb es camises naues. E te hèsquai a vier aguesta pèça de tela entà que me hèsques es calçotets. Mès que siguen amples. E non estauvies bric es plècs ne era tela." Eth mèn frair responec: "Escoti e aubedisqui." E s'estèc tres dies complèts, cos que cos, sense cuélher mès aliment qu'er estrictament de besonh, pr'amor que non volie pèrder temps, e ath delà non auie ne un solet dracma entà crompar minjar.

E quan avec acabat es calçotets, les estropèc en mocador, e plan content, venguec a amiar-les, eth madeish, ath propreitari dera casa.

Que non me cau díder, ò Emir des Credits! qu'era joena s'auie metut d'acòrd damb eth sòn marit entà burlar-se'n deth malerós deth mèn frair e hèr-li es mès estonantes males jogades. Pr'amor que quan eth mèn frair li presentèc es calçotets ath proprietari dera casa, aguest hec coma que l'anaue a pagar, mès de seguit campèc ena pòrta era beròia cara dera hemna, en tot hèr-li un arridolet e senhaus damb es celhes entà que non crubèsse. E Bacbuk se remic a crubar deth marit. Alavetz eth marit se n'anèc pendent un instant pr'amor de parlar damb era sua esposa, que tanben auie despareishut, e tornèc de seguit ath costat deth mèn frair e li didec: "Entà arregraïr-te es tòns favors, auem decidit era mia hemna e jo maridar-te damb era nòsta esclaua blanca, qu'ei plan beròia e gentila, e d'aguesta sòrta seràs dera nòsta casa." E Bacbuk s'imaginec de seguit qu'ère ua excellenta astúcia dera hemna entà qu'eth podesse entrar liurament ena casa. E acceptèc de seguit. E en un virament de uelhs manèren cridar ara esclaua e la maridèren damb eth mèn frair Bacbuk.

Mès quan arribèc era net, volec apressar-se Bacbuk ara esclaua blanca, e aguesta li didec: "Non, non! Aguesta net, non!" E per mès qu'ac desirèsse Bacbuk non li podec balhar ne tansevolh un punet.

Ath delà, eth proprietari dera casa l'auie dit ath mèn frair Bacbuk, qu'aquera net, en sòrta de dormir ena botiga, que dormisse ena mòla qu'ère en sosterranh dera casa, pr'amor de qué siguessen mès amples eth e era sua hemna. E coma qu'era esclaua, Dempús de resistir-se ara copulacion, pugèc ena casa dera sua patrona, Bacbuk li calec ajaçar-se solet. E en hèr-se dia encara dormie Bacbuk, quan entrèc eth molinèr e didec en votz nauta: "Que ja a descansat pro aguest buèu. Lo vau a aganchar ara mòla entà mòler tot eth horment qu'ei en tot amolonar-se en quantitat considerabla." E s'apressèc alavetz ath mèn frair, simulant confoner-lo damb eth buèu e li didec: "Au, lhèua-te, pigre, que me cau atelar-te." E eth mèn frair Bacbuk non volec parlar, tau ere era sua estupiditat, e se deishèc atelar ara mòla. E eth molinèr l'estaquèc pera cintura ath cilindre dera mòla, e fotent-li ua foetada, exclamèc: "Yallah!" E quan Bacbuk recebec aqueth còp, non podec mens que bramar coma un buèu. E eth molinèr li seguic fotent foetades e li hec hèr torns ara mòla pendent fòrça temps. E eth mèn frair bramaue totafèt coma un buèu, e bohaue en recéber es foetades.

E non se tardèc a arribar eth proprietari dera casa, que, en veder-lo en tau estat, hènt torns e recebent còps, anèc de seguit a avisar ara sua hemna e aguesta envièc ara sua esclaua blanca, que desliguèc ath mèn frair e li didec pietosament: “Era mia patrona ven de saber-se’n deth mau tracte que t’an hèt patir, e li hè fòrça dò. Mos planhem per çò des tòns patiments.” Mès eth malerós Bacbuk auie recebut tants còps e ère tan molut, que non podec díder arren.

E en tot trapar-se en tau estat, se presentèc eth *jeique* qu’auie eth sòn contracte de matrimòni damb era esclaua blanca. E li desirèc era patz, e li didec: “Qu’Allà t’autrege longa vida! Atau sigue benedit eth tòn matrimòni! Ne sò segur de qué vies de passar ua erosa net e de qué as gaudit es transports mès intims, abraçades, punets e copulacions des dera net enquiara maitiada.” E eth mèn frair Bacbuk li contestèc: “Allà confone as embelinaires e as perfids dera tua classa, traïdor ara ennuau potència! Tu me meteres en tot aquerò entà que hessa virades ara mòla en sòrta deth buèu deth molinèr, e aquerò enquiat maitin.” Alavetz eth *jeique* lo convidèc a que l’ac condèssse tot, e eth mèn frair l’ac condèc. E alavetz eth *jeique* li didec: “Tot aquerò qu’ei fòrça clar. Non ei ua auta causa senon qu’era tua estela non encaishe damb era estela dera joena.” E Backuk li repliquèc: “A, maudit! Vè-te’n a veir se pòs endonviar mès perfidies!” Dempús, eth mèn frair se n’anèc e se tornèc a calar ena sua botiga damb era fin de demorar bèth travalh que li permetesse guanhar-se eth pan, donques qu’auie travalhat tant, sense crubar.

E mentre ère seigut, vaquí que se presentèc era esclaua blanca e li didec: “Era mia patrona t’estime fòrça, e m’encargue que te diga qu’acabe de pujar ena terraça pr’amar d’auer eth gust de contemplar-te des dera lucana.” E, plan que òc, eth mèn frair vedec campar ena lucana ara joena, des.hèita en lèrmes, e se planhie e didie: “Ò estimat mèn! Per qué me botes tan mala cara e ès tant emmaliciat que ne tansevolh me guardes? Te juri pera mia vida que tot aquerò que t’a arribat ena mòla a estat sense jo saber-me’n. Per çò d’aguesta esclaua lhòca, non voi que ne tansevolh la guardes. A compdar d’ara, serè jo era soleta tua.” E eth mèn frair Bacbuk lheuèc alavetz eth cap e guardèc ara joena. e aquerò siguec pro entà desbrembar totes es tribulacions passades e entà assadorar es sòns uelhs en tot contemplar ad aquera beresa. Dempús se metec a parlar-li damb senhaus, e era damb eth, enquia que Bacbuk se convencèc de qué toti es malastres non l’aiien passat ada eth, senon a un aute quinsevolh.

E damb era esperança de veir ara joena, seguic talhant e cosent camises, calçotets, ròba interiora e ròba exteriora, enquia qu’un dia venguec a cercar-lo era esclaua blanca e li didec: “Era mia patrona te salute. E coma qu’eth mèn patron e espòs sòn se’n va aguesta net a ua taulejada entre amics e non tornarà enquia deman peth maitin, te demorarà impaciente era mia patrona entà passar damb tu aguesta net entre delícies e çò que tu ja sabes.” E eth malerós Bacbuk siguec a mand de tornar-se lhòco en enténer aguesta naua.

Pr’amar qu’era astuta maridada auie combinat un darrèr plan d’acòrd damb eth sòn marit, entà des.hèir-se deth mèn frair, e veder-se liures, eth e era, de pagar-li tota era

ròba que l'auien encomanat. E eth proprietari dera casa l'auie dit ara sua hemna: “Com podem hèr qu'entre ena tua cramba entà agarrar-lo e amiar-lo entara casa deth walí?” E era hemna responc: “Dèisha-me actuar a jo, l'enganhàre damb tau enganha e lo comprometerè damb tau compromís, que tota era ciutat se'n burlarà d'eth.”

E Bacbuk non s'imaginaue arren d'aquerò, pr'amor que desconeishie absolutament totes es astúcies e totes es emboscades que son capables es hemnes. Atau, donc, arribada era net, venguec a cercar-lo era esclaua, e l'amièc entàs crambes dera sua patrona, que de seguit se lheuèc, li hec un arridolet, e li didec: “Per Allà! patron mèn, be n'auia de talents de veder-te ath mèn costat!” E Bacbuk responc: “E jo tanben! Mès esdeguem-nos, e prumèr de tot, un punet! E de seguit...” Mès encara non auie acabat de parlar quan se dauric era pòrta e entrèc eth marit damb dus esclaus neri, que se lancèren contra eth mèn frair Bacbuk, l'estaqueren, lo lancèren en solèr e commencèren a repassar-li era esquia damb es foets. Dempús l'agarrèren entàs amiar-lo ena casa deth walí. E eth walí lo condemnèc a que li fotessen dues centes foetades, Dempús lo montèren en un camèlh e lo passegèren per toti es carrers de Bagdad. E un pregonèr anaue cridant: “D'aguesta manèra se castigarà a quinsevolh caucador qu'assaute ara hemna deth pròche!”

Mentre atau passejauen ath mèn frair Bacbuk, s'enforismèc de pic eth camèlh e commencèc a fóter grani sauts. E Bacbuk, coma que non podie valer-se, queiguec en solèr e se trinquèc ua cama, demorant coish d'alavetz ençà. E Bacbuk damb era sua cama trincada gessec dera ciutat. Mès m'aviseren de tot aquerò se seguit, ò Prince des Credits! e corrí ath sòn darrèr, e me lo hi a vier aciu en secret, m'ac cau coheissar, e m'encarguè dera sua garison, des sues despenes e de toti es sòns besonhs. E atau seguim.”

E quan auí condat aguesta istòria de Bacbuk, ò senhors mèns! eth califa Montasser-Billah s'estarnèc d'arrir e didec: “Pro ben que l'as condat! Be n'ai de divertit aguest relat!” E jo repliquè: “De vertat que non me meriti encara tau laudança tua. Pr'amor qu'alavetz, qué dideràs quan ages entenut era istòria de cada un des mèns auti frairs? Mès cranhi que me cuelhes per un charlatan indiscret.” E eth califa contestèc: “Ath contrari, barbèr subernatura! Esdega-te a condar-me çò que se passèc damb es tòns frairs, entà agradar as mies aurelhes damb aguestes istòries que son pursères d'aur, e non cranhes entrar en detalhs, donques que pensi qu'era tua istòria a d'auer tantes delícies coma sabor.” E alavetz didí:

Istòria d'El-Haddar, dusau frair deth barbèr

“Te cau saber, ò Emir des Credits! qu'eth mèn dusau frair se cride El-Haddar, pr'amor que brame coma un camèlh. E ath delà ei desdentat. De mestier, que non n'a degun, ça que la, me balhe fòrça desengusti. Jutjatz damb eth vòste enteniment en enténer aguesta aventura.

Un dia que vagau sense rumb pes carrers de Bagdad, se l'apressèc ua vielha e li didec en votz baisha: “Escota, ò èsser uman! Te vau a hèr ua prepausa, que pòs acceptar o

refusar, sivans volgues.” E eth mèn frair s’arturèc, e didec: “Que ja t’escoti.” E era vielha seguic: “Mès abans d’aufrir-te aguesta causa, m’as d’assegurar que non ès un charlatan indiscret.” E eth mèn frair responc: “Pòs díder çò que volgues.” E era didec: “Qué te semblarie un beròi palai, damb arriuets e arbes frutèrs, qu’en eth corresse eth vin enes copes jamès uedes, a on vedesses cares embelinaires, punèsses caròles suaus, auesses còssi flexibles e non te calesse senon avier-te a ua condicion.” Eth mèn frair El-Haddar repliquèc ad aguestes paraules dera vielha: “Mès, senhora! com ei que vies a hèr-me aguesta prepausa precisament a jo, en tot excludir a quinsevolh aute entre es creatures d’Allà? Qué as vist en jo entà preferir-me?” E era vielha responc: “Ja t’è dit que non despenes paraules, que sàpies carar, e comportar-te en silenci. Seguis-me, donc, e non parles mès.” Dempús s’aluenhèc ara prèssa. E eth mèn frair, damb era esperança de tot aquerò prometut, se filèc ath sòn darrèr, enquia qu’arribèren en un palai plan beròi, mès qu’encara ere mès beròi tot aquerò qu’embarraue. Pr’amor que se trapèc ath miei de quate gojates beròies coma lues. E aguestes joenes èren estirades sus plan riqui tapissi e entonauen damb ua votz deliciosa cançons d’amor.

Dempús des cortesies acostumades, ua d’ères se lheuèc, aumplic ua copa e se la beuc. E eth mèn frair Haddar li didec: “Que te sigue san e deliciós e qu’aumente es tues fòrces.” E s’apressèc ara joena, pr’amor de cuélher era copa ueda e meterse as suas ordes. Mès era aumplic de seguit era copa e l’ac aufric ada eth. E Haddar, cuelhent era copa, se metec a béuer. E mentre eth beuie, era joena comencèc a amorassar-li eth cogòt, mès, de ressabuda, lo tumèc damb tau ràbia, qu’eth mèn frair acabèc per anujar-se. E se lheuèc entà anar-se’n, desbrembant era sua promesa de tièc tot sense protestar. E alavetz s’apressèc era vielha e li guinhèc eth uelh, coma dident-li: “Tè-te. Demora e esta-te enquiat finau.” E eth mèn frair aubedic, e li calec suportar pacientament toti es capricis dera joena. E es autes tres s’esdeguèren a hèr-li badinades non mens pesades: ua li tirassau es aurelhes coma entà arrincar-se-les; ua auta li fotie copets en nas e era tresau li pecigaue damb es angles. E eth mèn frair s’acuelhie damb fòrça resignacion, pr’amor qu’era li seguie hènt senhaus damb es uelhs entà que se carèsse. Fin finau, entà premiar era sua paciència, se lheuèc era joena mès beròia e li didec que se despolhèsse. E eth mèn frair aubedic sense badar boca. E alavetz era joena cuelhec un isòp, l’esposquèc damb aigua de ròses, e li didec: “M’agrades fòrça, uelh dera mia vida! Mès me shòrden es barbes e es mostaches, que punchen ena pèth. De sòrta que, se vos de jo çò que tu ja sabes, t’as d’arrasar era cara.” E eth mèn frair responc: “Que non pòt èster aquerò, pr’amor que serie era màger vergonha que me poirie arribar.” E era didec: “Donques non poirè estimar-te de cap auta manèra. Que non i a mès remèdi.” E alavetz eth mèn frair deishèc qu’era vielha l’amièsse en ua cramba pròcha, a on li braquèc era barba e l’ac arrasèc. E dempús era mostacha e es celhes. E ara seguida l’onhec era cara damb coloret e povàsssi, e l’amièc entara sala a on èren es joenes. E en veder-lo les entrèc tau atac d’arrir, que se dobleguèren sus es sòns cus.

Dempús se l’apressèc era mès beròia d’akeres joenes e li didec: “Ò patron mèn! Es tons encantaments vien de conquistar era mia anma. E sonque me cau demanar-te un favor, e ei que, despolhat coma ès e tan beròi, executes dauant de nosates ua dança que

sigue graciosa e suggestiu." Coma qu'El-Haddar non semblèsse prèst ad aquerò, seguic era joena: "Te conjuri pera mia vida entà qu'ac hèsques. E Dempús artenheràs de jo çò que tu ja sabes." Alavetz, ath son dera *darabukka*, manejada pera vielha, eth mèn frair s'estaquèc ena cintura un mocador de seda e se metec a dançar ath miei dera sala.

Mès qu'èren taus es sòns gèsti e es dues viroletes, qu'es joenes s'estarnauen d'arrir, e comencèren a lançar-li tot çò qu'aien a man: coishins, frutes, beuendes e enquia e tot es botelhes. E era mès beròia de totes se lheuèc alavetz e anèc cuelhent tota sòrta de postures, guardant ath mèn frair damp uelhs coma clucadi de desir, Dempús s'anèc treiguent tota era sua ròba, enquia demorar-se solet damp era plan fina camisa e es amples cauces de seda. E El-Haddar, qu'auie interromputt eth balh tanlèu vedec ara joena despolhada, arribèc en limit mès extrèm dera excitación.

Mès alavetz se l'apressèc era vielha e li didec: "Ara te cau córrer darrèr d'era. Pr'amor que quan s'excite damp era beuenda e damp era dança, acostume a despolhar-se complètament, mès non s'autrege a cap aimant sense auer examinat eth sòn còs nud, era sua verga en ereccion e era sua leugeresa entà córrer, en tot jutjar-lo alavetz digne d'era. De sòrta que l'as de perseguir pertot, de cramba en cramba, enquia que la posques agarrar. E sonque alavetz consentirà que la cauques."

E eth mèn frair, en enténer aquerò, se treiguec eth cinturon de seda e se premanic a córrer. E era joena se treiguec era camisa e tot çò d'aute, e campèc tota nuda, en tot balancejar-se coma ua palmèra naua. E se metec a córrer, hènt arridalhades e hènt torns ath salon. E eth mèn frair la perseguie damp era sua verga quilhada."

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era trenta unau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué eth barbèr seguic eth sòn relat d'aguesta forma:

"Eth mèn frair Haddar, damp era sua verga en ereccion, comencèc a perseguir ara joena, que, leugèra, hugie d'eth e se n'arrie. E es autes joenes e era vielha, en veir córrer ad aqueth òme damp eth ròstre pintat, sense barba, ne mostacha ne celhes, e quilhada era sua verga ar arràs, se morien d'arrir, picauen de mans e pataquejauen eth solèr damp es pès.

E era joena, Dempús de hèr dus torns pera sala, se calec en un correder plan long, e Dempús crotzèc dues crambes, ua darrèr dera auta, tostemp perseguida peth mèn frair, totafet hòl. E era, sense deishar de córrer, arrie damp tota era sua anma, en tot botjar es anques.

Mès de pic despareishec en ua cantoada, e eth mèn frair anèc a daurir ua pòrta que per era se pensau qu'auie gessut era joena, e se trapèc ath miei deth carrèr. E aguest carrèr ère eth carrèr que demorauen es adobadors de Bagdad. E toti es adobadors vederen a El-Haddar arrasat de barbes, sense mostacha, es celhes bracades e pintat eth ròstre coma ua prostituta. E escandalizadi, se meteren a foter-li còps de correja, enquia que perdec eth sen. E Dempús lo montèren en un saumet, en tot botar-lo ath revés, de cara entara coa, e li heren dar eth torn a toti es mercats, enquia que se lo heren a vier dauant deth walí, que les preguntèc: "Qui ei aguest òme?" E eri responeren: "Qu'ei un desconeishut que gessec còp sec dera casa deth gran visir. E l'auem trapat d'aguesta sòrta." Alavetz eth walí manèc que li hessen cent foetades ena planta des pès, e lo despatrièc dera ciutat. E jo, ò Emir des Credits! corrí ara cèrca deth mèn frair, me lo hi a vier secretament e l'ostatgè en casa. E ara ei a cargue mèn. Compreneràs que se jo non siguessa un òme plen de decision e de qualitats, non auria pogut suportar a semblable pèc.

Mès per çò que hè ath mèn tresau frair, ja ei ua auta causa, coma veiràs.



Generalitat de Catalunya
Generalitat de Catalonha



Diputació de Lleida



**INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCS**



Conselh Generau d'Aran



BAQUEIRA/BERET